

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Francozi v Indokini se branijo

Položaj je še popolnoma nejasen

Boji med francoskimi in japonskimi četami so trajali vso noč — Prve letalske bitke

Hongkong, 24. sept. s. (Reuter). Položaj v francoski Indokini je po zadnjih poročilih še popolnoma nejasen. Davi so preko Sanghaja dospela poročila, da so boji med francoskimi in japonskimi četami ob meji Indokine še vedno v teku. Boji so trajali vso preteklo noč in še v zgodnjih jutranjih urah.

Iz Hanoia je prispela vest, da so japonska letala dvakrat napadla francosko letališče v Langsonu. Nadalje so bili izvedeni letalski napadi na železniško progo Hanoi — Langcau. Hanoi sam je imel tudi že svoj prvi letalski alarm. Po francoskih podatkih je francosko protiletalsko topništvo sestrelilo že dva japonska bombnika.

Zenske in otroci francoskih državljanov so bili evakuirani iz obmejnih predelov.

Haifong, 24. sept. AA. (Reuter). Včeraj popoldne se je zopet razvnela bitka med francoskimi in japonskimi četami na meji Indokine. Boji se trajajo do noči. Po francoskih poročilih so japonske čete napadle francoske postojanke 20 km od meje blizu pokrajine Dongdanga. Japonsko letalstvo je četam pomagalo z bombardiranjem francoskih letališč in francoskih vojaških oddelkov. Ko so japonska letala preletela mejo, je bil v vsej Indokini letalski alarm. Prebivalstvo se je v redu zateklo v zavetišča.

Nesoglasja med japonskimi oblastmi

Sanghaj, 24. sept. j. (TOP). Po najnovejših vestih iz Hanoia se lahko sklepa, da ne vlada glede pravic, ki jih daje Japonski novo sklenjeni dogovor s francosko Indokino, precejšnje nesoglasje samo med Tokijem in japonsko vojaško komisijo v Indokini, temveč tudi med to komisijo ter generalnim štabom japonske vojske v Kantonu. Ko je francoska vlada včeraj popoldne v službenem komunikativno objavila podpis prijateljskega dogovora z Japonsko glede Indokine, je povelništvo japonske vojske v Kantonu obvestilo japonsko vojaško komisijo, da spada med pogoje za veljavnost te pogodbe tudi vzkorajenje japonskih čet v Indokino. Japonsko vojaško povelništvo v Kantonu je vzkorajenje tudi odredilo, kar pa je bilo po mnenju drugih japonskih instanc po sklenjenem dogovoru prenapetost. Ni še znano, kakšna bo nadaljnja usoda japonskih čet, ki so prekorajile mejo Indokine.

New York, 24. sept. s. (Ass. Press). Po tukajšnjih informacijah se zdi, da je bil razvoj dogodkov v francoski Indokini drugačen, nego ga opisujejo japonska in francoska uradna poročila. Vsebinska francosko-japonskega sporazuma je bila delno objavljena šele potem, ko so japonske čete že prekorajile mejo Indokine. Šele pod pritiskom sile so menda Francozi pristali na sprejetje japonskih zahtev. V ostalem so pričele japonske čete korakati v Indokino dve uri pred časom, ko je po informacijah, ki so bile dane pred 4 dnevi, potekel 72 urni japonski ultimatum.

Siamske čete pripravljene ob meji

Bangkok, 24. sept. s. (Reuter). Siamski ministri predsednik je včeraj objavil, da bo siamska vlada odpravila nenapadalen pakt s Francijo.

Hongkong, 24. sept. s. (Tass). Associated Press poroča, da je pričakovati, da bo istočasno z japonsko vojsko tudi siamska vojska pričela korakati v Indokino. Siamske čete so že zbrane na meji.

Medtem so pričeli Kitajci sistematsko uničevati železniško progo Haiphong—Nanking.

V severnem delu Tongkinškega zaliva se zbira večje število japonskih vojnih ladij.

Francoski demanti

Vichy, 24. sept. s. (Ass. Press). Francoska vlada je snoči demantirala vesti, da bi bila pod nemškimi ali italijanskimi pritiskom pristala na japonske zahteve glede Indokine.

Poziv francoskega guvernerja

Hongkong, 24. sept. s. (Reuter). Admiral Decoux je izdal proglas, v katerem poziva prebivalstvo Indokine, naj mirno sprejme novi položaj po sporazumu z Japonsko.

Protest Čangajškove vlade

Cungking, 24. sept. s. (Reuter). Čangajškova vlada je poslala vladi francoske Indokine oster protest zaradi pristanka na japonske zahteve. Kitajska vlada sporoča dalje, da bo zaradi tega podvelja obrambne ukrepe, kakršni se ji bodo zdeli primerni ter da bodo zanje in njihove posledice nosile odgovornost francoske oblasti.

Amerika obsoja japonski vpad

Washington, 24. sept. AA. (DNB). Glede na dogodek v Indokini je zunanj minister Hull izjavil, da vlada Zedinjenih držav obsoja postopek in metode Japonske. Hull ni hotel dati nikakršne izjave o morebitnih ukrepih ameriške vlade v zvezi s tem

dogodkom. Na neko vprašanje je Hull odgovoril, da zahtevajo Zedinjene države slei ko prei svoboden promet čez Birmo. Ob enem je zavrnili glasove, po katerih je ameriška križarka »Augusta« odplula v Singapur na popravilo. Na opozorilo, da je Siam meseca avgusta uvozil iz Zedinjenih držav za 468.000 dolarjev letal, je izjavil, da je Siam naročil ta letala že pred letom dni.

Angleško-ameriško sodelovanje na Pacifiku

London, 24. sept. s. (Tass). »Sunday Times« poročajo, da obsega angleško-ameriško-avstralski razgovori v Washingtonu širok krog vprašanj. Dejstvo, da prisostvu-

je razgovorom avstralski poslanik pomeni, da so na prvem mestu vprašanja obrambe Tihega oceana. V diplomatskih krogih napovedujejo po pisanju lista, da se tičejo razgovori tudi dovolitve oporišč za Zedinjene države v Singapur, nadalje v Sidneyu in drugih avstralskih lukah, na Novi Zelandiji in celo v angleških kolonijah v Afriki.

Vznemirjenje v Tokiju

Tokio, 24. sept. s. (Tass). Agencija Domej javlja, da so uradni japonski krogi resno vznemirjeni zaradi poročil o angleško-ameriškem sodelovanju v Tihem oceanu. V japonskih krogih s pozornostjo zasledujejo razvoj dogodkov. Japonska bi smatrala, da bi dovolitve mornariškega oporišča Zedinjenim državam v Singapuru pomenilo resno ogražanje japonskega gospostvo nad zapadnim delom Tihega ocea-

na. Stališče Zedinjenih držav v tem pogledu smatrajo v Tokiju kot izzivanje Japonske.

Ameriška križarka v Singapur

Washington, 24. sept. s. (Reuter). Na konferenci tiska je včeraj zunanji minister Hull omenil možnost, da bo ameriška križarka »Oclasta« obiskala Singapur, vendar pa ta obisk ne bo imel posebnega pomena, temveč bo samo vljudnostnega značaja.

Japonski protest v Singapur

Singapur, 24. sept. s. (Reuter). Tukajšnji japonski generalni konzulat je ostro protestiral pri upravnih oblasteh zaradi aretacije nekaterih japonskih državljanov v Singapur.

Borba za francosko Zapadno Afriko

General de Gaulle obstreljuje z angleškimi vojnimi ladjami Dakar, ker je francoski guverner odklonil izročitev kolonije

Vichy, 24. sept. e. (TCP). Včeraj od 14. je general de Gaulle na čelu angleške eskadre napadel pristanišče Dakar v francoski zapadni Afriki. General de Gaulle je pred napadom na mesto poslal tamšnemu guvernerju ultimatum, v katerem je zahteval, da kolonijo brezpogojno izroči njemu. Ko je dobil negativen odgovor, je dal general de Gaulle naglo za streljanje. Strelji so porušili več zasebnih hiš, mnogo pa jih je bilo poškodovanih.

Prve žrtve

Vichy, 24. sept. s. (CBC). Snoči je bila pomorska bitka med angleškimi in francoskimi vojnimi ladjami pred Dakarjem še v teku. Ob 18. je bilo smrtnih žrtev bitke v luki že 60. mnogo drugih civilistov pa je bilo ubitih.

Angleško uradno poročilo

London, 24. sept. s. (Reuter). Edino uradno poročilo, ki je bilo o dogodkih pred Dakarjem doslej v Londonu objavljeno, je snočni komunikativni angleškega ministrstva za informacije. V tem komunikativu je rečeno, da je general de Gaulle zvedel, da skušajo Nemci spraviti zapadno francosko-afriško luko pod svojo kontrolo. Dejstvo, da je nedavno prispelo pred Dakar iz Toulona več francoskih vojnih ladij, je to naziranje še potrdilo, ker francoske vojne ladje vsekakor ne bi mogle odpluti brez nemškega dovoljenja. Zato se je general de Gaulle, kakor pravi komunikativ, odločil, da gre s »svobodno francosko vojsko« pomagati onim elementom v Dakarju, ki so voljni pridružiti se njegovemu pokretu. Včeraj jutraj je prispel na angleški vojni ladij pred Dakar in pozval tamkajšnje svoje pristaje, naj se mu pridružijo ter razvijajo zastavo svobodne Francije. Komunikativ pravi dalje, da v času poročila položaj pred Dakarjem še ni bil jasen, da pa nudi ta angleška vojska in mornarica generalu de Gaulleu vso razpoložljivo pomoč.

Pomorski boji se nadaljujejo

London, 24. sept. s. (Reuter). O položaju pred Dakarjem ni na razpolago še nobene uradne poročila angleške admiraltete, poročila novinarskih agencij pa javljajo, da so v teku boji.

Kakor se je zvedelo, je včeraj zgodaj jutraj prispela pred Dakar eskadra angleške vojne mornarice. Na imen izmed ladij je general de Gaulle, ki je pozval svoje pristaje v Dakarju, naj se postavijo na njegovo stran.

Poročila, ki so prispela iz Vichyja, pravijo, da je general de Gaulle pozval nato guvernerja francoske Zapadne Afrike k predaji. Ko je ta odklonil ultimatum, so pričele angleške vojne ladje streljati.

Že po prvih streljih je bila zadeta radarska postaja v Dakarju. Od tedaj niso več na razpolago avtentična poročila o dogodkih. Dopisnikom ameriških agencij v Vichyju so bila z uradne francoske strani dana različna protislovna poročila.

Vsekakor se kaže, da so zamenkrat pred Dakarjem v teku pomorski boji in še ni znano, če so bili medtem še končani. Francoska vlada je snoči objavila, da je pred Dakarjem 6 francoskih vojnih ladij, kakor tudi 35.000 tonska oklopna »Richelieu«, ki so jo sicer Angličje pred meseci pri napadu na Dakarju poškodovali, ki pa najbrže vsaj z nekaterimi topovi še lahko strelja.

Poleg tega je znano, da razpolagajo Francozi pred Dakarjem tudi z močnim obalnim topništvom in z več letali, ki so na nekem letališču na severovzhodu mesta. Prav to letališče je bilo eden izmed ciljev, ki so ga pričele včeraj angleške vojne ladje obstreljevati.

Protislovna poročila vlade v Vichyju

London, 24. sept. s. (Reuter). Francoska vlada v Vichyju je izdala o dogodkih pred Dakarjem več protislovnih poročil. Tako je najprej zvečer izjavil zunanji minister Baudoin novinarjem, da Francija angleške akcije ne bo smatrala kot casus belli, da pa se bo silil uprta s silo.

Po večerni seji francoske vlade pa je bilo sporočeno, da smatra vlada incident pred Dakarjem za hujši nego svoječasnno pomorsko bitko pred Oranom, to pa zato, ker se pred Dakarjem sploh ne nahajajo francoske vojne ladje. Francoska vlada je tudi objavila, da je Dakar odprto, nezaščiteni mesto.

V nasprotju s tem pravijo druga pol-

uradna francoska poročila, da je pred Dakarjem več francoskih vojnih ladij.

Ameriška oporišča v zapadni Afriki

New York, 24. sept. s. (Reuter). »New York Times« poročajo iz Washingtona, da smatrajo Zedinjene države, da bi bil status quo v zapadni Afriki velikega pomena za varnost Amerike. Vlada Zedinjenih držav se zato pojaža z angleško vlado, da bi pristala na ureditev ameriškega mornariškega oporišča v angleški zapadnoafriški koloniji Sierra Leone. Smatrajo, da so ta pogajanja v zvezi s poročili, da sta Nemčija in Italija ponudili Španiji med drugim francoski Maroko, če vstopi Španija na strani držav osi v vojno.

Doslej najhujši letalski napad na Berlin

Angleška letala so po polnoči nad tri ure bombardirala industrijska predmestja

Berlin, 24. sept. s. (DNB). Preteklo noč je bil nekoliko pred polnočjo v Berlinu letalski alarm, ki je trajal nato okoli tri ure. Kljub močnemu odporu protiletalskega topništva je nekaj sovražnih letalom uspelo preleteti zunanje okraje severnega in vzhodnega Berlina, pri čemer je bilo vrženih več bomb. Točke, kamor so padle bombe, so daleč proč od vsakega vojaškega objekta, kar je nov dokaz, da Angličje s polnim namenom bombardirajo stanovanjske hiše. Pri napadu je bilo povzročene nekaj škode in je bilo večje število civilistov ubitih oziroma ranjenih. Na vojaških objektih ni bilo škode.

New York, 24. sept. s. (Reuter). Po ameriških poročilih iz Berlina je doživela nemška prestolnica preteklo noč svoj doslej najhujši letalski napad. Alarm v Berlinu je trajal skoro štiri ure. Prišel se je nekaj pred polnočjo. Kolikor je znano so angleška letala metala bombe na industrijske objekte v predmestjih Berlina.

Nemško protiletalsko topništvo je obstreljevalo angleška letala s silovitim ognjem. Tudi v središču Berlina so se čule eksplozije treh bomb. Prav v vseh zakloniščih v mestu je bilo slišati eksplozije, streljanje protiletalskega topništva in brnenje motorjev. Angleška letala so se spustila pri napadu nizko nad mesto ter so potem odvrгла svoje bombe.

Podrobnejšega poročila o škodi, ki jo je povzročil napad, še ni na razpolago.

Letalski boji nad Londonom

Nemški napadi na angleško prestolnico se ponavljajo vsako noč

London, 24. sept. s. (Reuter). V 17. noči nemških letalskih napadov na London sta bila od protiletalskega topništva nad prestolnico sestreljena dva nemška bombnika. Eden izmed njiju, aparat tipa Henckli 111, je kmalu po polnoči padel na zemljo v Surreyju. Drugo letalo je bilo nekaj ur prej sestreljeno nad samim središčem Londona. Dve nemški letali sta se pojavili nad središčem mesta, nakar so stopili v akcijo številni žarometi in protiletalski topovi. Ena izmed letal se je uspešno žarome-

tom, drugo pa ni moglo več uiti in je zadeto od granat protiletalskih topov s strahovito eksplozijo padlo na zemljo. Opaženo je bilo, da se je protiletalska obramba Londona preteklo noč v mnogo večji meri posluževala žarometov nego prejšnje noči.

V noči je bilo vrženih nekaj bomb tudi na središče Londona, kakor tudi na okraj neposredno ob središču. Neka bomba je zadela neko uradno poslopje in predrla zgornji del nadstropij, žrtev ni bilo. Zadej je bil tudi eden izmed poštnih ura-

dov, v severovzhodnem Londonu pa so bombe poškodovale skupino luksuznih stanovanj. V nekem predmestju so zaznale bombe zadela pomožno reševalno postajo, pa ni bilo žrtev. Večina bomb je padla na zunanja okrožja Londona.

Poleg tega so bili preteklo noč izvršeni letalski napadi na več mest v južnovzhodni Angliji, na srednjo, severozapadno in južno zapadno Anglijo ter na Wales.

Dopoldanski alarm v Londonu

New York, 24. sept. i. Ob pol 10. je bil v Londonu alarm. Opazili so velike roje nemških letal, ki so leteli proti Londonu.

Uradno poročilo o nočnih napadih

London, 24. sept. s. (Reuter). O nemških letalskih napadih na Anglijo preteklo noč sta objavili davi letalsko in notranje ministrstvo naslednji komunikativ:

Nemški letalski napadi so se zopet raztezali preko mnogih delov Londona. Več hiš in več industrijskih podjetij je bilo zadetih od bomb. Bilo je mnogo človeških žrtev, med njimi tudi nekaj smrtnih.

Nemška letala so napadla tudi neko mesto v južnovzhodni Angliji, pri čemer je bilo nekaj hiš razdejanih. Tu je bilo mnogo človeških žrtev.

Bombe so bile vržene ponoči tudi na več okrožju severozapadne Anglije. V enem okrožju je bilo zadetih več hiš, pri čemer je bilo tudi manjše število človeških žrtev.

Pri napadih na druge dele Anglije je povzročena škoda majhna in število žrtev malenkostno.

En sovražni bombnik je bil v zgodnjih jutranjih urah sestreljen nad južnovzhodno Anglijo.

Eden izmed 4 pilotov angleških lovskih letal, ki so jih včeraj pogrešili, se je medtem že javil in pogrčajo sedaj samo tri pilote. Skupno je bilo včeraj podnevi sestreljenih 11 nemških in 11 angleških letal.

Miren dan

London, 24. sept. s. (Reuter). Včeraj je imel London podnevi primeroma miren dan. Nemška letala so sicer ponovno skušala prodrati nad mesto, pa jim to ni uspelo. Nad Londonom samim je bilo v teku dneva opaženo eno samo sovražno letalo. Letalski alarm v mestu je bil trikrat.

Nemško poročilo

Berlin, 24. sept. s. (DNB). Nemška letala so tudi včeraj nadaljevala izvidniške polete nad južno Anglijo. V letalskih bitkah, ki so se pri tem razvile, je bilo včeraj do večera sestreljenih 21 angleških letal. Pet nemških letal se še ni vrnilo na svoja oporišča.

Kraljev govor med letalskim alarmom

London, 24. sept. s. (Reuter). Kralj Jurij je imel snoči svoj govor po radiu iz zaklonišča v kleti Buckinghamске palače. Nekaj minut, preden je začel kralj govoriti, je bil v Londonu odrejen letalski alarm. Že prej pa je bilo poskrbljeno za ta primer in je bil zato v kleti Buckinghamске palače postavljen poseben mikrofonski aparat.

Nova odlikovanja

London, 24. sept. s. (Reuter). Za predsednika komisije, ki bo odločala o podeljevanju novih odlikovanj za civilne služe »Jurjevega križca in Jurjeve kolajne«, je kralj imenoval bivšega ministra za koordinacijo obrambe admirala lorda Chatfielda.

Ameriška sodba o položaju

New York, 24. sept. br. (CBC). »New York Times« se v obširnem članku bavi s poročili, ki ga je podal vladi brigadni general Strong, ki se je mudil dalje časa v Angliji z nalogom, da opazuje letalsko vojno med Anglijo in Nemčijo. List poroča, da je general Strong prišel do naslednjih zaključkov: 1. Anglija bo po dolgi vojni premagala Nemčijo. 2. Nemški bombni napadi na London in druga mesta niso povzročili v vojaškem pogledu nikake znatnejše škode. 3. Angleško letalstvo ima kvalitativno premoč nad nemškimi in ta premoč vedno bolj narašča. 4. Angličje priznava vse svoje izgube in cenijo nemške izgube prej prenikajo kakor previskos. Strong je tudi sporočil, da so nemški ujeti letalci priznali svoje presenečenje na sprejemni, ki so ga doživeli v Angliji, ter da se boje vedno bolj naraščajoče moči angleškega letalstva. »New York Times« naglašajo, da so v istem smislu poročali tudi ameriški novinarji, ki se mude v Angliji. toda ameriška javnost jim ni hotela verjeti, češ, da so preveč optimistični ali da pošiljajo taka poročila zaradi angleške cenzure. Generalu Strongu se vsega tega ne more očitati, ker ni bil podvržen prav nikakoli cenzuri in mu je bila dana vsaka prilika, da si je mogel ustvariti docela jasno in neodvisno sodbo.

Bombardiranje nemških postojank ob Kanalu

London, 24. sept. s. (Reuter). Snoči je bilo vreme nad južno Anglijo in Kanalom lepo. Morje je bilo mirno, pihal je rahel zapadni veter, nad francosko obalo na je ležala lahna megla. Ugodno vreme so izkoristili angleški bombniki, kakor je bilo močnejše ugotoviti.

Nadaljevanje na 2. str.

z angleške obale, za obsežne napade na nemške vojaške postojanke ob belgijski in francoski obali. Vse od Dunkerquea pa do Boulognea je neko žarelo od požarov in eksplozij. Nekatere eksplozije so bile tako močne, da so pristihi čutili na drugi strani Kanala pri Dovru. Nemško protiletalsko topništvo je napadlo angleška letala s silovitimi ognjem, toda večji del noči so se vrstile na raznih točkah obale težke eksplozije v zadetih objektih, kakor tudi eksplozije bomb.

Vojna v Egiptu

Bombardiranje italijanskih vojaških transportov

Kairo, 24. sept. s. (Reuter). Svojniki komunikacije vrhovnega poveljstva angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja, da so v noči na ponedeljek angleški bombniki napadli velike italijanske vojaške transporte pri Siru Baraniju. Bombe so ponovno direktno pogodile cilj.

V soboto ponoči so angleška letala bombardirala luko Benghazi v Libiji. Ena izmed ladij v luki je bila direktno zadeta, v skladiščih pristanišča pa je izbruhnilo več požarov. V Menastiru v Egiptu je bilo bombardirano italijansko vojaško letališče. Južnoafriški in angleški bombniki so na-

padli štiri letališča v italijanski Vzhodni Afriki.

Internacija italijanskih državljanov

Kairo, 24. sept. s. (Reuter). Egiptska vlada je sredi odredila internacijo italijanskih državljanov v Egiptu. Samo v Kairu je bilo že zvečer interniranih 7.000 Italijanov.

Kairo, 24. sept. s. (Reuter). Uradno demantirajo večer razširjene vesti, češ da je bilo proglašeno vojno stanje.

Po razgovorih v Rimu

Nemški listi poudarjajo, da so v Rimu razpravljali predvsem o vlogi Afrike

Berlin, 24. sept. s. (DNB). Nemški zunanji minister Ribbentrop se je sredi vrniti iz Rima ter se je takoj po svojem prihodu v Berlin podal na poročanje v kancelarjevo palačo.

Ob zaključku rimskih posvetovanj poudarjajo nemški listi še enkrat da bodo imeli izredno dalekosežne politične posledice. »Völkischer Beobachter« piše da so veljavi rimski razgovori predvsem razčiščenju nalog, ki jih bo v novi ureditvi sveta imela Afrika, zlasti v odnosih do Evrope. List pri tem poudarja, da bomo pravice, ki jih bo imel eden izmed partnerjev velesil osi v Afriki, že same posebej vključevale pravice drugega partnerja. Nobena velesila osi ne misli pri tem na enostransko svojo korist. Nadalje opozar-

ja list, da so rimske razgovore s posebnim zanimanjem zasledovali v Madridu. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše da je bil program teh razgovorov, ki jih je imel zunanji minister Ribbentrop v Rimu, seveda zelo obsežen. To je razumljivo ker velesil osi ne misli nikdar samo na vojno, temveč na vojno zmago in mir za pobornike novega svetovnega reda je to samo posebi umevno.

Prpriave za dolgo vojno

New York, 24. sept. br. (CBC). V ameriških diplomatskih krogih smatrajo rimsko konferenco za dokaz, da sta Nemčija in Italija opustili upanje na hiter konec vojne ter da se pripravljata sedaj na dolgo trajno vojevanje.

Zaključitev izrednega zasedanja sobranja

Sofija, 24. sept. e. Ko je bil večerj popoldne v podrobnih razpravi sprejet vladni načrt zakona o izrednem kreditu, je predsednik vlade Filov prečital kraljev ukaz, s katerim se izredno zasedanje sobranja zaključuje.

Pristanek madžarskega letala v Rumuniji

Bukarešta, 24. sept. e. (Stefani). Sredi se je madžarski bombnik spustil na rumunsko ozemlje blizu Arada. Člani posadke so izjavili, da so bili namenjeni v Cluj, da pa so zaradi pokvarjenega motorja morali pristati na rumunskem ozemlju. Uvedena je bila preiskava.

Sovjetski manevri v Ukrajini

Kijev, 24. sept. AA. (Tass). Tu so se začeli večerj manevri v navzočnosti komisarja za narodno obrambo Timošenko. Manevri v Transkavkaziji pa so končani.

Moskva, 24. sept. s. (Tass). Pravkar so bili končani veliki tridnevni manevri vojske leningradškega vojnega okrožja. Pri manevrih so sodelovali pehota, topništvo, aviacija in močni oddelki tankov. Manevrov je prisostvoval šef štaba leningradškega vojnega okrožja general Ponedeljev.

Nadomestek za vitamin K

Moskva, 24. septembra. AA. (Tass). V osrednjem zavodu za izkustveno medicino so izdelali preparat, ki ne samo, da zamenja vitamin K, temveč deluje celo močnejše od njega. Ta preparat bodo uporabljali med drugim pri kirurških operacijah.

Meteorološka postaja v kovčegu

Moskva, 24. sept. AA. (Tass). Znanstveni sodelavec geofizične opazovalnice v Tiflusu inž. Abgar je izdelal »ročno« vremensko postajo, ki razpolaga z vsemi važnimi aparati. Te aparate je možno razložiti tako, da se vse skupaj spravi v potni kovčeg srednje velikosti.

Turčija ima devolj bombaža

Carigrad, 24. sept. AA. (DNB). Letos so v Turčiji pridelali 80.000 bal bombaža. K temu je treba priložiti še ostanek bom-

Iz Radeč

— Nova učiteljica. V petek je nastopila službo na tukajšnji ljudski šoli gđ. Pahor Marija, ki je bila premeščena na lastno prošnjo iz Zagorja ob Savi.

— Letos smo pri nas brez sadja. Zaradi slabe letine smo pri nas letos popolnoma brez vsakega sadja. Nikjer ni dobiti ne hrušk, ne jabolk. Sadije prodajajo samo nekateri trgovci, cena pa mu je izredno visoka.

— Važno opozorilo trgovcem in obrtnikom. Opaža se, da nekateri obrtniki in trgovci nočejo pošiljati svojih vajencev v tukajšnjo strokovno nadaljevalno šolo. Opozorjamo jih na določila obrtnega zakona in določbe »Uredbe o organizaciji strokovno nadaljevalnih šol«, po katerih morajo skrbeti, da učence, ki pri njih stanujejo, pravilno obiskujejo šolo in se brigati, da prihaja v šolo čist in v redu. Službodajalec, ki ne vpiše svojih učencev v šolo, bo šolsko vodstvo v smislu zakona prijavilo sreskemu načelnstvu, katere prijave pa se bodo smatrale kot nujne! H koncu vodstvo šole posebno opozarja službodajalce na čl. 35 uredbe o strok. nad. šolah, ki se glasi: »Vajenci, ki jim je s pogodbo odrejen rok učenja ob koncu potekel, smejo opraviti pomočniški izpit (§ 25 Zakona o obrtnih), toda ne morejo dobiti izpovedila o opravljenem pomočniškem izpitu, dokler ne predložijo o tem, da so po treh letih obiskovanja šole uspešno dovršili strokovno nadaljevalno šolo. Zaradi tega

baža iz leta 1939, tako da je na trgu zdaj okrog 100.000 bal bombaža. Od tega jih je dozdaj prodanih 50.000. Rumuniji bodo prodali za visoke cene okrog 20.000 bal.

Žetev v Bolgariji

Sofija, 24. septembra. AA. Žetev vseh vrst žita v Bolgariji je končana. Letošnja žetev je manjša kakor lanska. Zaradi hladnega vremena bo slabši tudi pridelek bombaža. Zdi pa se, da so koruza, čebula, sončnica in živinska hrana dobro obrodile.

Grki ne morejo prodati svojega olja

Atene, 24. sept. AA. (DNB). Izvzemši izvoz v Jugoslavijo in Italijo je grški izvoz olja prispel na mrtvo točko. Izvoz v Severno Ameriko je neznan. Letošnji pridelek olja cenijo na 100.000 ton.

Gospodarska pogajanja med Madžarsko in Italijo

Rim, 24. septembra. AA. (DNB). List »Giornale d'Italia« poroča, da bo te dni prišla v Rim madžarska delegacija, ki bo vodila trgovske razgovore. Delegacija bo vodil polnomočni minister Nikolod. Ta delegacija bo razpravljala z mednarodnimi italijanskimi trgovskimi krogi o sporazumu, ki bo stopil v veljavo 1. januarja leta 1941, v katerem se je treba prilagoditi novim prilikam. »Giornale d'Italia« ob tej priliki poudarja, da se je trgovina med Italijo in Madžarsko v poslednjih dveh letih zelo okrepila.

Živilske nakaznice v Franciji

Pariz, 24. septembra. AA. (DNB). Od danes se bo na francoskem dobil kruh, meso, mast, sladkor, mlo, kava, riž in sir samo na živilske nakaznice. V gostinah se bo racioniranje začelo šele 30. septembra. Poročilo, izdano o tem v listih pravi, da je racioniranje živeža v prvi vrsti posledica britanske blokade. Dalje pravi poročilo, da je letošnja žetev v Franciji posebno v nezasedenih pokrajinah manjše slabša kakor prejšnja leta, posebno slabša pa je produkcija sladkorja zaradi zanemarjanja nege sladkorne repe.

Borzna poročila

Curth, 24. septembra. Beograd 10, Pariz 9.85, London 16.55, New York 436, Milan 22.10, Madrid 40, Berlin 175.25.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 24. septembra: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Red Torek Sreda, 25. septembra: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Red Sreda Četrtek, 26. septembra: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Red Četrtek Petek, 27. septembra: Razvalina življenja. Red Premierski

V letošnjem sporedu je zastopan Cankar s farso: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Poleg prvega nastopa Angele Sanclonove v vlogi Jacinte, bo imelo občinstvo priložnost pozdraviti na dramskem odru njegovega bivšega člana Bojana Pečka, ki se je po večletnem uspešnem delu pri operi vrnil v dramo in bo igral vlogi Zlodeja, s katero je že pred leti potrdil svoje odlične igralske kvalitete.

Drugo slovensko dramsko delo, ki bo prišlo v letošnji spored bo Finčgarjeva drama »Razvalina življenja« v režiji Milana Skrbinskega. Dejanje slike vzroke in posledice nesrečnega zakona med kmečkim parom.

Beethoven zavzema v muzikalni literaturi mesto med najgenialnejšimi kompozitisti in je po svojih močeh, invencijah delih, pred vsem v simfonični glasbi vel-

kan med njimi. Edina opera, ki jo je komponiral je »Fidelio«. Naša opera jo bo uprizorila kot uvodno predstavo v letošnji sezono. Delo obsega dve dejanji (3 slike) in bo zasledeno z našimi prvimi opernimi močmi: Franciom Betetom, mlado, talentirano T. Labošev, Popovom, Ribičev in Lupšo. Dirigent dr. Svara. Režiser: Ciril Debevec. Uprizoritev klasične Leharjeve opere »Graf Luksemburška« s Sonjo Ivandčevico

Dve žrtvi bele kuge

Mazaštvo bi bilo treba zatreti z najstrožjimi ukrepi

Zagorje, 24. septembra. Naš revir je pod vtisom žalostne smrti komaj 16 let stare Julke Zoharjeve, ki je postala žrtev svoje lahkomiselnosti in brezvestnosti neke mazašice. Bila je žrtev bele kuge, ki se pri nas čedalje bolj širi in zahteva čedalje več žrtve.

Res je, da živimo v težkih časih in da ni majbna stvar dandanes izpolnjevati sveti materinski poklic. Včasih so se matere žrtvovale za svoje otroke, rodile so jih in jih redile ter skrbale, da so dorasli in postali vredni člani človeške družbe, danes pa ni več v mladih materah volje in čuta odgovornosti, zato brezvestnim mazašicam ni težko pregovoriti žrtve. Kako si je moglo drugače razlagati, da se mlada mati, ki ji ne preti beda in pomikanje zateče k mazašici in si pusti »pomagati«, pa s tem pride ob življenje. Predvsem bi bilo treba mazašice z najstrožjimi ukrepi zatreti. Glede tega socialnega zla v današnji družbi smo čitali sicer že mnoge nasvete in predloge, toda stori se v resnici premalo za odpravo bele kuge. Bolj ali manj stroge kazni ne pomagajo kajti znano je da mazašice po prestani kazni nikakor ne izgube svojega »ugleda« ter se njih klientela na-

in Franciom v glavnih partijah, obeta postati za občinstvo, ki ljubi lahko glasbo, prvovrsten dogodek. Da zna občinstvo ceniti prizadevanje ravnateljstva, ki mu je nudilo že lansko sezono opereto v zasedbi s prvimi močmi, so dokazale razprodane predstave »Frasquille«. Pričakovati je, da bo »Graf Luksemburška« v odlični zasedbi prav tak dogodek, ki bo polnil gledališče.

to še poveča. Strašno je tudi dejstvo, da spravljajo žrtve na naravnost v grob, temveč v bolezen in hiranje. Poglejte statistiko bolnih žena v revirih in industrijskih krajih, pa boste spoznali te žrtve, ki so z eno nogo v grobu, dasi so še mlade.

Pokojna Julka Zoharjeva je na prigovarjanje neke starejše ženske iz kolonije obiskala v družbi še neke 20letne mlade ženske mazašice v Trbovljah. Nesrečna mlada žena je zavzela neko zelišče zaradi katerega je nastopilo hudo zastrupljenje. V bolnici žrtvi niso mogli več pomagati, odpeljali so jo domov, kjer je v groznih bolečinah umrla.

Sredi ob 23. se je 26letni rudar Rudi Zohar, mož pokojne Julke, v neopaženem trenutku zastrupil v stanovanju svojih staršev z izidom. Poklicali so zdravnika dr. Kajzelja toda vsaka pomoč je bila zaman, kajti nesrečni Rudi je ob pol 3. jutraj po hudem trpljenju izdihnil.

Zdaj ležita obe nesrečni žrtvi druga poleg druge na mrtvaškem odru Julka bo pokopana danes, Rudi pa jutri. Vsa soseska sočustvuje s težko prizadeto Zoharjevo družino, ki je pred leti pri jamski katastrofi izgubila tudi rednika.

Mladina se pogreza v blato nemorale

Mladi ljudje, ki izkoriščajo in izsiljujejo, da se lahko zabavajo v nočnih lokalih

Ljubljana, 24. septembra. Razprave pred sodnikom poedincem okrožnega sodišča razkrivajo čedalje večje, kako se naša mladina pogreza v blato nemorale. Kadar sede na zatožni klopi obtoženec, ki je v brezposelnosti kradel in vlamil, obsojamo njegovo dejanje, toda vendarle se nam ne zdi njegov zločin tako ogaben, kakor zločini tistih, ki se morajo v zadnjem času zagovarjati zaradi nemoralnih dejanj. Glede na število razpravljanih vrste že lahko sklepamo, da današnje razmere strašno slabo vplivajo na značaje doraščajoče mladine. Morda gre tudi za degeneracijo, ki se kaže v takih dejanjih.

Se mnogo bolj žalostno pa je, da so med moralnimi iztirjenosti mladeniči, ki se lahko pobahajo, da so vpisani na univerzi. Večkrat se je pred sodnikom zagovarjal tak čedna družina mladeničev, med katerimi je bil tudi neki »akademik«. Šest fantov je sedelo na zatožni klopi, vsi so bili obtoženi, da so se pregrešili proti § 285 k. z. Trije so svoja dejanja priznali, ostali so tajili, sodnik je obsodil pet obtožencev, enega je oprostil.

Včasih se pojavi pred sodnikom človek s perversnim naglajenjem. Poznamo nekaj takih nesrečnikov, ki pridejo na sodišče skesan in strti z zagovorom, da se ne morejo zoperstavljati nenaravnim nagonom. Ti sodijo v resnici bolj v bolnišnico kot v kaznilnico. Drugače pa je s fantalini, kakršni so sedeli večerj pred sodnikom. Izkazalo se je, da so se udajali nemoralnosti samo zaradi tega, da so lahko izkoristili nekatere ljudi in da so potlej živeli na široko in dolgo v ljubljanskih breznicah, nočnih lokalih in plesiščih. Do izsiljevanja je seveda tudi prišlo in do tatvine med temi »tovaršili«. Eden od njih ima prav ne navadne pojme o akademski časti. Privoščil si je vse mogoče zabave, vozil se se tudi v Zagreb in iskali nove žrtve.

Človek obstrmi, ako se zamisli sprito takega življenja sodobne zlate mladine. Ali naj bodo taki most v bodočnost in naša nadej in naš up?

Utopljenčka še niso našli

Krško, 22. septembra.

Dne 11. t. m. je padel v Radečah s splava šletni učenec ljudske šole v Radečah Mihec Glavač v Savo, ko se je v družbi svojega prijatelja igral na splavu, privezanem ob obrežju. O nesreči smo zvedeli še nekaj podrobnosti. Omenjenega dne sta se igrala brat in sestra M. na splavu, na katerega je kmalu nato prišel tudi Glavač. Kmalu potem, ko je odšla Slavica M. s splava domov in je bil njen brat na nasprotnem koncu splava, je spodrsnilo Mihu Glavaču, da je padel v Savo, ki ga je hitro odnesla naprej. Milan M. od strahu ni mogel klicati na pomoč in je samo s strahom zrl za potapljačom in tovaršem, ki ga je nesla voda vedno hitreje od splava. Da bi pa skočil na pomoč tovaršu, na to ni mogel niti pomisliti, ker bi bil postal še sam žrtev valov. Čudno je, da je ponesrečen deček ni klical na pomoč, ko ga je voda nesla ob glavni prometni cesti, na kateri je bilo precej ljudi, ki bi mu gotovo prišli na pomoč, ko bi le slutili nesrečo.

O nesreči, ki se je pripetila še okrog 11. dopoldne, se ni upal Milan M. povedati nikomur, razen svoji sestrici, ki pa je prav tako molčala. Šele okrog ene je zaupal vest o nesreči svojemu starejšemu bratu, ki je takoj obvestil druge ljudi, katerim pa se je stvar zdela neverjetna. Tako so pričeli iskati ponesrečenega Miha šele okrog dveh popoldne. Toda ves trud in iskanje sta bila zaman. Trupela še niso našli, posebno ker je bila zadnje dni izredno visoka Sava, ki ga je gotovo odnesla zelo daleč. V enem tednu je to že tretja tragična smrt otroka v vodi.

Izpred obrtnega sodišča

MESARSKI POMOČNIK ALI BREZPOSELNEZ

Matija je tožil mesarskega mojstra za 3.200 din. Trdil je, da je bil zaposlen kot mesarski pomočnik skozi 17 mesecev. Pri vstopu v delo se je z mojstrom dogovoril, da bo za svoje delo dobival prosto hrano in prenočišče ter 300 din na mesec. Delal je redno po 10 ur na dan, pa tudi več. Dočim mu je mojster hrano in prenočišče v redu dajal, mu pa gotovine 300 din na mesec ni plačeval. Za vseh 17 mesecev je znašal njegov zaslužek 5.100 din. Med svojim službovanjem se je z mojstrom parkrat spril in ob takih prilikah je izostal od dela kake popoldne ali pa tudi cel dan. Takih primerov skupaj šeststih ni bilo niti za mesec dni, vendar pa odbije na ta račun od svojega zaslužka enomesečno mezdo v znesku 300 din tako da mu mojster dolguje še 4.800 din. Večkrat je dobil kake cigarete ali pa 2 din za tobak; kadar je kaj težkega delal, mu je dal mojster tudi kak četrt vina. Razen tega je prejel tudi 2 novi srajci, 1 par novih čevljev in nekaj posušene obleke. Čeprav mu je mojster vse to podaril za težko delo, vendar pa Matija vse te prejemke vredne 1600 din poravnal s svojim zaslužkom in zahteva od mojstra samo še 3.200 din.

Pri razpravi je mojster predlagal, da se

naj tožbeni zahtevek zavrne. Trdil je, da Matjev sploh ni mesarski pomočnik, ker se te obrti ni nikdar učil. Tudi ni bil sprejet za mesarskega pomočnika, ampak mojster ga je vzel le iz usmiljenja k sebi, ker je bil brezposeln, in mu je za to dajal brezplačno hrano, stanovanje, obleko in perilo itd. Matjev ni opravljal mesarskih del ampak samo hlapčevska in še ta v manjšem obsegu in kadar je sam hotel. Pogostoma je izostajal od dela po več dni, včasih tudi po cel teden; domov je prihajal samo jest. Meza ni bila niti dogovorjena niti mišljena. Poleg hrane, obleke in cigaret je prejel tudi v gotovini ves čas najmanj 4000 din; kajti vsakokrat, kadar je Matjev kaj delal, je dobil kovača. Vse te mojstrove trditve so potrdile zaslisane priče, pretežno pa jih je Matjev tudi sam priznal, zato je tožbo izgubil.

8 filmskega platna

Kino Union: Ljubezni državne pravdnika. O tem filmu smo že poročali, da ga lahko štejemo med najboljša filmska dela, kar jih premore francoska filmska industrija. O francoskih filmih itak vemo, da so brez izjeme kvalitetni. Ta je, da so Zedinec države glavni trgovski konkurent Velike Britanije v južnoameriških državah.

6 Novega mesta

Sokolska klet nudi gostom razna dobva vina. Ima izvrstno kuhinjo. Vsak torek družabni večeri. Servirajo se različni čevapčiči. Pivo časa 3 din. Prepričajte se o tem sami! 369—3

Iz Krškega

SK Store: SK Krško (3:1). V nedeljo 15. t. m. je domači klub odigral prvo tekmo v jesenskem prvenstvu, katero pa je začel kaj slabo, namreč s porazom. Gosti so bili od začetka v stalni premoči in domačini se od daleč niso pokazali tako lepe igre, kakor smo jo lahko občudovali letošnje poletje pri prijateljskih tekmah. Priznam, da bi bil lahko rezultat za domači klub boljši, če bi sodnik malo bolj odprl oči, toda gosti so popolnoma zaslužili zmago in z njo obe točki. Žalostno pa je dejstvo, da vlada med prebivalstvom premalo zanimanja za nogomet, ter ne treba še precej truda za procvet nogometa v naši okolici.

Vode upadajo. Po zadnjem deževju je začela Sava tako hitro naraščati, da je bila nevarnost resnih poplav. Tako je kazala v ponedeljek jutraj ob 7. okrog 1 m nad normalo, ob 8. že 1.60 m, medtem ko je popoldne okrog 14. dosegla že 2.50 m nad normalo. Vendar se je odtlej le polagoma dvigala do večernih ur, ko je začela po malem zalivati sejmice v Krškem. Kakor pripovedujejo sosedje, je edino pri Dobravi Krka močno prestopila bregove in zalila cesto. Toda že v torek so začele vode upadati in je bila Sava v četrtek že spet na normalni višini.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Torek, 24. septembra: Marija Devica rešiteljica ujetnikov, Nada

DANASNE PRIREDITVE

Kino Matica: Vera Lubenska in Alarm v Londonu

Kino Sloga: Skrivnost Amazone

Kino Union: Ljubezni državne pravdnika

Kino Moste: Spjonka

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20 in Murnayer, Sv. Petra cesta 78.

Pred maksimiranjem cene krompirju

Od Zbornice za trgovino, obrt in industrijo smo prejeli naslednje obvestilo: Kakor doznava zbornica, se na merodajnih mestih z možnostjo, da bodo cene krompirja v Sloveniji maksimirane in bi se utegnile zgoditi, da dobijo javne aprovizacije pravico zaseči proti plačilu po maksimalnih cenah zalogo krompirja tudi pri trgovcih. Zato morajo trgovci z deželnimi pridelki računati pri nakupovanju krompirja s tem, da so bile v Sloveniji lansko leto cene krompirja zaradi slabe letine nenormalno visoke in da se letos v tem primeru ne bodo mogle obdržati na tej višini.

Pri eventualnem maksimiranju cen krompirja je računati, kakor čujemo, le z uporabno vrednostjo krompirja in z odnosom, ki je obstojal vedno na trgu med povprečno ceno pšenične moke na drobno in ceno krompirja. Uporabna vrednost krompirja znaša samo eno četrtino uporabne vrednosti moke. Cena krompirja se je gibala vedno v višini ene četrtine do ene tretjine povprečne pšenične moke. Cena pšenične moke je danes visoka, vendar v povprečju ne presega 5.5 din za kg.

Povsem izključno je po mišljenju merodajnih činiteljev, da bi mogla v primeru maksimiranja cena krompirja presegati eno četrtino gornje povprečne cene za moko. Trgovci, ki bi kupovali krompir dražje, utegnole utrpeti občutno škodo, ako se določijo kasneje nižje cene in dražje kupljene zaloge prisilijo odkupiti.

Proti navijanju cen surovim kožam

V torek in sredo je bila pri Zvezi industrijev v Ljubljani konferenca zastopnikov usnjarske in čevljarke industrije dravsko banovine. Na konferenci so razpravljali o položaju naše usnjarske stroke ter o težkočah, ki so nastale glede preskrbe obratov s potrebnimi surovinami zaradi prenehanja uvoza surovih kož iz prekomorskih držav ter prepovedi izvoza takih kož iz banovine Hrvaške. Konferenca je sprejela potrebne sklope glede korakov, ki se morajo podvzeti, da se onemogoči brezvestna špekulacija in navijanje cen surovih kož ter izvede pravilna razdelitev razpoložljivih surovin na posamezna usnjarska podjetja. To je potrebno, da se omogoči redno obratovanje podjetij in nadaljnja zaposlitev delavstva.

Posebno deputacijo zastopnikov usnjarske in čevljarke industrije je 18. t. m. sprejel ban dr. Natlačen. Gospodu banu je deputacija predložila nevzdržni položaj usnjarske stroke ter ga zaprosila za nujne ukrepe v cilju, da se omogoči redna produkcija usnjarskih izdelkov in da se istočasno zaščitijo konsumenti pred pretiranimi cenami, s katerimi je računati ako se ne omeji neupravičen porast cen za surove kože. Gospod ban je vzel izjavo in želje deputacije na znanje ter obljubil svojo vsestransko podporo.

Trgovinske zveze

z Južno Ameriko

London, 24. septembra. AA. (Reuter). Zunanje ministrstvo in trgovinsko ministrstvo sta izdali skupno poročilo, ki pravi, da bo britanska vlada poslala v Južno Ameriko posebno misijo, ki bo imela nalogo seznaniti vlade in gospodarstvenike južnoameriških držav s sedanjo gospodarsko politiko in s težnjami britanske zunanje trgovine. Na čelu poslanstva bo lord Wellington, bivši indski podkralj. Poročilo pravi, da je bila vlada Zedinjenih držav vnapre obveščena o tej misiji in da je izjavila, da nima nič proti temu. Znano je, da so Zedinec države glavni trgovski konkurent Velike Britanije v južnoameriških državah.

Podružnične bolnišnice na Hrvaškem

Zagreb, 24. sept. o. Oddelek za narodno zdravje pri banski oblasti je izdelal načrt za zgraditev omrežja manjših bolnišnic v banovini Hrvaški. Potreba takih bolnišnic se je pokazala zlasti zaradi neugodnih prometnih razmer, predvsem v pasivnih krajih kakor n. pr. v Liku, ki so pozimi dostikrat po več tednov odrezani od ostalega sveta. Osnovale naj bi se razširjene zdravstvene postaje, v katerih bi bila stanovanja za zdravnike ter po več sob za bolnike.

Maroški veliki vezir obsoja Angleže

Tanger, 24. septembra. AA. (DNB). Na vojni v Francijo je maroški veliki vezir obiskal pokopališče pri Marseilu Kebiru, kjer so pokopani francoski mornarji, padli pri napadu britanskega brodograja na francoske ladje. Veliki vezir se je poklonil na grobovih mornarjev in ostro obsodil napad britanske mornarice.

NARODNA

TISKARNA

Dr. Valentin Zarnik

soustanovitelj „Slov. Naroda“, Narodne tiskarne v Ljubljani in oče slovenskih taborov

Ljubljana, 24. septembra. Dr. Zarnik se je kmalu po izvolitvi za deželnozbornskega poslanca trebenjskega okraja preselil v Brežice k dr. Razlagu, a že nekaj tednov nato v Maribor, saj ga je tja vabil »Slovenski Narod«. Stal je listu ob strani že pri ustanovitvi in mu takoj postal sodelavec pod in nad črto. L. 1868 se je izpolnila Zarniku vroča želja, ki jo je dolgo zastopal in se zanjo potezal — z vztrajno vnemo: Slovenci so končno dobili svoj stalni politični list, pogumnejši in odločnejši kakor previde in obzirne Bleiweisove »Novice«. Fr. Levce je poročal takrat svoji nevesti:

»Še to ti moram povedati, da 1. febr. začne v Mariboru izhajati politični časopis trikrat na teden. Urednik mu bo jurist Tomšič, prvi pomočnik pa dr. Zarnik, besednik bo prevzel menda Jurčič.« In tako se je res zgodilo. Dr. Zarnik je objavljval v mladom mariborskem »Sloven. Narodu« dolge in temeljite članke o napredovanju in zmagovanju narodnostnega načela, o političnem položaju ter o tekočih političnih dogodkih doma in v zamejstvu. Narodna misel, narodna enakopravnost in »Zedinjena Slovenija« so bile Zarniku geslo, stara pravda: »iz nje nam bo ali življenje ali smrt.« Kakor neseštetokrat v »Novicah« je tudi v »Sloven. Narodu« Gospodarju vedno znova naglašal ta svoj ceterum censeo:

Dr. Zarnik pa je mislil še dalje: na lastno, slovensko, neodvisno tiskarno. Že leta 1867 ob ustanovitvi »Sloven. Naroda« na shodu v Celju je propagiral misel slovenske neodvisne tiskarne. In krepko je pomagal, da se je uresničila. L. 1871. se je tiskal list res v lastni tiskarni v Mariboru. Toda dr. Zarnik in tovariši v Mariboru so že začeli snovati dušvno Narodna tiskarna, ki naj bi prevzelo mariborsko in ustanovilo novo tiskarno v Ljubljani ter tja preselilo tudi »Sloven. Narod«. In res so se 19. novembra 1871 sešli v Ljubljani delničarji, ki so na dr. Vošnjakov predlog sklenili kupiti mariborsko in ustanoviti ljubljansko Narodno tiskarno. Da je podružnica v Mariboru nacionalno potrebna, je dokazoval zlasti dr. Zarnik. Na ustanovnem občnem zboru 14. septembra 1872 pa je dr. V. Zarnik predlagal, naj postane Slovenski Narod z novim letom 1873 dnevnik. Njegov predlog je bil sprejet. Tako se je končno uresničila vroča želja, ki so jo dolgo gojili in se zanjo trudili Davorin Trstenjak, dr. R. Razlag in dr. V. Zarnik.

»Slovenski Narod« je dne 6. oktobra 1872 prvič izšel v Ljubljani v lastni tiskarni, a s 1. jan. 1873 je začel izhajati kot dnevnik. Dr. Zarnik je bil upravnih odborNIK Narodne tiskarne od l. 1873. od l. 1882 do svoje smrti predsednik Narodne tiskarne, hkratu pa eden najpogostejših in najboljših sodelavcev lista.

Mir. Gorše pravi v svoji knjigi: »Zarnikove članke v Sloven. Narodu, ki so jih šteli sodobniki med najboljše, kar so jih

prinesli slovenski časniki do takrat, moremo tudi še dandanes brati z zanimanjem, saj pričajo o velikem Zarnikovem znanju politične zgodovine, zlasti pa o narodnega gibanja 19. stoletja, ki ga je z vsmo zasledoval ves čas. Njegovo izobraženost so cenili ne le njegovi rojaki, ampak so jo večkrat pripoznavali tudi nasprotniki; poleg tega je bil obdarjen z izbornim spominom.«

Dr. Zarnik se je septembra 1871 preselil iz Maribora v Ljubljano v pisarno originalnega odvetnika dr. Ahačiča, a l. 1877 je nasprotni križevniški cerkvi odprl lastno pisarno.

A temperamentni »Madoslovenec« Zarnik je bil že prej dolgo zapisan v črnih bukvah »starih« — Bleiweis in tovarišev. Ljubosumni so bili nanj, ker je bil preveč popularen zaradi svojega blestečega duhovitega govornišva, brezobzirnega radikalnega narodnjaštva in svojeglavosti. Zarnik pač ni hotel biti v vsem kimavec in je bil čisto »nediscipliniran«. Zarnik je bil prvi, ki je po angleškem in českem zgledu začel propagirati prirejanje taborov, t. j. velikanskih ljudskih shodov pod milim nebom. To misel je bil sprožil Fr. Levstik, oklenili so se je štajerski Slovenci in zavzel se je zanj z vso svojo strastjo dr. Zarnik. Kakor so štajerski rojaki začeli ustanoviti Slovenske Matice, prvega slovenskega političnega lista in prve slovenske tiskarne, tako so bili tudi začetniki taborov. Zaspala Ljubljana je doledno capljala za štajerci.

A. dr. Zarnik je bil prvi Ljubljančan, ki je napisal za »Novice« že 29. julija 1868 vabilo na prvi slovenski tabor v Ljutomeru dne 9. avgusta 1868.

»Namen tabora je,« je pisal dr. Zarnik, »da se gola in suha teorija, skrita pod § 19. državn. pravico, od vseh strani posveti in da naši sloven. držav. poslanci zvedo, kako si naš narod misli dejansko izpeljavo narodne ravnopravnosti. Gotovo je to važen moment v življenju našega naroda, kajti on stopi s tem dejanjem iz čitalniškega radovanja in rajanja prvičrat samostojno na politično polje.«

In dr. Zarnik je v Ljutomeru dobro povedal, da zahtevajo Slovenci slovensčino ne le po javnih uradih in solah, temveč tudi v župnih uradih in bogoslovnicah. Na drugem taboru v Zalcu 6. sept. je klical k samozvesti: »Madžari so dosegli vse, kar so hoteli, ker so ponosen narod. Slovenci smo bili doslej preveč ponižni cestinarji pri vratih. Tudi mi moramo biti ponosni na to, da smo Slovenci. Ne smemo več nositi klobuka pod pazduho in se uklanjati vsakemu tuju.« Tretji tabor je bil 18. okt. v Šempasu pri Gorici.

Kranjski prvaki pa se niso udeležili nobenega teh treh prvih taborov. »Kaj pa temu poreče vlada?« so se spraševali. To strahopetnost je ožigoslal Levstik v »Sloven. Narodu«, a zaman. Prvokom so se tresle hlače pred vlado in besnimi nemškutarji, ki

jih je Zarnik bical s škorpjoni; bili pa so tudi ljubosumni na Madoslovenca, čijh imena so bila povsod spoštovana.

Dr. Zarnik pa se je pripeljal iz Maribora na Silvestrovo v ljubljansko čitalnico, pozdravil Ljubljančane v imenu štajerskih rojakov, jih pozival k pogumni delavnosti poudarjal važnost taborov in povedal, da prireda v slovenski štajerski v novem letu še tri tabore...

To šele je izdalo, da so ljubljanski prvaki po dolgem obotavljanju sklenili, da skličejo prvi tabor v ljubljanski okolici 17. maja 1869. Prehiteli pa so jih Brdic, ki so imeli svoj tabor že 25. aprila v ljubljanski občini, in štajerci, ki so imeli tabor v Sevnici 2. maja.

Tu v Sevnici je zopet govoril dr. Zarnik za Zedinjeno Slovenijo, a dr. Karel Bleiweis, sin dr. Janeza, je bil tu prvi očiščeni zastopnik ljubljanskih slovenskih politikov!

Prvi tabor na Kranjskem je bil končno 9. maja 1869 na Kalcu ob Pivki, kjer sta govorila tudi Ljubljančana dr. Etbin Costa, in Josip Noll. Taborsko gibanje pa je doseglo svoj višek v Vižmarjih na binkoštni ponedeljek dne 17. maja. Tu je govoril končno vendarle tudi dr. Janez Bleiweis. ki je taboru tudi predsedoval, za »Zedinjeno Slovenijo«. Ko je nato stopil na govorniški oder dr. Zarnik, ga je sprejel vihar navdušenja. Kajpak se je s tem hudo zameril.

Dr. Zarnik je govoril, da se mora slovensčina uvesti v vse šole. Gorše poroča: »Dr. Zarnik pri tem ni uporabljal izbranih besed, temveč se je izražal v preprosti govorici ter jo solil s humorjem in z zanimivimi primerami. Šibal je ponemčevalni pouk in pripovedoval iz lastnih spominov, kako so morali šolarji včasih goniti: riba — fisch, miza — tisch itd. Zato naš narod ni mogel napredovati, ampak je zaostal in obsejal v »oslovski klopi«, kamor so v Zarnikovi dobi posajali tiste šolarje, ki so se predzrili spregovoriti slovenski!

Tudi na taboru v Ormožu 8. avgusta, ki mu je predsedoval, in v Cerčnici 12. junija 1870 je sijajno govoril dr. Zarnik. Šel je tudi na Korosko in govoril 31. julija v Bistrici pri Pilberku in 18. sept. v Zoprah pri Vrhu, kjer je bil tudi predsednik tabora. Nemškutarji so nameravali ta shod razbiti, a Zarnik jih je zlepa pregovoril, naj ga najprej mirno poslušajo. Govoril je nato tako prepričljivo, da so končno glasovali celo nahujskani kmetje za »Zedinjeno Slovenijo...« Nato sta bila tabora le še v Kastvu (Istra) in v Bukovljah, potem so oblasti tabore prepovedale.

Svobodno in zavedno glasovanje deset in desettisoč Slovencev na 18 taborih za Zedinjeno Slovenijo in obenem tudi za jugoslovensko misel lahko smatramo za prvi slovenski plebiscit. Največ zaslug si je zanj priporil dr. Zarnik. Zase je žel pač navdušenje in spoštovanje širokih množic ljudstva, pa zavist in mržnjo starih ljubljanskih prvakov.

Živahna koncertna sezona se nam obeta

Ujma pripravlja v Ljubljani in v vseh večjih krajih Slovenije vrsto koncertov

Lipar, Pregl, Mirk, Sancinova, Lipovšek, Tomc, štritar, švara, Oster, Bravničar. Decembra prvi komorni večer: klavirski trio Ornikove, sedelbauerja in Lipovška. Predstavil bo Arniča, Škerjanca, švaro, Osterca. Same novosti, kajpak. Sledil bo solistični klavirski. Prof. Lipovšek bo eksperimentiral svojo visoko virtuozno umetnost ob Savinu, Arniču, Leskovcu, Ostercu, Kogoju, Tomcu, Škerjancu in šivicu. Januarja ali februarja (veste, tiste kolizije!) bo sinfonični koncert. Program: Risto Savin, Lipovšek (Nočna pesem v Debussyjevem slogu), moja Sinfonija (pravkar dogotovljena), Tomc (Visoki rej, suita), Zebre (Vizija), šivic (Moja Marženka). Dela zaupamo naši Filharmoniji. Dirigent ali množina? Najbrž, deloma avtorji sami. Moja sinfonijska bo krstili Zebre.

Na orgelskem koncertu pridejo do izvedbe Lipovšek, šivic, Cvetko, Oster, Premr, Lipar in drugi. Registre bo krstili prof. Tomc.

Drugi komorni večer bo v znamenju godalnega kvarteta. Pahor, Pirnik, Tomc, Lipovšek, Škerjanc (z najnovjšim kvartetom) bodo sestavljali program. Mladinski zborni koncert pripravi Pirnik na Rakeku z odnotnimi mladinci gril (mladinski pevski zbor »Vihar«). Prispevali so svoje najnovjše Cvetko, Pirnik, Tomc, Oster, Pahor, Marolt, Mirk, Pregl, Savin, Premr, Ščekova, Dolinar.

Solistični koncert na kraju te Ujmove sezone izvedeta Kogejeva in šivic. Na sporedu: domači višinski samospeli.

To pa bo resda obilna setev! Zdej razumem vašo butaro, g. Oster. Se vam pa kar prilaga, bo nemara malce ugnala vašo nemirno delavnost.

Iz Zagorja

— Kisle hruške. K nam že leta in leta prihaja podjetna ženica, ki se jo je prijelo ime »zeljarič«. Oni dan je pripeljal neki kmetič v Zagorje hruške in jih prodajal po 3 din. Ko je zeljarič zvedela za to, je odrinila vse male kupce in kupila ves voz hrušk po 3 din. Sama jih je pa začela prodajati po 8 din. Rudarske žene so ovadile podjetno ženico in orožniki so zasegli hruške, ki so bile pozneje prodane po 3 din. S tem je bilo za prekupevalko zgodbe konec. Spomin na kisle hruške naj ji bo olajšan z zavestjo, da je plačala nizko ceno. V ostalem pa smo pri nas gledali cen na slabšem kakor v Ljubljani že zato, ker vlada popolna neorientiranost glede upravičenosti cen, a ustanova, ki bi bila morala skrbeti za red, pa lagodno spi. V tako zvanem protidraginskem odboru so večinoma zastopani producenti in prodajalci, kar bi dalo smoli za šalo, če ne bi bili časi tako resni. Pozivamo oblast, da napravi red in delegira v ta odbor večino konsumentov, ostali iz vrst prodajalcev pa naj bi zastopali po enem ali največ dveh ljudeh, ki bi bili tu kot informatorji za svojo stroko, pa nič več. Večino bremen morajo vendar nositi kon-

van, ki je dobil v nožem več sunkov v hrčat in v prvi. — Cevliarja Jožeta Kukovca iz Rožne doline so suroveži napadli na cesti v Šiški in mu prizadejali z nožem več ran po životu.

Iz Kranja

— SK Amater : SK Kranj 4:1 (3:1). Težko pričakovana tekma med vodilnima kluboma lige je izpadla za nepričakovano visokim rezultatom v korist gostov iz Trbovelj. Obe moštvi sta nastopili v stilu prvenstva. Zmago so odločili poštvalnejši z naklonjenostjo domačega vratarja, ki nosi krivdo za visoki poraz. Tekma je potekala takoj v začetku v hitro se menjajočih situacijah, v katerih so prednjačili goste in že v 6. min. je padel iz prostega strela gol za Amaterja. Kmalu v naslednji minuti reši vratar gostov izredno nevarno potezo

Skavti so vedno pripravljeni

4. redna skupščina Zlatorogovega stega skavtov Ljubljana III

Ljubljana, 24. septembra. Ob navzočnosti svojih članov v kroju, in prijateljev skavtov ter zastopnikov naših oblasti je vodstvo Zlatorogovega stega skavtov Ljubljana III. v nedeljo dopoldne poročalo na 4. redni skupščini o uspešnem delu stega v preteklem poslovnem letu. Namesto očetnega starešine podpolkovnika Ferda Herzoga je skupščino vodil njegova namestnik direktor dr. Ivo Pirc. Z navdušenim odobravanjem je skupščina sprejela njegov predlog, da se odpošlje najvišjemu zaščitniku skavtov Nj. Vel. kralju Petru II. udanostna in pozdravna brzojavka. Banskou upravo je zastopal prof. Žitnik, ki ga je namestnik toplo pozdravil, kakor tudi druge zastopnike ter preizkušene skavtske vodnike, ki so prišli na skupščino iz raznih krajev. Med njimi je bil tudi častni član stega starešine litjskih skavtov Franc Pleničar.

Iz poročila uprave je razvidno, da steg številčno ni velik, ima nekaj nad 100 članov, a vsi skupaj so zornna skupina zavednih skavtov, ki neumorno delujejo, izpolnjujejo skavtsko geslo »Vedno pripravljeno!« Na številnih izletih vodov, stegov in čet so si člani Zlatorogovega stega krepili telo v božji naravi in si oblikovali du-

ha, utrjevali voljo in se vzgajali v skavtskem duhu. Posebno je uspelo taborenje stega ob Sori, katerega je vodil preizkušeni vodja taborov bivši načelnik Miroslav Zor. Po poročilu uprave je dr. Pirc naznanil, da je bil ustanovitelj stega in njegov bivši načelnik Miroslav Zor imenovan za častnega člana stega. Vodstvo stega mu je izročilo v znak priznanja in zahvale lepo diploma. Stegov svet in nadzorni odbor sta pregledala poslovanje uprave in našla vse račune in posle v najlepšem redu, zaradi tega je uprava dobila razrešnico. Za starešino stega je bil ponovno izvoljen podpolkovnik Ferdo Herzog, ki je za svojega pomočnika imenoval direktorja dr. Iva Pirca, za načelnika pa Marijana Trtnika. Izvoljeni so bili še ostali funkcionarji, nakaar ta spregovorila zastopnika župne uprave Dolfi Kopecki in starešina litjskih skavtov Franc Pleničar, ki je omenjal posebno uspešno sodelovanje ljubljanskih in litjskih skavtov ter izrazil željo, da bi skavtska organizacija kot važna vzgojna organizacija bila deležna izdatnejše podpore javnosti.

Cankarjevo »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«

V odlični šestovi režiji izborna uprizaritev z debutantko Angelo Sancinovo

Ljubljana, 24. septembra. Cankarjeva fantastična farsa »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« je najpogumnejša satira na slovensko hinavstvo, ki se ponaša z vsemi čednostmi na zunaj, a je notranje vse grešno ter sovraži tiste, ki te narodne grešnosti razkrijajo in bičajo; obenem pa je satira na rojake, k' so videli včasih v vsaki svobodni umetnosti potihu in razširjanje grešnosti, nemorale in pohujšanja.

Dočim je Cankar žigosal v komedijah »Za narodov blagor« in »Hlapci« politične grehe naših kratkih strank, je »Pohujšanje« obračun s slovensko družbeno nepravdnostjo in literarno reakcijo. Ko pa je dal političnima komedijama dovela realistično obliko, je uporabil v »Pohujšanju« tudi fantastiko, postavil na oder živega, a neumnega hudiča, ki šepa z eno nogo s koptom, smrdi po žveplu in končno osleparjen izgine med ognjem in dimom. Ta bedasti hudič v človeški podobi si je nadel priimek Konkordant in sklenil, kakor Mefisto s Faustom, s Kristofom Kobarjem pogodbo: Kobar naj hudiču pohujša in zvabi v peklenške namene vso dolino šentflorjansko, za plačilo pa dobi bogastvo in najvišji ugled in vpliv.

Toda hudič je napravil pogodbo z napačno osebo, zakaj Kobar ni tisti nezakonski revež, pri čigar spočetju je pred 25 leti sodelovala vrsta mož v dolini, župan, dacar, notar, štacunar in cerkovnik Kobar je pač našel tistega nezakonskega, ga zaslužil z obeti, a ga oplenil njegove usode in imena. Kobar je umetnik, literat, ki izkorišča nezakonsko svoje žrtve, izsiljuje z grožnjami iz možakarjev, ki se boje škandala in hočejo za vsako ceno še dalje veljati za najbolj čednostne poštenjake. Ko doseže svoj namen, izgine s plenom in prepusti nezakonsko siroto usodi, nadaljnji bedi brezdomskega popotnika.

Z alegorijo, simboliko, ironijo in jedko satiro, ki ni povsod jasna in razumljiva, je Cankar v treh kratkih aktih ustvaril farsko, ki je duhovita, razkošno bogata bleščih izrekov, deloma čisto burkasta, deloma nežno lirčna, pa tudi odskočno efektivna s celo vrsto udarnih prizorov in imenitno označenih osebnosti.

Kar sem ob izidu te farse pred davnimi leti okorno napisal, je lepo in točno izrazil zdaj dramaturg Jos. Vidmar:

»V naravi alegorije in simbolizma je, da sta nedoločna in nejasna in da glede na podrobnosti nimata točne razlage v resničnosti. Očitno je tudi, da tako silovito iskren in strastno lirčen intermezzo, kakršen je začetek II. dej., ki je pravi izbruh Cankarjevega osebnega čustva, mora motiti in trgati tanko tkivo fantastične tenčice... Prav tako je Peter kot komedijska in odskočna pjava nedvomno premalo plastična osebnost v duševnem in materialnem smislu in je z Jacinto vred, ki je kakor on preslabotno realizirana, preveč negibno zapleten v dogodke...« (Gled. list, 2).

Vzlic vsemu je ta farsa velezanimiva, polna poezije, pa tudi žgocnega humora, briljantne satire in izklesanih tipov prav posebnega čara. Kar pa je glavno: igralcem daje obilje zahvalnih vlog in režiserju pikantne naloge. Res je: če naš dramski ansambel kaj zna, gotovo zna sijajno zaigrati in uprizoriti to duhovito in žarko toplo farsko. Naša publika to ve in zato je predstava »Pohujšanja« vselej nanovo vzbujala. Seveda je večina gledalcev pač ne razume toliko kot literarno estetsko satiro, umetniško filipiko, kolikor kot nezabavno komedijo.

To pot je imela premiera še novo privlačnost: novo Jacinto. Z gospe Ang. Sancinovo so se tudi optično uresničile na našem odru besede blagodejavnega učitelja Sviličja: »Saj ni prišlo pohujšanje, prišla je lepota in z njo veselo spoznanje«. Že to je mnogo in zelo dobrodošlo: stopila je na oder lepa mladost.

Ga Sancinova je škedenjka, ki je skočila

France Fortuna 80 letnik

Ljubljana, 24. septembra. Kdo ne pozna čvrstega možaka, ki se vedno moško pokoni hodi po beli Ljubljani? Kdo bi mu prišodil 80 let, ko poseka še mladeniča? Brke črne, lepo zavrhane, gibčne hoje, vedno nasmejan in skrajno optimist.

Je gorenjska korenina iz Zeleznicov. Izučil se je kovaške obrti in zato je tudi v življenju tako odporan. Iz rodne vasi je prišel v Ljubljano, kjer je bil dvanaest let uslužben v tovarni Samassa, kanejae pa pri Zeleznic, dokler se ni ponesrečil in bil upokojen.

Bil je vedno vzor poštenosti, iskrenosti in narodne zavednosti. Poročen je bil s Francisko Petek, »Francico«, splošno znano babico v Ljubljani, ki je delovala nad 35 let in mu pred 18 leti umrla. Bil je vedno odločen narodnjak in stalen narodnik in čitatelj »Slovenskega Naroda«.

Slavljenicu želimo iz dna srca še dolgo vrsto let, da bi nas poživljal s svojo iskreno vednostjo!

Naj živi v zdravju in zadovoljstvu!

Mirna,

Ljubavni roman ruske grofice in huzarskega častnika!

VERA LUBENSKA
Maria Andergast — Gustav Frölich in Otto Fressler.

Kot dopolnilo:

ALARM V LONDONU
KINO MATICA, tel. 22-41.
Danes ob 16., 19. in 21. uri.

Na željo mnogih ponavljamo češki film

VESELI BOHEMI

Predstave ob 16., 19. in 21. uri!

Velezabavna opereta! V glavnih vlogah:
Jarmila Kširova, Hana Vitova, A. Novotny
KINO UNION — Tel. 22-21

SKRIVNOST AMAZONE

Zanimiv pustolovski film iz življenja filmskih operaterjev na lovu za dnevnimi senzacijami. V glavni vlogi CLARCE GABLE in MYRNA LOY. Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri.

KINO SLOGA, tel. 27-30

DNEVNE VESTI

— **Sladkor se bo podražil.** Finančni minister je določil, da smejo sladkorne tovarne v prodaji sladkorja iz letošnje kampanje v vagonih pošiljkah računati za 100 kg kristalnega sladkorja franco kupčeva postaja vključno državna trošarina toda brez skupnega davka 1330 din. za 100 kg sladkorja v kockah pa pod istim pogojem 1495 din. Za koliko se bo podražil sladkor na drobno še ni točno določeno. Po kalkulacijah naših trgovcev se bo podražil novi sladkor za 1.85 do 1.95 din pri kg. Podražitev sladkorja je pri nas gotovo najmanj utemeljena, ker smo v primeri z drugimi državami že doslej plačevali sladkor mnogo predrago. Upoštevati bi bilo treba, da spada sladkor poleg kruha med najdražje in najnujnejša živila. Če iz tega vidika bi se ne smel podražiti.

— **Konferenca o preskrbi industrije s sirovinami.** Pod predsedstvom načelnika ravateljstva za zunanjo trgovino dr. Krešimirja Hristića je bila včeraj v dvorani beograjske trgovske zbornice konferenca o preskrbi države z rudarsko metalurgičnimi sirovinami. Prisostvovali so ji zastopniki tovarnarjev, konzumentov in trgovcev rudarsko metalurgične stroke. Ljubljanski Trgovski zbornici je zastopal njen glavni tajnik g. Ivan Mohorič, ki je v svojem govoru naglasil, da je dravska banovina še posebno zainteresirana na teh vprašanjih, ker porabi 50% uvoženega antracita in 40 odstotkov vsega uvoženega koksa. Glede preskrbe države s premogom se je v debati naglasilo dejstvo, da se je nedavno že obravnavalo to vprašanje in da so zavzeli proizvajalci in potrošniki skupno stališče, da je treba izdati uredbu z zakonsko močjo, ki bi uredila proizvodnjo in porabo premoga v naši državi. Na tej konferenci je bilo sklenjeno ustanoviti pri komisariatu za rudo in kovine odbor proizvajalcev in potrošnikov premoga ter zastopnikov zainteresiranih ministrstev. V debati je bilo ugotovljeno, da se torej spredno ustanovljata dve ustanovi, ki naj bi skrbeli za preskrbo države s premogom. Ker zastopniki dravske in banovine Hrvatske niso imeli potrebnih pooblastil se je obravnavalo to vprašanje samo v načelu, v glavnem je prevladovalo mnenje, naj bi se prisilna organizacija rudarsko-metalurgične stroke bavila samo z vprašanji preskrbe industrije s premogom in potrebnimi sirovinami, dočim bi se vprašanje preskrbe ostalih interesov s premogom prepuščalo odboru, ki se bo ustanovil pri komisariatu za rudo. Konferenca je sklenila tudi glede na pogajanja z Nemčijo, naj ostane v glavnem pri lanskim kontingentih in naj se strogo upoštevajo njune potrebe države.

— **Preskrba vojske in prebivalstva z drvinami.** V kabinetu pomočnika trgovskega ministra je bila včeraj konferenca, na kateri se je obravnavalo vprašanje preskrbe prebivalstva z drvinami. Konferenci so prisostvovali poleg pomočnika trgovskega ministra Save Obradovića zastopniki vojnega ministra generala Pešića, zastopnik urada za kontrolo cen prof. dr. Jovanović, načelnik ministrstva za gozdove in rudnike inž. Manojlović ter strokovni referent vseh teh ministrstev. Določeno je bilo načrt razdelitve drv iz državnih gozdov za potrebe vojske in prebivalstva. Obenem so bili pa določeni tudi ukrepi, da se ta načrt čimprej uresniči. Vojske oblasti bodo tesno sodelovale s centralo za preskrbo prebivalstva z drvinami. Danes se je sestala v kabinetu pomočnika trgovskega ministra druga konferenca, na kateri bodo določeni še drugi ukrepi in v njih preskrbe prebivalstva s kurivom. Po tej konferenci bodo objavljeni ukrepi, storjeni za ureditev tega važnega vprašanja.

— **Letošnja glavna skupščina JUU.** Širša uprava Jugoslovenskega učiteljskega združenja je sklenila, da bo letošnja glavna skupščina 21. in 22. oktobra v Novem Sadu. 20. oktobra bo plenarna seja glavnega odbora v dvorani Učiteljskega doma. Naslednjega dne pa otvori predsednik JUU Ivan Dimnik svečani del skupščine. Potem bodo izvoljeni skupščinski odbori in prečitano poročilo o delu Uduženja v lanskem letu. Popoldne bodo delali odbori. 22. oktobra bo pa na dnevnem redu debata o poročilih in glasovanje o resoluciji. Vse podrobnejše informacije daje JUU sekcijska za dunavsko banovino, Novi Sad, Učiteljski dom.

— **Kulturno bliževanje Beograda in Zagreba.** Zagrebška in beograjska Filharmonija bosta menjaja gostovali v Zagrebu in Beogradu. Pronagiralci bosta skladbe hrvatskih in srbskih skladateljev. Hrvatska Filharmonija bo gostovala v Beogradu prvič 14. oktobra, beograjska v Zagrebu pa 4. novembra.

— **Nemčija najvažnejši in edini koristni partner Jugoslovenske zunanje trgovine.** V zvezi s sedanjim letnim zasedanjem jugoslovensko-nemškega gospodarskega stalnega odbora je dal šef nemške delegacije dr. Landfried dopisniku »Vremena« daljšo izjavo, v kateri je dejal med drugim, da so bili že med bivanjem jugoslovenske gospodarske delegacije v Berlinu sporazumno položeni temelji bodočega gospodarskega sodelovanja med obema državama. Pri tem so se seveda upoštevali interesi obeh držav v enaki meri. Zdej, ko je vključen češkoslovanski protektorat v carinsko področje Nemčije, bo imela Jugoslavija v gospodarskih stikih samo enega trgovskega partnerja, s katerim se bo razvijal plačilni promet samo preko nemškega obračunskega zavoda v Berlinu. Razvoj političnih in vojnih dogodkov je še bolj jasno pokazal, da je postala Nemčija najvažnejši in edini koristni partner jugoslovenske zunanje trgovine.

— **Trgovinska pogajanja z Nemčijo.** Poročali smo, da se je pričelo v petek v Beogradu jesensko zasedanje nemško-jugoslovenskega gospodarskega odbora. Zasedanje se nadaljuje po pododborih in bo trajalo najbrž še ves ta teden. Nemški tisk pripisuje sedanjemu zasedanju veliko važnost zaradi izpremembe političnega gospodarskega položaja Evrope, posebno pa še Jugoslavije. Prvič se obravnava na zasedanju nemško-jugoslovenskega gospodarskega odbora vprašanje uvoznih in izvoznih kvot za Nemčijo in češkoslovanski protektorat. To vprašanje se je doslej obravnavalo ločeno, zdaj je pa češkoslovanski protektorat vključen v nemško carinsko področje. Nemški tisk pripisuje tudi veliko važnost novi določitvi tečajja klirinskih marke in naglašja, da se nemška marka ne sme več podcenjevati v odnosu do dolarja.

— **Specialni tečaj za papirniško industrijo** bo na drž. tehniški srednji šoli v Ljubljani od 7. oktobra t. l. do 30. aprila 1941. Otvoritev tega tečaja, ki je izrednega pomena za dravsko banovino z njeno visoko razvito papirniško industrijo, je omogočila v razumevanju nujne potrebe po specialni izobrazbi domačih tehnikov za denarno podporo Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. V tečaj, ki je prvi svoje vrste v naši državi, se bodo sprejemali absolventi strojnega in elektrotehniškega oddelka tehniške srednje šole, absolventi strojnega oddelka delovodske šole ter učenci III. in IV. letnika strojnega in elektrotehniškega oddelka tehniške srednje šole. Sprejetih bo 20 reflektantov. Pouk, ki bo obsegal papirniško tehnologijo in industrijsko poslovanje, papirniško strojevitost ter papirniško kemijo in preiskavo papirja, bo štirikrat na teden od 18. do 22. prijava za tečaj se sprejemajo v direktorij pisarni drž. tehniške srednje šole v Ljubljani do 30. septembra t. l. Podrobnejši pogoji so razvidni iz objave v šolskem vestibulu.

— **Gospodarsko-gozdarska fakulteta v Sarajevu.** V Sarajevu so končane vse priprave za otvoritev gospodarsko-gozdarske fakultete. Odposlanstvo beograjske univerze in kmetijsko-gozdarske fakultete iz Zemunja je že pregledalo poslopja, kjer bo nova fakulteta nameščena.

— **Elektrifikacija krajev v Kotskemu zalivu.** V Kotskem zalivu je zdaj elektrificiran samo Kotor z najbližjo okolico, ki dobiva elektriko iz te mestne centrale. Že pred leti je bilo pokrenjeno vprašanje elektrifikacije vseh krajev v Kotskem zalivu, ki naj bi dobivali elektriko iz te velike centrale kraljevske mornarice v Tivtu. Te dni se je mudila v Kotoru komisija ministrstva javnih del, poštnega ministrstva, pomorskega arzenala in kotske občine. Pregledala je teren, po katerem bo napeljan električni vod visoke napetosti. Za elektrifikacijo vseh krajev v Kotskem zalivu je že odobren kredit v znesku enega milijona dinarjev, ki ga bo treba povečati.

— **Razpis mešt v poštni službi.** Ravateljstvo za pošto, brzojav in telefon je razpisalo eno pripravniško mesto za inženjerja s izobrazbo tehnične fakultete elektrotehniške ali elektrostrojnega oddelka in dvanajst pripravniških mest s popolno srednješolsko izobrazbo. Sprejemajo se samo moški. Rok za vlaganje prošnje je do 31. oktobra t. l. Podrobnejša pojasnila se dobe pri vsaki pošti kakor tudi pri ravateljstvu za pošto in brzojav v Ljubljani.

— **Se enkrat Dentiščina šola v Ljubljani.** Poročali smo o odklonilnem stališču, ki so ga zavzeli dentisti banovine Hrvatske do nedavno ustanovljene Dentiščine šole v Ljubljani. Naši dentisti pravijo na to, da pojdejo po svoji začrtani poti naprej. Čudijo se naivnemu pričakovanju zagrebških kolegov, da bo ustanovila brezplačno šolo ista oblast, ki zahteva od zaščitnih sester in babic mesečno šolnino 300 do 600 din. Uredba predvideva sicer Dentiščino šolo v Ljubljani, nikjer pa ne omeja, kdo jo bo financiral. Na ponovne intervencije slovenskih zobnih tehnikov glede ustanovitve Dentiščine šole so pristojni krogi odgovorili vedno negativno, češ da ni denarja. Naši zobni tehniki so se pa v borbi za šolo dovolj izčrpali, da bi mogli po 18- do 20letni dokazani praksi še 5 do 10 let čakati na ustanovitev Dentiščine šole po državi ali banovini. Slovenski zobni tehniki so opremili šolo z lastnimi ordinacijskimi stoli in instrumentarjem ter z veliko podporo slovenskih trgovcev, ki so uvideli prizadevanje in delavnost njihove organizacije. Tako bo znašala mesečna šolnina okrog 350 do 400 din, ki se bo pa čez nekaj mesecev z umnim gospodarstvom še znižala. Glede prekinitve službenih odnosov med zagrebško organizacijo in Društvom zoboteknikov v Ljubljani pravijo naši zobotekniki, da jih to ne tangira, ker se zagrebška organizacija že nad leto dni sploh ne javlja.

— **Draginski doklade in OUZD.** V sedanjih izrednih prilikah dajajo podjetja in tudi manjši podjetniki svojim nameščenim in delavcem izjemne enkratne draginske doklade ali nabavne prispevke. Okrožni urad za zavarovanje delavcev opozarja vse delodajalce, da te treba pri prijavljanju zaslužka delavcev in nameščenec navesti v prijavnici poleg redne plače tudi enkratne ali ponavljajoče se draginske doklade nabavne prispevke t. d. četudi se te izredne doklade izplačajo le enkrat ali večkrat na leto. Take doklade in prispevke morajo delodajalci takoj ob izplačilu javiti Okrožnemu uradu. V takih slučajih je treba v prijavnici poleg redne plače navesti: »Enkratni letni (polletni) draginski prispevek din. ....».

Ta prispevek se porazdeli enako na vse mesece v letu oziroma obdobju, za katero je bil poseben prispevek izplačan in se prišteje k redni plači ter tako določi mesečni razred. Delodajalci naj to opozorilo vpoštevajo in izvršijo potrebne prijave, ker bi v nasprotnem primeru oškodovali delavstvo na pravih glede višine bolniških podpor, zlasti na glede višine invalidskih in starostnih rent. Delodajalec ki prijavi nepravilni zaslužek nameščenca ali delavca, se po § 185. ZZZD kaznuje z denarno globo do 1000 din.

— **Izjava med srednjimi šolami.** Na vse srednje šole na Sušaku se je vpisalo letos 1922 dijakov in dijakinj. Lani je bilo vpisanih 2052. Letos jih je torej 130 manj. Sušak je torej glede srednješolcev v naših mestih izjema, ker skoraj povsod drugod število srednješolcev od leta do leta narašča.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno in toplo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Beogradu 28, v Sarajevu, Splitu, Kumboru in Dubrovniku 27, v Zagrebu 26, v Mariboru 24,5, v Ljubljani in Rabu 24, na Visu 23. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763,4, temperatura je znašala 15.

— **Žrtve vestinosti.** Pod tem naslovom smo pred dnevi poročali, da je postal poštni služitelj Rafael Grošelj pri izvrševanju svoje službe žrtev prometne nesreče. V poročilu je bilo rečeno, da je zapeljal pod kolesa nekega zagrebškega avtomobilista, v resnici je pa nesrečo zakrivil avtomobilist, ki je butnil v kolesarja, ko je ta vozil po cesti.

— **114 potomcev je imel.** V Gorjancih blizu Varaždana je umrl t. dni kmet Stanok Putorek, star 98 let. Zapustil je 114 potomcev, od teh jih 86 še živi. Sam je imel 6 sinov in 4 hčere, vnukov 48, pravnukov pa 56.

— **Brezčrna mati.** V gozdu pri vasi Gostinja blizu Varaždana je našel kmet Sidor s travo pokrito gomilo. Razkopaj jo je in našel v nji mrtvega novorojenčka z ožreznimi ročicami in glavo. Orožniki so kmalu izsledili brezčrno mater v osebi 22letne Magdice Murić iz iste vasi. Svoj zločin je takoj priznala. Porodila je med potjo na polje. Otročica je najprej zadušila, potem mu pa odrezala ročice in glavo.

— **Tudi berčič anavijajo cene.** Zagrebški berčič zahtevajo zvišanje običajnih milodarov. V petek je prišel v neko zagrebško trgovino berčič, ki je dobival od petkih po 25 par. Ko so mu tudi v petek ponudili 25 par, je nekaj časa ogledoval novič, potem je pa dejal, da ni zadovoljen z milodarom. Hotel je imeti dinar, češ da se je vse podražilo. Trgovci mu je dinar res dal. Takih primerov je več in nekateri berčiči sploh nečesto sprejemati drobža izpod enega dinarja.

— **Smrtina nesreča.** V Koprivnici se je pripetila včeraj smrtina nesreča. Povojnik gasilskega društva prof. Ivo Ključka se je odjedal z gasilskim avtom po opravkih v Križevce. Šofiral je gasilski šofer Ivan Sušnik. Na cesti med Pavino in Carevdarom se je pa avto prevrnil. Prof. Ključka je oblezel mrtev, šofer je težko ranjen, gasilski funkcionar Pavao Kapetanec je pa dobil le lahke poškodbe. Kako se je nesreča pripetila še ni točno znano.

Iz Ljubliane

— **Iz Glasovanje gledališkega občinstva.** Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani vabi vse gledališke obiskovalce, da inenjujejo ne glede na že razpisani letošnji gledališki spored, tri operna in tri dramska dela iz domače ali svetovne muzikalne ali dramatične literature, ki bi jih želeli videti v bodoči sezoni. Gornje naj javi vsak, ki se bo udeležil razpisane glasovanja, pismeno na naslov gledališke uprave. Dopis naj bo podpisan s polnim imenom in opremljen z naslovom. Rok glasovanja je od današnjega dne do konca tekočega meseca. Uprava Narodnega gledališča bo nato razglasila glasovanja ter bo po možnosti upoštevala želje našega gledališkega občinstva.

— **Iz Za mestne reveže so darovali:** g. A. Volk, veletrgovec z žitom, moko in poljskimi pridelki, povodom odkritja spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedmitelju 100 brezplačnih knažnic po 3 kg pšenične moke; g. R. Milčau, iz Lingarjeve ulice 3 v počastitev spomina pok. ge. Marije Česnik 200 din; g. Ivan Laznik iz Jegličeve c. 10 v počastitev spomina svoje pok. matere ge. Marije Laznik 200 din; g. Slavko Simončič iz Rožne doline c. X-18 v počastitev spomina pok. pošt. inšp. g. Vrečka Jakoba 100 din ter A. L. iz Ljubljane v počastitev spomina pok. ge. Marije Kavčič 100 din. Mestno poglavarstvo se vsem dobrotnikom najtopleje zahvaljuje tudi v imenu obdarovanih.

— **Ua šola glasbene Matice ljubljanske** je vladalo v začetku novega šolskega leta veliko zanimanje, kar dokazuje dejstvo, da se je v prvi polovici tekočega meseca vpisalo več kot tretjina gojencev več kakor lani. Ravateljstvo šole obvešča p. n. starše, da se gojenci za vse predmete in oddelke še ve ne sprejemajo v običajnih uradnih urah v pisarni Glasbene Matice, Vegova ulica št. 7/II. Opozarjamo, da je tudi letos uveden pouk deklaracij, ki je poverjen višjemu režiserju g. Osipu Šestu, plastiko pa poučuje baletni mojster Narodnega gledališča g. inž. Peter Golovin. (—)

— **Nerednosti pri prodaji drv.** Mestno poglavarstvo je prejelo že več pritožb o nerednostih pri prodaji drv, ko nekateri kmetje in poklicni prodajalci drv izven Ljubljane nočejo na zahtevo kupca naročenih in na dom pripeljanih drv zložiti tako, da bi bilo možno ugotoviti pravilno prostorsko mero, ampak jih zmečejo na kup in zahtevajo takojšnje plačilo kupnine. Tako je neka stranka ugotovila, ko je na kmetovo grožnjo, da bo odpeljal drva drugemu kupcu, plačala za na kup zmetana drva dogovorjeno ceno, da je mersa kupljenih drv manjša od dogovorjene mere, torej je plačala drva dosti dražje. Mestno poglavarstvo opozarja meščane, naj se pri merjenju drv poslužujejo naprave na Gruberjevem nabrežju, ki omogoča ugotovitev prave prostorske mere. V izogib nepoštenih manipulacij pri prodaji drv pa bodo odslej pazniki tržnega nadzorstva stalno nadzirali po mestnih ulicah, ali je mersa naročenih in kupljenih drv točna in pravilna in bodo vsako nepravilnost takoj ovadili, da bo prejel krivec zaslužen kaznen. Javnost opozarjamo, naj v primeru potrebe telefonično pokliče tržno nadzorstvo, ki bo takoj poslalo svojo organa zaradi kontroliranja mere.

— **Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek 26. septembra ob 13. izlet na Dobrovo, v Dvor in Polhov Gradec.** Odhod s Kongresnega trga. Pri glasitju se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do četrta ok desetih. Avtobus 20 din.

— **Začetniški plesni tečaj za novince** dame in gospe odprto v ponedeljek 30. t. m. ob 20. uri Jenkova plesna šola v Kazini Zvezdi. Vpisovanje in informacije od jutri 25. t. m. dnevno od 11. do 13. in od 17. do 19. ure v Kazini. Dijaki (nje) imajo popust. (—)

— **Iz Mir na policiji.** Včeraj je policija prišla samo dva razgrajata, ki sta razgrajala po Koločvorski ulici in nadlegovala mimoidoče. Aretaciji sta se uprla, tako, da je moral po oba priti policijski voz, ki ju je odpeljal na stražnico, kjer sta prešpala noč. Razen tega so bile aretirane še tri sumljive ženske, ki so se potikale po

Rožniku in Kosezah, kjer so lovile mošča. Dve sta morali po zdravniški preiskavi v bolnico.

— **Iz Nevarna grešnika.** Na policiji zaslišujejo nevarna vlomilca Franca Poženela in Jožeta Avsenika, ki ju je aretirala policijski agent Zadnikar v vlaku, ko sta se odpeljala iz Mednega na tatinski pohod v okolico Tržiča. Osumljena sta, da sta vlomila v stanovanje dr. Trtnika v Ljubljani, razen tega pa imata na vesti tudi več vlovov na deželi. Preiskavo vodi nadzornik g. Lovrečič, ki jima temeljito izprašuje vest. Mlada nepridiprava sta več vlovov že priznala, nekaj pa jih še tajita.

Kontrola prevoznikov blaga z motornimi vozili

Da se odpravijo nerednosti, ki so se pojavile v obrtnem prevozu blaga z motornimi vozili, je ban dravske banovine izdal naslednje okrožnico resnim načelstvom in policijskim predstojništvom:

Poostri se nadzorstvo nad prevozom blaga z motornimi vozili. Oblastveni nadzorni organi naj na svojih službenih obhodih zlasti ob vstopih v mesto in ob postankih tovornih avtomobilov zahtevajo na vpogled izkaz o obrtni upravičenosti za prevoz po čl. 50. ministrskega pravilnika o prevozu potnikov in blaga z motornimi vozili z dne 16. maja 1935 (Službeni list št. 359/51).

Imetnik obrtne pravice za redno prevažanje blaga z motornimi vozili po čl. 60. odst. 1. t. 25 obrtnega zakona mora imeti dovolilo kr. banske uprave za tak prevoz, in sicer samo na določeni progi ter sme po čl. 7. citiranega pravilnika prevažati kovno blago (za različne prejemnike) in vozovne pošiljke (zgolj za enega prejemnika, a lahko različno blago).

Prevozniki blaga z motornimi vozili v nerednem prometu se dele v tri podskupine: a) Prevozniki blaga z motornimi vozili (eventualno s pristavkom po naročilu), s pooblastilom odnosno obrtnim listom sreskega načelstva odnosno mestnega poglavarstva, izdanim pred 16. majem 1934. t. j. pred uveljavljenjem uredbe o izdajanju dovolitev za prevoz blaga z motornimi vozili z dne 10. maja 1934 (Službeni list št. 363/46). Tako pooblastilo odnosno obrtni list ima klavzulo, da velja ta izkaznica kot dovolilo po min. uredbi z dne 10. maja 1934. Obnavljanje teh prevoznikov s pridobljeno staro obrtno pravico ni omejeno na določene cestne proge, mora pa biti po čl. 66. min. pravilnika z dne 16. maja 1935 v skladu z določbami tega pravilnika.

b) Prevozniki blaga z motornimi vozili v nerednem prometu preko mej občinskega okoliša imajo po ministrski uredbi z dne 10. maja 1934 dovolilo kr. banske uprave, ki jih upravičuje za obratovanja zgolj na določenih cestnih progah in v okolišu občine, kjer je sedež obrti. Voziti smejo po čl. 1. cit. min. uredbi in po čl. 7. tudi že citiranega min. pravilnika le vozovne pošiljke.

c) Prevozniki blaga z motornimi vozili v nerednem prometu v mejah občinskega okoliša imajo pooblastilo sreskega načelstva, odnosno mestnega poglavarstva in pravico do prevoza kovskega blaga in vovnih pošiljk v svojem omejenem okolišu.

Spediterji, ki vrše poleg spedijskih poslov (t. j. obrti prevzemanja prevoza blaga po prevoznikih ali brodarjih v lastnem imenu, pa na tuj račun) sami tudi prevoz

Iz Maribora

— **Ljubavnega tekmeča je hotel spraviti s sveta.** Bilo je dne 25. junija okoli polnoči, ko je v domačiji posestnika Jakoba Kovatića v Pristavi izbruhnil požar, ki se je v kratkem času razširil na vse poslopje. V hiši je spal najemnik Ivan Vidovič, ki se je zbudil šele takrat, ko so ognjeni zubli zajeli spalnico. Vidovič je ves preplašen skočil iz postelje in se hotel rešiti skozi vrata na prosto. Toda ugotovil je moral, da je nekdo hišna vrata od zunaj zadela s kolom, tako da ni mogel iz hiše. V zadnjem trenutku pa se je Vidoviču posrečilo, da se je rešil skozi majhno okence. Komaj se je splazil skozi okno, se je stavba zrūšila in je v kratkem času vsa domačija zgorela. Orožniki so takoj pričeli preiskavo ter aretirali 37letnega Franca Fakelšiča iz Pristave, ki je bil osumljen, da je zanetil požar. Po daljšem oklevanju je poizvil priznat ter dejal, da se je na ta način hotel maščevati nad Vidovičem, ki mu je prevzel ljubico. Zadeva je imela včeraj dopolne svoje odmeve pred velikim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča, ki je Vidoviča obsodil na 2 leti robije ter na izgubo častnih državljanških pravic za dobo 3 let.

— **Kaj se je zgodilo z zaplenjenim usnjem?** Ljudje mnogo usizabao, kaj se bo zgodilo z zaplenjenim usnjem tovarnarja Valterja Halbārtha. Kdo bo dobil to usnje, ali bo prodano na dražbi, ali pa ostalo mestni aprovizaciji. Prav bi bilo, ako bi ga dobila mestna aprovizacija in ga potem prodajala po tisti ceni, po kateri je usnje kupil Halbārth pred štirimi ali petimi leti. Seveda bi usnje morali dobiti v prvi vrsti čevljarji, ki bi se morali zavestati, da ne bodo z usnjem špekulirali. Na ta način bi bilo naše mesto za najmanj ool leta preskrbljeno s cenanim usnjem.

— **Del stavbinskih delavcev se je že vrnil na delo.** Včeraj zjutraj so še številni stavbinski delavci vrnili na razne stavbe v mestu in na periferiji. Le na stavbi Huttejevega stanovanjskega bloka delavci še stajkajo, vendar računajo, da bodo tudi na tej zgradbi kmalu pričeli delati, tako da bo kompleks pred nastopom zime pod streho. Ako se v par dneh delavci ne vrnejo na delo, bodo, kakor se čuje, delo na Huttejevem stanovanjskem bloku za letos sploh ustavili.

— **Meljski hrib se spet krusi.** Nedeljski naltiv je povzročil, da so se na Meljskem hribu spet odtrgale plasti laporja, ki so deloma zatrpale cesto proti Mariboru. Na tej cesti bo treba nužno izvesti nekaj varnostnih ukrepov, sicer bo ta del ceste lahko postal pozorišče usodnih nesreč.

— **Pri gašenju ukradel 7000 din.** Dne 14. julija t. l. je izbruhnil požar v domačiji posestnika Franca Potrča v Bratislavcih. Domačini so nosili iz goreče hiše razne predmete in so tudi pridno pomagali pri gašenju. Pri reševanju delih je vneto sodeloval tudi 17letni Ivan G. ki ga je gospodar naprosil, da naj prinese iz omare denarnico, v kateri je bilo 7000 din. Ivan G. se je zares pognal v gorečo hišo, toda

blaga z motornimi vozili, morajo imeti po razpisu ministrstva za trgovino in industrijo z dne 26. junija 1939 za to drugo poslovanje posebno obrtno pravico za prevoz blaga z motornimi vozili. Zato velja zanje isto, kar velja v pogledu ostalih prevoznikov blaga z motornimi vozili.

Industrijel in obrtniki smejo brez posebne dovolila prevažati z motornimi vozili surovine, pogonska sredstva in material za lastne potrebe in svoje proizvode v svoja skladišča ali svojim odjemalcem in naročnikom tudi izven kraja sedeža obrta.

Trgovci smejo po čl. 8. navedenega min. pravilnika že na osnovi pravice za izvrševanje trgovinskega obrta prevažati z motornimi vozili nabavljeno blago za potrebe svoje obrti ter prodano blago kupcem v kraju sedeža obrti, dočim potrebujemo za prevoz blaga z motornimi vozili kupcem izven kraja sedeža obrta posebno dovolilo za prevoz blaga z motornimi vozili v nerednem prometu preko mej občinskega okoliša.

Prevoz blaga lastne proizvodnje ali blaga za lastne potrebe, odnosno za potrebe lastnega obrta, ki se opravlja z lastnimi vozili, ne spada pod določbe zakona o obrti, če pa se prevažajo poleg lastnega tudi tuje blago, se sme opravljati tak prevoz samo na osnovi dovolila.

Če vozač nima izkaza iz čl. 50. min. pravilnika z dne 16. maja 1935 ali izkaz ne upravičuje do prevoza dotičnega blaga ali na dotični cestni progi, naj nadzorstveni organ nadaljevanje prevoza zabrani in za določeno takoj prijavi v svrhu obrtnokazenskega postopka.

Obenem s prevozom blaga je treba nadzorovati ter zabraniti prevoz oseb s tovornimi avtomobili preko določila čl. 50. min. pravilnika (poleg šoferja samo poseben spremljevalec, ki ga odredi odpošiljatelj blaga ali pa delavec, zaposlen pri tovarjarstvu in opravljanju nadaljnjih del na blagu) kakor tudi eventualno preobremenitev, neprimerno naložitev in brzino tovornih avtomobilov. Tudi je treba paziti, da ne bodo tovorni avtomobili iz nagajivosti in obestnosti vozačev zadrževali osebna ali sploh lažja in hiterja vozila. Slednji naj se zabrani, da bi preveliki ali očitno pretežki tovorni avtomobili obratovali na cestah, ki so zanje preozke ali imajo zanje prešibke cestne objekte (mostove in propuste).

Podane prijave naj se obravnavajo nujno in naj oblastvo uporabi stroge kazenske ukrepe.

Prejem tega razpisa naj oblastvo potrdi in naj do 10. vsakega meseca poroča o položaju, storjenih ukrepih in doseženem uspehu.

kmalu za tem se je vrnil ter dejal, da je omara vsa v plamenih in da je denarnica že zgorela. Čez nekaj dni pa je pričel Ivan G. popraviti in razpisati denar. Posesnik Potrč je takoj sumil, da popiva Ivan z ukradenim denarjem. Ko so ga orožniki prebrali, je tatvino priznal. Ivan G. se je moral zaradi tega včeraj dopolne zagovarjati pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča. Pri razpravi je očitane mu grehe priznal. Obsodjen je bil na 10 mesecev strogega zapor.

— **Več nemških sester** nemškega Rdečega križa je te dni potovalo skozi Maribor v Zagreb in Zemun, kjer pripravljajo sprejem za izseljene Nemce iz Bukovine in Besarabije, ki sta prišli pod Rusijo. Včeraj je potovala skozi Maribor spet skupina 80 nemških samaritanec v smeri proti Zagrebu.

— **Sportne vesti.** V nedeljo se je vršil 8. pohorski tek na 4700 m dolgi progi Ruška koča—Pohorski dom. Zmagal je Stojšek (SK Maraton) v času 15.59. Prehodni pokal si je tudi letos priborila ekipa SK Maratona. — Na 12 km dolgi progi Reka—Sv. Arah je bila v nedeljo prva kolesarska dirka na našem Pohorju. Med 9 tekmovalci je zmagal Karel Sodec (Maraton) v času 32.57. — V nedeljo so se pričele prvenstvene tekme Mariborskega nogometnega podsaveza. V Guštianju je pobreska Slavija premagala SK Slovana z rezultatom 4:2 (3:1), v Murski Soboti pa je SK Mura odpravila SK Lendavo z rezultatom 10:1 (4:1). — Prvenstveno tekmovalje Slovenske nogometne zveze se nadaljuje

... za sokolskim praporom

30 letnica šentjanskega Sokola

Razvítje društvenega prapora in javen telovadni nastop

Krmelj pri St. Janžu, 20. sept. Sokolsko društvo št. Janž je v nedeljo 15. t. m. slovesno praznovalo 30letnico svojega narodnega in kulturnega poslanstva z razvítjem društvenega prapora in tako izpolnilo eno izmed nalog, ki spadajo v okrilje Petrove petletke. Za svojo jubilejno praznovanje se je sokolsko društvo prav dobro pripravilo. Čeprav ni bilo za lepo sokolsko slavnost, ni bilo ugodno vreme, ker je že v soboto skoraj ves dan deževalo in tudi na dan slavnosti je bilo vsak trenutek pričakovati, da se ulije dež, so se zbrale v Krmelju, kjer se je vršilo na prijaznem letnem telovadišču razvítje prapora, poleg domačega članstva tudi sokolska društva po svojih zastopnikih iz vse miranske doline, iz Trebnjega, Mirne in Mokronoga, zlasti častno pa je bilo zastopano Novo mesto s številnimi telovadecimi člani, članicami in naraščajočim obojem. Sokoli v kroljih so prikoračili ob igranju godbe z župnim praporom na čelu na letno telovadišče pred lepo okrašenim tribuno, okoli katere so bili postavljeni drogi za dvigavanje zastav slovenskih držav. Na trakovih in državnih barvah so prinesli zaviti novi prapor. Slavnost se je pričela s pozdravom državnih zastav. Ob igranju državne himne so se pričele dvigati vse zastave slovenskih držav, medtem ko se je jugoslovanska državna trobojica dvignila najvišje.

Po pozdravu državnih zastav je povzel besedo društveni starosta br. Rajner, ki je omenil kratko zgodovino domačega društva in njegovo delovanje. V 20 letih je društvo naraščalo in padalo tako po številu članstva, zlasti telovadčev, kakor tudi glede delovanja. Po zaslugi br. Kneza ima sokolsko društvo svoj in sokolski namen ustrežajoč Sokolski dom, kjer more nemoteno delovati. V zadnjem času je od-

padlo nekaj članov, za katerimi sokolstvo ne žaluje. Zda ima Sokol v svojih vrstah prave, v sokolski ideji prekaljene člane. Svoj lepi in v srce segajoči govor je končal s pozdravom prvemu Sokolu in starosti Nj. Vel. kralju Petru II., kateremu so vsi navzoči zaklicali trikratni »Zdravo«. Godba je zaigrala državno himno. Nato je br. starosta pozval kumice s. Majcnovo, da razvije prapor. Kumica je prapor razvila in pripela nanj lep trak s kratkim nagovorom ter ga izročila br. starosti, ta pa praporščaku.

Oglasil se je k besedi še župni podstarosta br. dr. Stane Škulj, ki je v imenu župe čestital družstvu k 30letnemu jubileju in lepi proslavi ter izpodbujal društvo h krepkemu in vztrajnemu ter nesebičnemu delu.

Nato se je pričela telovadba. Nastopili so s prostimi vajami deca, naraščaj, članice in člani. Izvajali so dobro in skladno proste vaje za leto 1940 in 1941, nakar je nastopila še vrsta na orodju in bradli. Po telovadbi se je pričela prosta zabava na letnem telovadišču, ki pa jo je kmalu zmotil dež in so se udeleženci morali umakniti v notranje prostore Sokolskega doma, kamor so domači bratje kaj urno prenesli vse in kjer se je razvila prav animirana zabava s plesom. Med prijetno zabavo se je oglasil k besedi govornik, ki je v navdušenem govoru budil narodno samozavest in ljubezen do naroda in države v sedanjih resnih časih ter se spomnil aglinega in neumornega telovadnega delavca župnega načelnika br. Papeža, ki ima neveljavne zasluge na telovadnem področju v novomeški sokolski župi.

Sokolskemu društvu št. Janž, ki ima med svojimi članstvom največ rudniških delavcev, k lepemu slavlju bratsko čestitam s pozivom: Le krepko naprej, brez miru!

Bojne kolesarske in strelske tekme župe Kranj

Namen jim je bil, prikazati uspehe sokolskih obrambnih tečajev

Kranj, 24. septembra. Bojne kolesarske in strelske tekme so imele namen, prikazati uspešnost sokolskih obrambnih tečajev, ki sta jih v tem letu organizirala Savez SKJ in kranjska župa po edincih. Tekme bi se morale vršiti že prejšnjo nedeljo, toda zaradi izredno hudih nalivov so bile predložene na nedeljo 22. t. m. Kralovo vreme je omogočilo to nedeljo, da so se tekme izvršile v celoti in kakor kažejo uspehi, bi nam bilo lahko žal, če bi ne bilo mogoče teh tekem organizirati. Tekem, ki so vršile istočasno v Škofji Loki za južne skupine in v Lescah za severne, se je udeležilo rekordno število udeležencev. Najbolj razveseljivo pa je tudi to, da so doseženi rezultati prav presenetljivi.

Ze pred začetkom tekem se je na določenih mestih v krajih tekmovalci pričela zbirati množica Sokolov in Sokolic, toda to pot ne v kroljih, temveč v civilnih oblekah in mnogi med njimi s kolesi. Tudi to pot je odlikovala bratske edince disciplina, zlasti pri tekmah v Škofji Loki, kar je za bojne tekme prednostni pogoj. Čeprav s strelnim orožjem in rokah, so tekme potekale v vedrem razpoloženju, tekmovalci pa so se hitro zvrstili v popoldanskih urah je bilo tekmovalcev že zaključeno.

V naslednjem prinašamo do sedaj znane rezultate, deljene po krajih tekmovalci v Škofji Loki so bila mesta po doseženih uspehih takole razdeljena: Člani (tekmovalcev 73): od 100 možnih točk so dosegli: 1.) Pavel Bren, Kranj, 94; 2.) Martin Brumec, Škofja Loka, 83 (izven. 98); 3.) Oskar Preisinger, Stražišče, 75; 4.) Rafael Ogrizek, Kranj, 74. Članice (tekmovalcev 17): 1.) Pavla Vasle, Kranj, 46; 2.) Stana Benedik, Stražišče, 45; 3.) Savi

Nučič, Kranj, 39; 4.) Saša Lesar, Kranj, 37. Moški naraščaj (tek. 28): 1.) Janez Prevodnik 36, Matevž Florjančič 36; 2.) Jože Skrabot 31; 3.) Stanko Grudner 30, Ciril Plivk 29, vsi Škofja Loka. Ženski naraščaj (tek. 6): 1.) Zora Oblak, Kranj, 44; 2.) Boža Luin, Kranj, 36; 3.) Polidka Stiglic, Šk. Loka, 33; 4.) Nuša Klasek, Kranj, 29. Člani (izven konkurence): 1.) Franc Stajer, Škofja Loka, 75; 2.) Stane Pezlus, Škofja Loka, 56; 3.) Pavle Erzenožnik, Šk. Loka, 43. Vsi oddelki, razen članov, so lahko dosegli največ možnih točk 50.

V Lescah so bila mesta porazdeljena takole: Člani (tek. 76): 1.) Igor Triler, Radovljica, 91; 2.) Hinko Ločnikar, Kranj, 89; 3.) Stane Kompare, Radovljica, 88; 4.) Ivan Kapus, Bled, 86. Članice (tek. 9): 1.) Lojzka Horvat, Radovljica, 32, Zora Triler, Radovljica, 32; 2.) Mara Perc, Radovljica, 31; 3.) Silva Pohar, Jesenice, 30; 4.) Vilja Bogataj, Jesenice, 27. Moški naraščaj: 1.) Zarko Horvat, Radovljica, 39; 2.) Janez Kastrun, Podnart, 37; 3.) Janez Langus, Radovljica, 36; 4.) Filip Mezel, Radovljica, 27. Podatki za drugi oddelke naraščaja manjkajo. Ženski naraščaj: 1.) Aljeta Bufolin, Jesenice, 37; 2.) Vera Fatur, Javornik, 34; 3.) Ančka Iskra, Javornik, 33; 4.) Franciška Kastrun, Podnart, 29.

Na kolesarskih tekmah je nastopilo v Lescah 12 patrulj članov, ostali oddelki so dali posameznike: članice 8, moški naraščaj 10, moški nar., višji oddelki 6, ženski nar. 4. Tako v Lescah kakor v Škofji Loki je bila proga izredno težka in so skoraj vsi tekmovalci prešli lažje in nekaj težjih poskodb. Ker so bili tudi tekmovalni pogoji zelo težki, vlada za izid tekem veliko za-

izogibala rokam, ki so tega večera neutrudno segale po njej, hoče ji pomoči. Dobro so ji dele sočutne besede družinskega sveta, ki se je v kratkem dokaj povečal — ali si je mislila svoje: Boljša zdravila glava z lonce, kakor bolna brez nje-gal.

Do jutra ji je stvar vendarle presedala. Kahlia jo je tiščala bolj in bolj, rada bi se je bila iznebila, a je ni mogla rešiti železnega objekta niti mlekarica Agata, ki je bila sicer kos vsem, in ji je trikrat pljunila čez glavo ter zamrmrala pri tem: Abakadabra, kar bi po njenem upoštevanju mnenju vsekakor moralo delovati. Pa ni. »V lekarno po peljite... Morda... morda...« je storila Agata pobožen križ ter skomignila z rameni.

Zares! Magister jo pošteno namazil čelo in tilnik nadebudne vojskovođinje. Po trudapolnem delu se mu je posrečilo nekoliko zasukati posodo — in je nosila Nežka do popoldne roč spredaj, namesto zadaj... več ni šlo! Navetovale je gospej, naj odpelje hčerko k zdravniku.

Začela se je pot od Poncija do Pilata. Zdravnik bolniške blagajne ju je poslal k specialistu za glavo, ki je postavil roč spet na staro mesto, nakar si je opral roke ter učeno raztolmačil, da spada slučaj prav za prav v področje kirurgije.

Kirurg se je izognil, da sam ne zmore in da bi bil potreben — zaradi eventualnih komplikacij, ki bi utegnile nastati — poseben konsilium... a posebnemu konsiliumu je naenkrat zmanjkalo najpotrebnejših priprav za tako operacijo. »V bolnico peljite dekliča!«

V bolnici so rekli, niste izbrali srečnega mesta, kajti je kahlia iz predvojne pločevine, oni pa smejo načeti le človeka — naj torej pošlesta pomoč drugje! Pri kotlarju, na primer.

Prvi kotlar se je izmuznil, češ, da je prav za prav sušmar, brez izpita — drugi, da sicer ima izpit, obrtno dovoljenje tudi, ali si ne upa pljuniti v roke, ker bi mu sicer mogli zapreti delavnico kot so jo, recimo, kovači Stefanu, ki je onemoglemu kravetu porezal parklje... in ga je že drugi dan za tem pedikerski salon »Kurje oko« prijavil zaradi nelojalne konkurence. Zadeva je zamotana in je dandanes treba dobro premisliti, preden človek začne! Naj poskuša mamica pri kakšnem specialistu, strojnem inženjerju, na primer, ki bo gotovo vedel, kako se takim stvarjem streže.

Sta obiskali maminega bratranca, ki so ga zgrabili krči, ko je zagledal Nežko —

nimanje. V Škofji Loki je nastopilo 7 patrulj članov, članice posameznice 7, žensk nar. 4, moškega nar. 6. V tekmi patrulj na 10 km v Škofji Loki je prešla prvo mesto patrulja kranjskega Sokolskega društva, druga patrulja stražiškega Sokola. Ostali rezultati do zaključka lista še niso znani.

Iz Slovenskih goric

— Pri košnji mu je skoraj prerežal nogo. Viničarski sin Muhič Alojz iz Krivega vrha pri Sv. Ani v Slov. gor. je kosil pri organistu in cerkovniku Stermiciu Mihaelu. Med košnjo se mu je pridružil viničarski sin Bernik Franc in poprosil Muhiča, naj mu posodi koso. Čim je Muhič nabrusil koso, mu jo je izročil, a Bernik je že pri prvem zamahu zadel s koso Muhiča v nogo, ki mu jo je skoraj povsem prerežal. Revez je pričel močno krvaveti, ker je imel nogo prerežano do kosti. Domači so ranjenicu nudili prvo pomoč in odredili prevoz k zdravniku. Muhičev stanje je zelo težko in bo čutil posledice še dolgo.

— Romanje v znamenju čar. V nedeljo so se zgrinjale pri Sv. Trojici v Slov. gor. iz vseh krajev Slovenskih goric in sosednega Prekmurja ogromne množice ljudstva na zadnjo letno božjo pot. Vreme je bilo zelo lepo in za takšno priliko pripravno. Med drugimi pomanjkljivostmi se je tokrat prvič zgodilo, da gostilničarji niso imeli kruha, ker jim je prehitro zmanjkalo, dočim si rezerve niso mogli preskrbeti zaradi pomanjkanja moke. Znatna draginja se je občutila pri vsem blagu, ki se je po večini od lani podražilo za sto odstotkov.

SPORT

Revanžni atletski dvoboj

Jesenice, 24. septembra. Omladinci jeseniških klubov Bratstva in Gorenjca so priredili v soboto popoldne na igrišču ASK revanžni atletski dvoboj. V naslednjem priročju rezultate te zanimive sportne prireditve, ki se je udeležilo 32 atletov in 4 atletke, prisostvovalo pa ji je nad 300 gledalcev. Vse štiri atletke so članice »Gorenjca«.

BRATSTVO : GORENJC 39½ : 49½
Tek 100 m: 1. Jože Bertonec 12 4/10 (Gorenjc), 2. Jože Huter 15 5/10 (Bratstvo), 3. Tine Malej (G), Peter Prev (B) po 12 6/10.

Tek 200 m: 1. Tine Malej 26 5/10 (G), 2. Peter Prev 26 7/10 (B), 3. Tine Klil nar 26 8/10 (G), 4. Jože Bertonec 27 (G).

Met kopja: 1. Tine Klil nar 42.18 m (G), seniorsko kopje, 2. Tine Malej 41.28 m (G), 3. L. Miceli 35.83 m (G), 4. R. Torkar 35.65 m (G).

Met diska: 1. Marjan Vister 38.13 m (B), 2. Jože Bertonec 35.18 m (G), 3. T. Klil nar 31.90 m (G), 4. J. Huter 30.15 (B).

Krogla: 1. Jože Potončnik 13.10 m (B), 2. Tine Klil nar 12.64 m (G), 3. Tine Malej 12.39 m (G), 4. L. Miceli 12.28 m (G).

Skok v višino: 1. M. Vister 155 cm (B), 2. J. Huter 155 cm (B), 3. T. Klil nar 150 cm (G), 4. Marjan Miceli 145 cm (B).

Skok v daljino: 1. T. Malej 5.46 m (G) v temi, 2. M. Vister 5.09 m (B), 3. I. Tuma 4.95 m (B), 4. T. Cof 4.87 (G).

Troskok: 1. T. Cof 12.30 m (G), 2. T. Malej 11.76 m (G), 3. M. Miceli 11.25 m (B).

Dame 60 m: 1. Zora Malej 9.2 (G), 2. Danica Torkar 9.5 (G), 3. Stana Torkar 9.6 (G), 4. Iva Klil nar 10 (G).

Disk 120 m: 1. Z. Malej 25.18 m, 2. D. Torkar 24.63 m, 3. S. Torkar 23.04 m, 4. Iva Klil nar 20.47 m.

Daljaja: 1. St. Torkar 3.70 m, 2. Zora Malej 3.65 m, 3. Iva Klil nar 3.29 m, 4. D. Torkar 3.26 m.

Višina: 1. St. Torkar 120 cm, 2. D. Torkar 118 cm, 3. Z. Malej 115 cm, 4. Iva Klil nar 113 cm.

— SK Hraštnik : SK Brežice 3:1 (3:0). V nedeljo sta se pomerili v Brežicah v prvenstveni tekmi enajstorici Hraštnika in Brežic. Ze takoj v začetku se je pokazalo, da bo tekma zanimiva. V 13. min. je dosegel Hraštnik gol, toda sodnik ga radi roke upravičeno ni priznal. Po mnogih obojestranskih napadih se je gostom posrečilo v 30. min. doseči vodstvo 1:0. Malo pred polčasom je leva zveza povisala na 2:0, nekaj minut zatem pa je vodja napada Pfajfer postavil rezultat 3:0. Po polčasu so začeli domači z mnogo večjim poletom

in so bili ves polčas v izraziti premoči. Toda obramba Hraštnika je bila na mestu. V 22. min. je zabil levo krilo Kovačič časten gol. Med gosti se je posebno odlikoval ožja obramba in napadalen trio. Pri domačem moštvu pa levi branilec, vratar, srednji krilec, dočim je napad pokazal mlačno in nepovezano igranje. Sodil je g. Presinger iz Celja objektivno.

Iz Škofje Loke

— Zaradi krompirja. Sobotni zelenjadni trg je bil dobro založen in kmetje so pripeljali na trg tudi več vreč krompirja, katerega so hoteli prodajati po 2 din. Zgodnje gospodinjstvo so ga plačale po 2 din, kasneje pa so se uprle in so ponudile samo 150 din. Zaradi tega je nastalo med njimi in kmeti prepiranje, ki bi se gotovo prevrglo v pretep, če ne bi nekdo poklical orožnike, ki so razburjenje kupovalke pomirili, kmetje pa krompirja niso hoteli več prodajati z izgovorom, da je že vse prodano. Križi in težave tudi pri nas kakor povsod drugod!

— Dvranica je pogorela. V noči na soboto je pogorela dvranica delavca Valentina Porente v Virmah. Pogorelo je kurivo v dvranici in delavec ima znatno škodo. Domačini so sami ožen omejili, tako da prihiteli gasilci niso imeli večjega dela.

— Med hazardisti. Na sodišču bodo prešli zaslužen kazni trije Vukići in neki Žiželj, ki so hazardirali na Trati v Poljanjski dolini. V »banki«, ki jo je držal Vukić Krune, je bilo okrog 1200 din, ko je Žiželj spoznal, da je padel v roke nevarnih hazardistov ter je pograbil po denarju ter z njim zbehal. Ko so ga orožniki prišli, je trdil, da je bilo samo 700 din v banki.

— Zadnja pot brata Franca Hermana. V soboto popoldne smo pokopali brata Franca Hermana, bivšega oskrbnika škofjeloškega Sokolskega doma. Lep pogreb je bil izraz povezanosti Sokolov in Sokolic, hkrati pa izraz spoštovanja do pokojnika. Igrala je vojaška godba, na pokopališču so zapeli sokolski pevci, v žalnem sprevožu je bila dolga vrsta pokojnikovih tovarišev in prijateljev. Zemlja je zakrila brata, ki mu bomo ohranili trajen in časten spomin!

Nož je pel

Zagorje, 23. septembra. Tih, idilično naselje Sent Lambert, je priljubljena izletna točka Zagorjanov. Redko se sliši tam o pretepih, pridni in podjetni so tam ljudje med svojimi njivami in gozdovi, zatopljeni v svoje delo. Marsikaj dobi v teh brežuljkih drugače barve, marsikatera mala struna nonadoma vzplamti, treba je majhnih povodov in kri zavre.

Sele točna preiskava bo mogla doznati povod krvavega spopada. Žigar žrtve, 19 let stari Juvan Janez, poročen v Jablani, se bori s smrtjo v ljubljanski bolnici. Juvani ne izmed številnih podobnih zgodb so sami malici ljudje, ki bi jim človek prisodil na prvi pogled komaj 15 let, so pa že kakor se to tako lepo pravi fantje, ki hočejo imeti svojo besedo, na četudi jim do veljave pomaga nož. V znani gostilni pri Vrtačniku so sedeli Vozelj Leopold in Franc s Kala in še neki Klančičar iz Jablane nasproti pa že pri omenjeni Juvan Janez z bratom Alojzijem. Okrog šestih popoldne sta Vozlja odšla iz gostilne, kmalu za njima pa Juvan gorokor. Nad šolo so se spopadli »kar tako«. Leopold pravi, da kar brez pravega vzroka. Juvan da ga je zgrabil za vrat in vrzel. Vozelj pa da ga je na tleh ležečega z nožem urezal po sedalu, kjer mu je prizadel 13 centimetrov dolgo rano ter po levem kolku v trebuh, da so mu iz 15 centimetrov dolge rane izstopila čreva in da se je vlija »ri iz prerezane žile. Kako je mogel obe rani prizadejati na trebuhu leže z malim nožem, ki ga je seveda brž »izgubil«, je tudi samemu Leopoldu Vozlju uganka. Pravi, da se je pač branil. Verjetno je, da sta oba Vozlja pričakala Juvana, Leopold z nožem v roki, nakar je sledil kratek pretep in je sprevoril nož. Sicer pa ni naša naloga ugibati, zadevo bo že prečistilo sodišče.

Raniencu, ki so ga na nosilih prenesli na Savo, je nudil prvo pomoč dr. Lešinger, ki je odredil prevoz v bolnico. Narodni Merjaščeve: »O! Krasno! Interesantno! Nekaj izrednega! Oprostite: tako me je prevzelo, da sem vam pozabila voščiti dober dan... Ali zares nekaj posebnega! Povejte mi, preljuba gospa, lepo vas prosim, kje neki ste kupili ta prekrasni kloček?« — Že dolgo ga izbiram in bi želela nekaj pripravnega... novega... mladostnega... nekaj zares elegantnega za...!«

nik z. Križmančič je sodelavce polovil, na zagorski orožniški postaji so bili zaslišani, glavnega krivca Leopolda Vozlja na so oddali v litijske zapore, kjer bo premišljal, kaj je napravil.

Iz Celja

— Razpis gledališkega abonmaja. Mestno gledališče v Celju je razpisalo abonma za sezono 1940-41. V tej sezoni bosta gostovala ljubljansko in mariborsko Narodno gledališče ter uprizorila za abonma 10 predstav in sicer 7 dramskih in 3 operne. Gostovanja se bodo črpala iz 3 najbolj uspešnih opernih in 3 dramskih predstav ljubljanskega in 4 dramskih predstav mariborskega gledališča. Cene abonmaja so naslednje: lože I. reda 1463 din, lože II. reda 1170 din, lože III. reda 936 din, lože IV. reda 702 din, sedeži v parterju od I. do III. vrste 234 din, od IV. do VI. vrste 199 din, od VII. do IX. vrste 164 din, galerijski sedeži I. vrsta 117 din, II. in III. vrsta 94 din. Državnim nameščencem se nudi ugodnost, da lahko vplačajo abonma v 6 zaporednih mesečnih obrokih. Prvi obrok je treba plačati ob prijavi. Prijave za abonma sprejema od danes do 8. oktobra Slovskega knjižarnarja. Abonentom iz lanske sezone bodo njihovi sedeži rezervirani do 30. t. m. Od 1. oktobra dalje ne bodo rezervirani nobeni sedeži več, temveč bodo na razpolago novim interesantom. Ker je rok za prijavo zelo kratek, opozarjamo občinstvo, da se čimprej prikladi za abonma. Predvidene so tudi operetne predstave izven abonmaja.

— Ga. Berta Kolenčeva †. V Zagradu pri Celju je umrla v soboto popoldne v starosti 52 let Ga. Berta Kolenčeva, roj. Dimčeva, soproga znanega posestnika in gostilničarja ter bivšega trgovca g. Franca Kolenca. Pokojna je bila oddolno narodna, značajna in blaga žena ter vzorna soproga in mati. Med prebivalstvom je bila splošno priljubljena in spoštovana. Pogreb bo danes ob 15.30 iz hiše žalosni v Zagradu št. 24 skozi mesto na okoliško pokopališče. Pokojni bodi ohranjen časten spomin, hudo prizadeti rodbini naše iskreno sožalje.

— Rzmere na delovnem trgu. Pri celjski borzi dela se je od 11. do 20. t. m. na novo prijavilo 151 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za 35 oseb, posredovanj je bilo 22, odpotovalo je 45, odpadlo pa 38 oseb. Dne 20. t. m. so ostali v evidenci 304 brezposelni (615 možkih in 143 žensk) nasproti 258 (105 možkih in 153 žensk) dne 10. t. m. Delo dobi 15 rudniških kopačev, 5 tesarjev, 4 hišni, 3 zidarji, 1 oskrbnik, 14 kuharic, 8 kmečkih dekel, 5 služkinj ter po 1 sobarica in postrežnica.

— Žrtve nesreč. V steklarni v Straži pri Rogatu je stroj zgrabil 21-letnega delavca Franca Miklavčiča s Huma ob Sotli za levo roko in mu razmesaril prste. V sredo je padla 12-letna železničarjeva hčerka Ida Mulejeva z Ložnice pri Celju na Babnem s kolesa ter se močno poškodovala po glavi in desnem kolenu. V Majdičevi tovarni v Škofji vasi si je 43-letni delavec Jernej Kovač iz Arcelina pri Vojniku v sredo pri padcu zlomil desno nogo v kolenu. Na Sodinovem lesnem skladišču je žaga zgrabila 66-letnega delavca Martina Korosca iz Celja za levo roko in mu razmesarila prste. Ko je 43-letni delavec Josip Klovár iz Celja nalagal v sredo v Braunsovi tovarni blago, je padel in si zlomil desno nogo v kolenu. V torek se je ponesrečil 16-letni gozdni delavec Josip Čirjaj s Tera pri Ljubnem. Pri spravljanju lesa ga je udaril hloď in mu zlomil desno nogo pod kolonom. Ko je 31-letni hlapec Viljem Gorjup iz Polene pri Konjicah nalagal plohe, ga je ploč udaril po desni roki in mu je hudo poškodoval. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Iz Železnikov

— Moko so krađli. Trgovki Mariji Pintarjevi s Češnjice so neznan zlikovec odnesel iz skladišča poleg kegljišča štiri vreče bele moke, vrečo otrobov in 80 kg črne moke. Lastnica ima okoli 300 din škode. Tatvine so osumili nekdo zidarje, ki so jih orožniki takoj zaslišali.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Vladimir Rijavec:

Moda

Nasec in Nežka sta si sredi igre skočila v lase. Zaradi malenkosti, ali sta si potem zrekla še marsikaj. Nacek Nežki, da ima pegast obraz kakor kumara — in ona njemu, da krevlja kakor sosedov buldog... ne preveč in ne premalo, marveč čisto zadosti, da sta si do smrti napovedala vojno. Tak je pač običaj!

Nacek se je oborožil s strašnim mečem, Nežka z nekoliko pohlevnejšo kuharico — ali si je za vsak primer skrivaj izposodila še čutarico, ki ji je dobro služila v najnežnejših letih, a se jo je zadnje čase izogibala, sramovala celo, in je posodila že dolgo sramevala na oskrbljenem prizidioku ozkega okna onega prostoračka, ki mu rajši zamočim cenjeno ime. Zavedala se je Nežka, da je Nacek bolj hude nravi in da mu prsti kaj radi zaidejo v tuje lase. Par kratkokrilnih tovaršic je poprosila, naj ji bodo v težkih urah v pomoč — pa tudi Nacek si je izbral mogočno vojsko ter jo skrbno oborožil.

In sta se srečala. Smola ne počiva: se ji je zahotelo, naj kar prvi udarec, takorekoč znak za splošen napad, prileti na Nežkino čelado. Pa še dobro, da je nanjo, kajti je prestregla najhujše! Le malce globlje se je pogreznila: zadaj do tilnika in spredaj do obrvi — ne več, ne manj kot toliko, da ji pri najbolj volji ni mogla več sneti. Dolgo se je mučila; hrabri četi sta se na mah pobotali ter pomagali nesrečnici kakor sta vedeli in znali — čutarica pa trdovratna! Nežka v jok in k mami!

Mama ni pokazala spočetka preveč razumevanja za Nežkino smolo. Celo zaživgalo je parkrat prek pleč in okoli ušes — vendar je sčasoma spoznala resnost zadeve, prišla posodico za roč, jo jela sukati sem in tja, jo dvigala, potiskala, stresala, da je požrla Nežka marsikatero solzo, preden se je smela za silo odpotčiti. Za silo — kajti vrnil se je domov očka in po kratkem uganibanju se je začela procedura znova, s podvojenimi močmi, in ni nič koristilo, če je Nežka prosila, rotila in kilcala na pomoč vse svetnike in svetnice, kolikor jih je poznala.

Za Kriščevo voljo: na pozornico je stopila stara mama! — »Nežka, uboga Nežka! Uuu... uuuu! Se zadušila se bo revica!« — Nežka jo je postrani pogledala in se ji previdno umaknila. Sploh se je spretno

izogibala rokam, ki so tega večera neutrudno segale po njej, hoče ji pomoči. Dobro so ji dele sočutne besede družinskega sveta, ki se je v kratkem dokaj povečal — ali si je mislila svoje: Boljša zdravila glava z lonce, kakor bolna brez nje-gal.

Do jutra ji je stvar vendarle presedala. Kahlia jo je tiščala bolj in bolj, rada bi se je bila iznebila, a je ni mogla rešiti železnega objekta niti mlekarica Agata, ki je bila sicer kos vsem, in ji je trikrat pljunila čez glavo ter zamrmrala pri tem: Abakadabra, kar bi po njenem upoštevanju mnenju vsekakor moralo delovati. Pa ni. »V lekarno po peljite... Morda... morda...« je storila Agata pobožen križ ter skomignila z rameni.

Zares! Magister jo pošteno namazil čelo in tilnik nadebudne vojskovođinje. Po trudapolnem delu se mu je posrečilo nekoliko zasukati posodo — in je nosila Nežka do popoldne roč spredaj, namesto zadaj... več ni šlo! Navetovale je gospej, naj odpelje hčerko k zdravniku.

Začela se je pot od Poncija do Pilata. Zdravnik bolniške blagajne ju je poslal k specialistu za glavo, ki je postavil roč spet na staro mesto, nakar si je opral roke ter učeno raztolmačil, da spada slučaj prav za prav v področje kirurgije.

Kirurg se je izognil, da sam ne zmore in da bi bil potreben — zaradi eventualnih komplikacij, ki bi utegnile nastati — poseben konsilium... a posebnemu konsiliumu je naenkrat zmanjkalo najpotrebnejših priprav za tako operacijo. »V bolnico peljite dekliča!«

V bolnici so rekli, niste izbrali srečnega mesta, kajti je kahlia iz predvojne pločevine, oni pa smejo načeti le človeka — naj torej pošlesta pomoč drugje! Pri kotlarju, na primer.

Prvi kotlar se je izmuznil, češ, da je prav za prav sušmar, brez izpita — drugi, da sicer ima izpit, obrtno dovoljenje tudi, ali si ne upa pljuniti v roke, ker bi mu sicer mogli zapreti delavnico kot so jo, recimo, kovači Stefanu, ki je onemoglemu kravetu porezal parklje... in ga je že drugi dan za tem pedikerski salon »Kurje oko« prijavil zaradi nelojalne konkurence. Zadeva je zam

Kenya — kraljestvo večne pomladi

Še nekaj stranskih železnic je treba zgraditi, pa bo dežela prava žitnica Afrike

Vojna v Afriki med Italijo in Anglijo se je ponesla v zadnjem času na mejo Kenye, kjer ima vojska obeh držav utrjene položaje. Tako se je približala vojna vzhra eni najčudovitejših dežel sveta, kjer se malo ne velja naše običajne predstave o Afriki. Če govorimo v Evropi o črnem delu sveta, si mislimo navadno najprej silno vročino. V Kenyi pa ni mogoče govoriti o vročini. Na farmah, ležečih točno na Ekvatorju, je tako hladno, da morajo ljudje vsak večer zakuriti peči, če nočejo zjutraj prezebat. Od maja do oktobra je v tej deželi tako mrzlo, da lahko človek ves dan nosi topel sviter.

Ce pridemo v Kenyo od morja od Indijskega oceana, zagledamo tri z večnim snegom pokrite gorske orlake, ki čuvalo to deželo kakor možgani duhovi. To so Kilimandžaro, Kenya in Elgon. Domačini vidijo v njih bogove, Evropeci na nepozabne gorske velikane. Njihovo vznožje tiči globoko v zemlji, tropične vročine vrhovi pa dosežajo višine večnega snega in ledu. Domačini imajo prav. Gorski orlake so dobri bogovi dežele, saj se morajo nim zahvaliti, da je ena najbolj zdravih v Afriki. Kje drugje bi se našli v višini 1.500 m prekrasno gorsko jezero, tako veliko kakor vsa Italija? To jezero namaka vsa ogromno dolino. Izobillje vode, solnce in visoka lega, dela iz Kenye kraljestvo večne pomladi. Tropične megle se vode od rizinah, Kenya na megle in oblakov malone ne pozna.

Cudovita rodovitnost zemlje

Najčudovitejša je pa v Kenyi zemlja sama. Vsa dežela je vulkanskega izvora in nobena dvoma ni, da so bili tudi trije gorski orlake v nedavni geološki dobi strašni vulkani, ki so preplavili doline z lavami. Zato je v zemlji mnogo rastlinstvu koristnih mineralov in soli. Zato je zemlja tako čudovito rodovita. Praktično se da v taki zemlji gojiti vse. Toda evropska drevesa se kmalu izčrpajo, ker prehitro rasto. Nekaj dni zadostuje, da požene drevesce, po-

ke, da razcvete in da sadje dozori. Trikrat v letu obrodi sadno drevje. Večkrat se pri- peti, da je na enem drevesu istočasno cvet- je in zrelo sadje. Tak tempo na drevje zmernega pasu ne prenese in se kmalu iz- črpa. Najbolj trpežne so še marelice, ki se tu na tam aklimatizirajo. Drugo drevje se posuši v dveh letih.

Podobno je z evropskimi cveticami. Ra- sto izredno hitro in dobe naravnost prav- ljne barve. V Kenyi je mogoče gojiti tudi naše nageljčke, ki dobe večkrat skoraj črno barvo. Barvo cvetic pa odloča razni oksidi kovin v zemlji vrženi iz glo- bine zemlje. Vse rastline zmernega pasu v Kenyi so svoje življenjske energije po- množe in to se kaže v različnih pojavih. Na gorah raste v višini 3.000 m še bujna trava. Zato ni čuda, da rede farmari v gorah živino, ki se odlikuje po mesu in mleku. Križanje afriških pasem z uvoze- ni evropskimi in ameriškimi, je vrnilo bogate uspehe.

Strupene kače

Toda tudi ta raj ima svoje senčne strani. To velja zlasti za zapadni del dežele blizu jezera Viktorija Nyanza, kjer razsajajo tro- pične boleznj zaradi izhlapevanja vode. Prava šiba božja teh krajev je malarija. Tu je tudi domovina zloglasne muhe tse- se, ki povzroči njen pik spalnico bolezni. Čeprav ta bolezen Evropecem ne orinaša smrti, jim lahko povzroči mnogo neprivetnosti in v najboljsem primeru dolgotrajno lečenje. Roji raznih nevarnih komarjev osončajo mnogo živine. V tem seveda ne Evropeci, malo naseljenem delu Kenye živi tudi najstrašnejša kača sveta črna mamba. Če je razdražena zasleduje človeka in njen pik povzroči smrt v nekaj minutah. Druga tudi zelo nevarna kača je kobra. Ta je ne razširjena po vsej Kenyi in večkrat ozna- ča tudi bivalniško belokozočev. Vsako nai- manjšo luknjo v kolibi je treba skrbno zamašiti, če hoče biti človek varen pred strupenimi kačami.

Edinstvena železnica na svetu

Pa ne samo dela narave, temveč tudi dela človeških rok so v Kenyi nekaj po- sebnege. Po tem divjem rajju teče želez- nica, ki je pravo čudo sveta. Začenja se na obali Indijskega oceana na puščavskem pesku in speljana je skozi pravilno kraji- nino preko ogromnih skal in pragozdov do kraljestva večnega ledu. Kakor lahko v Evropi skozi okna vagonov opazujemo divje zaje in nato preplašenih jerebic, ta- ko vidijo potniki kenyske železnice črede pasovih se slonov, antilop in drugih div- jih živali.

Ta železnica nudi tudi edinstveno orliko prepotovati v nekaj urah vse pasove sveta. Začenja se v Mombassi v puščavi, kjer vlada strašna vročina, ter vodi skozi sub- tropični pas v hladnejše kraje stepe in gozdovi ter dalje preko globokih gorskih sotesk visoko gori v gore, kjer postaja zrak že redkejši. Konča se pri jezeru Li- muru. Nekaj ur zadostuje potniku, da vidi vse vrste vegetacije. Okrog peščenih kotlin Mombassa raste suha stepna trava, malo višje se začnejo divja tronska flora. Jotem slede subtronični zdravi pragozdovi, dalje flora severne Evrope in slednjič samo še iglavci.

Ob železnici je nastalo več sto farm in mnogo zamorskih naselbin. Vlak vozi štiri- krat v tednu in vsaka vožnja je za ore- bivalstvo dogodek. Vedno se zbera doma- čini na kolodvoru in potrošljivo čakajo da prisopihajo gorska lokomotiva. Saj ne orinaša samo pozdravov daljnega beleza sveta, temveč tudi delo in kruh. Se žele- znica je pripomoček temu rajskemu kra- tu k velikemu gospodarstvenju in kulturne- mu napredku. Kenya ima veliko bodoče- nost. Zaenkrat utripa vse gospodarsko življenje okrog te edine prekrasne železni- ce in okrog redkih uporabnih cest. Če se bo posrečilo zgraditi še stranske železni- ske proge, ki bi križale deželo od severa proti jugu, bi postala Kenya prava žitnica Afrike.

Manhattan — otok zlih duhov

Manhattan, slaven otok, na katerem se dviga visoko pod nebo newyorško mesto nebotičnikov, so prodali nekot Indijanci holandskim ustanoviteljem Novega Amsterdama, sedanjega New Yorka, za borih 16 dolarjev. Doslej so namreč Američani mislili, da so napravili Holanci sijajno kupčijo. Ameriški učenjak Jim Walton pa je prišel na to, da so bili opeharjeni Ho- landci ne pa rdečkočelci, seveda z vidika Indijancev.

Manhattan ali v indijanskem jeziku Ma- na-hatta je bil po indijanskem praznovanju kraj, kjer so morali preleteti ljudje odseda- vati svojo večno kazen. Ko je bil otok pro- dan, baje ni živel na njem noben Indijane, tako so se ga vsi bali, kajti bili so prepi- čani, da prebivajo na njem duše vseh usmr- čenih zločincev. Zato ni čuda, da so ga prodali tako poceni in lahkega srca, v pre- pričanju, da prinese novim lastnikom samo nesrečo.

Kaj potrebuje ženska

Ali mora biti ženska res lepa, če hoče biti ljubljena? To je odvisno od starosti. V Ameriki so priredili anketo o tem vpra- sanju in sestavili na podlagi odgovorov nekakšen recept za ljubene. Evo ga:

17letno dekletu potrebuje 80% lepote in 20% koketnosti.

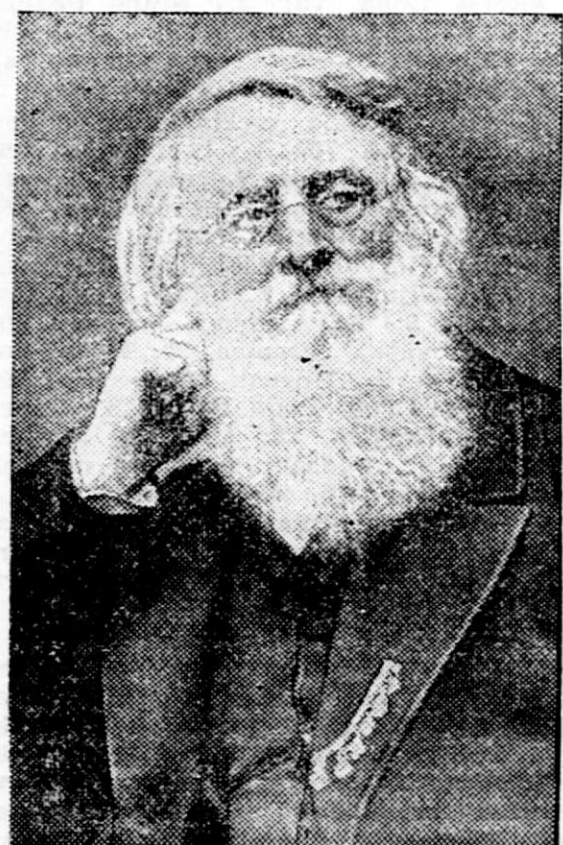
Ko je ženska 30 let, potrebuje 60% le- pote, 15 odstotkov inteligence, 25% ko- ketnosti in 10+ parade.

S 40 leti potrebuje ženska 20% lepote, 30% inteligence, 20 odstotkov lepega vede- nja, 15 odstotkov parade, 10 odst. plemen- itosti in 5 odstotkov koketnosti.

S 50 leti potrebuje 40% plemenitosti, 40 odstotkov inteligence, 10 lepote, 10 pa- rade in nobene koketnosti.

Jubilej Morsejevih znakov

Letos je minilo 100 let, od kar so se pr- vič rabili v telegrafiji Morsejevi znaki. Pr- vi poskusi prenašanja vesti z elektromagne- tičnim telegrafom so se bili posrečili že le- ta 1837, toda šele leta 1840 je uvedel Morse namesto svojega prvotnega »cikcak« znake, obstoječe iz črtic in pik, tako zvano Morsejevo abecedo, ki jo rabimo še zdaj.

Samuel Morse

Čudno je prav za prav, da Morsejeve te- legrafije ni izumil muzik ali tehnik, tem- več slikar. Pot do magnetičnega prenaša- nja brzojav je odkril svojčas znani moj- ster čopiča in palete American SFB Morse. Že poprej so pa položili temelje tega izuma Nemci Gausse, Weber in Steinhell.

Na svojem povratku s študijskega po- tovanja po Italiji se je seznanil Morse z nekim fizikom, ki je v njem takoj vzbudil zanimanje za poskuse z elektriko. Po svo- jem povratku je poskuse nadaljeval in leta 1837 je izdelal prvi patentirani model apa- rata za beleženje brzojavnih znakov. Prvi poskus je bil storjen pred profesorji in štud- enti newyorške univerze. Končal se je

uspešno. Aparat je beležil znake na ozek trak papirja jasno in razločno. Za uspešno uvedbo telegrafa so bile pa potrebne mno- go enostavnejše in razumljivejše črke od- nosno znaki. Več mesecev se je ukvarjal Morse s tem problemom. Nekega dne je vzel v roke novine in šestlet kolikokrat se pojavijo v članku poedine črke. Dal jim je nove znake, obstoječe iz vodoravnih črtic in pik. Njegov sistem se je obnesel in kma- lu so se Morsejevi znaki razširili po vsem svetu.

Originalni ameriški listi

V Baltimooru je izdajala velika sladkor- na tovarna list, po obsegu skromen, ki je pa skrbel ne samo za razvedrilno duha, tem- več tudi za tolažbo želodca. Citatelj je namreč list lahko takoj pojedel, čim ga je prebral, seveda ne smete misliti, da je bil list tiskan na navadnem časopisnem papir- ju. Ne, list je bil tiskan na sladkorju in črke so bile iz čokolade. Če je bil sladkor dober, seveda avtor ni mogel reči, da je bila njegova, v tem listu objavljena povest, ne- prebavljiva.

V Ameriki imajo pa še mnogo original- nih listov, ki se razlikujejo od navadnih po vsebini, določeni samo določenemu kro- gu citateljev. Tako izhaja »List za prija- telje muhe«, »Vestnik smrčecih«, »Revija hromih«, »Herold«, glavno glasilo organi- zacije debeluhov, itd. Posebno zanimiv je po obliki in času izhajanja list »Razsvetlje- no četvero sossezdejev«. To je rodoluben list, ki izhaja enkrat v 100 letih, in sicer na dan stote obletnice ameriške neodvis- nosti. Prvič je izšel leta 1859 v New Yorku. Prihodnja številka izide čez 19 let. List je velik kakor precej velika biljardna miza, obsega sicer samo osem strani, toda vsaka stran je prava plahta, saj je na nji 13 stoip- cev. Prvič je izšel v 28.000 izvodih in vsaka številka je veljala 60 dolarjev.

Mesta in vasi se selijo

V Sovjetski Rusiji se selijo celo mesta in vasi kakor pohištvo ob selitvi. Mesto Novo Volodgo premeste 11 km od Ribinska na bregu Volge. Hiše se kratkoma pre- važajo in postavljajo v ulice po načrtu, kakor da bi bile otroške igrače. Tako nastanejo nove ulice, ki dobe različna ime- na. Glavna ulica v Novi Volodgi se bo ime- novala Ulica akademika Pavlova.

Cemu pa premeščajo cela mesta? V tem primeru po umetno jezero tam, kjer stoji zaenkrat še mesto. Jez okrog Ribinska dviga vodo v Volgi, ki se razliva čez bregove in poplavlja okolico, seveda vse to po naprej določenem načrtu. To je ogromen jez na Volgi.

Ko so gradili prekop Moskva—Volga so morali prenesti ali preseliti več vasi v okolici mesta Kalinina (prej Tver). Če se vozijo z vlakom, vidijo skozi okno daleč naokrog samo vodo tja do obzorja. Tik pred teboj ob železniškem nasipu mole iz vode zeleni vrhovi brez. To je moskovsko morje, ki je obenem s kanalom Moskva—Volga izpremenilo vsa krajina in zemljevid tega dela Rusije. Prekop je dolg 128 km, na njem so ogromni jezovi, mostovi in dvigala, ob njem pa parki in nasadi, da oko kar uživa ob pogledu nanje.

V sanjah povedane številke

Zanimiva prigoda ali spretna reklama italijan- ske loterije

Mešan lepega italijanskega mesta Tu- rina Marcello Groda se je 3. septembra v noči prebudil. Zdelo se je, pa da ga je zdramil iz sna neznan glas. Prisluhnil je in jasnno slišal besede: »Napiši številke, ki ti jih bom narekaval. Ne si niti prav zave- dal, kaj se godi z njim. Vzel je papir in svinčnik ter napisal številke 19-23-37-66. Pa- pir in svinčnik je imel vedno pripravljen na nočni omariči, da je lahko zabeležil srečno misel, če mu je slučajno šinila v gla- vo, ko je že počival.

Pomen teh števil je pač vsakemu Itali- janu jasn. Ko se je Groda zgodaj zjutraj prebudil in opazil na listku zabeležene štiri številke, je takoj vedel, da mu je dal dober duh številke za bližnje zrebanje lo- terije. Ves razburjen je povedal ženi, kaj se je ponoči zgodilo. Njegova žena je pa povedala, da se ji je sanjalo nekaj podob- nega. Baje se ji je prikazala v sanjah ma- ti in jo vprašala po zdravju družine. Z ve- seljem je poslušala, da so vsi zdravi in ko se je poslovila od hčere, ji je tudi poveda- la nekaj števil, češ naj stavi nanje.

Zal pa številki nisem dobro razumela, to- da prav zdi se mi, da so bile iste, kakor si jih zabeležil ti, — je pravila žena. Pri- pomnila je, da v sanje ne veruje, da je pa treba materino voljo spoštovati in da mo- rata staviti v loterijo. Tudi Groda je bil skeptičen vendar je naročil svojemu tajni- ku, naj stavi 10 lir na štiri pomoči zabele- žene številke. To je bilo neke sobotne zju- traj. Do večera je Groda na svoj doživ- ljaj malone že pozabil. Lahko si pa misli- mo njegovo presenečenje, ko je naenkrat po radiu zvedel, da so njegove štiri šte- vilke v loteriji zadele in da dobi 800.000 lir. Še nekaj telefonskih pogovorov in že je povabil svoje prijatelje na dom, kjer so se dobro zabavali.

Ponedeljek se je pa prišel z zelo nepri- jetnim presenečenjem. Groda je namreč poklical svojega tajnika, kate-emu je bil naročil, naj stavi na »zabeležene številke. Tajnik je pa v naglici pozabil storiti to in tako je vrnil Groda 10 lir ter se lepo opravičil. Toda Groda ni bil prepričan o po- zabljenosti svojega tajnika, temveč je mislil, da ga hoče opehariti za dobiček. Od- hitel je k advokatu, da bi se posvetoval z njim, preden bi tajnika tožil. Če ni ta pri-

goda samo dobro izmišljena reklama za lo- terijo, lahko služi mladim in starim vne- tim pravnikom kot pobuda za razmišljanje o vprašanjih, ki iz tega izvirajo. Kako naj jurist dokaže v tem primeru tajniku, da ni hotel staviti na iste številke kakor si jih je bil zabeležil gospodar?

Arkadij Averčenko in šola

V svojem lastnem življenjepis, v kate- rem je prekosil druge slavne moše s tem, da je napisal življenjepis četrt ure rojstvom in se tako ognil utrudljivi eno- liciosti življenjepisov, začel najočih se s trenutkom rojstva, piše Arkadij Averčenko.

ko, kako se je izognil tudi šoli. Najprej pravi, da se četrt ure pred svoj rojstvom ni vedel, da pride na božji svet. Ko se je ozrl okrog in sklenil, da mora najprej rasti, je izpolnil to nalogo s tako temeljitostjo, da ga je prijel oče nekoč za roko in odšel z njim na ulico.

Zara beg jasnovidec in pustolovec

Jasnovidec, osvajalec ženskih src, slepar, pustolovec in zločinec, vse te lastnosti ozna- čujejo 35-letnega turškega državljana Zara bega ali Kalkatana, ki je stal nedavno pred kazenskim sodiščem v Bruslju. Letos pomladi je zarel njegov obraz po vseh ulicah belgijske prestolnice. Zara beg zna od- kriti vaše najskrivnejše misli in želje. Le- paki so oznanjali, da je Zara beg izredno nadarjen jasnovidec in da lahko pove vsa- komur kakšne skrbi ga tarejo in kakšna usoda ga čaka. Zara beg ni samo poja- sneval usode pogrešanih beguncev, temveč je znal tudi povedati, kje je trenutno ta ali oni vojak. Svojo umetnost si je pa se- veda dal pošteno plačati. Imel je krasen avto in vilo. Njegova sprejemnica je bila vedno polna, tako da so se morali posetniki prijavljati več tednov naprej, če so hoteli priti na vrsto.

Med mnogimi drugimi je spoznal Zara beg tudi neko damo, ki se je v začetku sedanje vojne odpeljala iz Bruslja z avto- mobilom. Zara beg je to izkoristil. S svo- jim pajdašem Sharijanom je vlomil v nje- no stanovanje in odnesel več sto steklenic vina, dragoceno perzijsko preprogo in še več drugih stvari. Ko sta odšla z avtomobilom, sta ju pa zasačila mož in hči okradene dame in ju dala takoj aretirati. Zagovornik je pred sodiščem med dru- gim trdil, da je Zara beg študiral filozofijo na carigradski univerzi in da je bil gost visokih gospodov v Turčiji in Egiptu, med drugimi tudi kralja Faruka. Navzlic tem »zvezam« je bil pa obsojen na dve leti pri- selnega dela, okradeni dami bo moral pa plačati 8.000 frankov odškodnine.

ENA SAMA BESEDA
— Eno samo besedo iz vaših ust, gospo- dična, pa bom najsrečnejši človek na svetu — Tepec!

— Za to bomo že poskrbeli, — je odgovorila zadržana neprivetno.

Mož ki je padla nanj ta obsodba se je krčevito zasmejal.

— Taka je torej vaša pravičnost! In vi trdite, da ste širokogrudnejši nego bi protiniki. Silite me v to, da bi me proklele lastna hči. Ljubši so mi sodniki v grobih talarijih. Tega oni v svojih kodastih nimajo...

— Reklo sem, da si vas mora vaša hči izbrisati iz spomina, ne pa da vas mora preklinjati. Miche- lini pošestite to tako, kakor vam bo kazalo. Od nas ne bo zvedela resnice. In kako naj bi jo sicer zvedela. Ko postane žena mojega sina, se odpove dediščini pri vas. Gotovo se ne bo protivila temu pogovju. Tako bo na videz utemeljeno, zakaj se je odpovedala vsemu premoženju v Plesguenovo korist. S svojimi podjetji onstran morja boste pa razpolagali sami.

Grofica de Ferneuse je zaključila svoje besede z neopredeljeno kretnjo. Malo ji je pa bilo ležeče od tistega trenutka na tem, kdaj bodo Micheline roke očistene sleparsko pridobitljajev zlata. Na sarkastičen izraz in ironičen smehljaj svojega so- besednika je pripomnila:

— Niste me razumeli. — Ponavljam, da si ne prisvajam niti vloge sodnice, niti maščevalke. Sami boste našli mirnejšo rešitev za svojo strašno pustolovščino. Nobene druge možnosti ne vidim. Ne vidim jo vsaj, če se strinjate s tem, da Ferneusovi ne smejo postati vaši sokrivci. Vrnite ne- srečnemu Marku de Plesguenu več nego njegovo

dediščino, vrnite mu mirno vest. Izginite, da se bo mogla vaša hči omožiti s tistim, ki ga ljubi in da ne bo nikoli zvedela za podlo dejanje vašega življenja. Mar ni to najmanjša kazen, kar jih vas more zadeti?

— Svoje kazni — če vam ta beseda ugaja, — od vas ne sprejemam, — je odgovoril hladno ta grozni igrač, ki je hotel igrati še svojo partijo proti usodi.

Vstal je, kakor da hoče s tem pokazati, da je vsaka nadaljna beseda odveč.

Tudi grofica de Ferneuse je vstala. Bila je bleda in izraz njenega obraza je bil leden.

— Ali je to vaša zadnja beseda Bertrand Gael, ali ne zahtevate nekaj časa za razmišljanje?

— Ne, gospa.

— Ali ne želite zvedeti, kakšna bo moja odlo- čitev, ko odidem od tod, po vaši odklonitvi?

— Ne, gospa.

Lahno je sklonila glavo in se obrnila k vratom, kakor da hoče oditi.

— Pardon! — je dejal. — Počakajte še malo, gospa. Poiščem vam vaša pisma.

Odšel je lahkih in elegantnih korakov. Gaetana je obstala za hip sama v taki grozi, da se ji ni mogla poroditi v glavi nobena jasna misel. Edino, kar je videla jasno pred seboj, je bila slika okolice, na kateri se je ustavil njen pogled. Perspektiva z enega vrta z njegovimi čudovitimi redkimi rastli- nami, z lepimi stebriči ob oknih, za katerimi se je razprostiral krasen park, to nasprotje aristokrat- skega razkošja s pustolovcem, ki je še mogel trditi, — toda kako dolgo še? — vse to pripada meni... meni markizu Renaudu de Valcoru.

Daniel Lesueur

197

Krinka ljubezni

Roman

— Mene izročiti sodišču, — je vzkliknil Ber- trand Gael in se trpko nasmehnil. — Saj bi ne mogli tega storiti, ker bi spravili istočasno v ne- varnost svojo tajno, svojo čast, čast svojega sina in ime de Ferneuse.

— Molčite! — je zaklicala grofica zaničljivo. Pripomnilo samo še, da imate še vedno moja pi- sma, moje ljubavno korespondenco z Renaudom in jo nečete izkoristiti.

Malo je manjkalo, da ni planil po konci. — Nikakor ne, gospa! Kavalir sem. Ne pozabite, da sem sin markiza de Valcora.

In res je imel nekaj viteškega v svojem pogledu in ni se dalo tajiti: nekaj viteškega je bilo tudi v njegovi duši. Toda, to ni bila moderna, po sto- letni vzgoji plemenitena duša, temveč duša re- nesanse, grobe in nežne obenem, v kateri je cve- telo najnavadnejše plemenito čustvo pri najbolj- šem plemstvu poleg razbojništva, krutosti in vseh predrznosti. Mešanica nič manj vroče, toda bolj

grobe in zagrenjene krvi je potisnila v druga sto- letja to izredno osebnost.

Mož je znova povzel besedo: — Vaša pisma. Lahko jih dobite takoj nazaj. Poiščem vam jih. Vzemite jih in zapustite to hi- so.

— Ne bom manj plemenita od vas, pa naj so bila vaša dejanja še tako strašna, — je vzkliknila Gaetana ganjeno in proti svoji volji.

— Čujte moje pogoje:

— Poslušam, gospa. Toda izjavljam vam, da se ne bom uklonil.

— Morali se boste ukloniti, čuite samo. Vrnite ime in posestva Valcorov z dohodki vred, kar se jih je nabralo v dvajsetih letih, vrnite vse to go- spodu Plesguenu in požurite se, kajti on umira. Njegova hči je stopila v samostan. Samo nj, se mora zahvaliti, da si ni končal življenja. Toda ob- žalovanje in sramota ga mučita, ker misli, da vas je napadel proti vsemu pravu.

— Pustiva rodbinske neznosti, — je zamrmral pustolovec ironično.

Grofica de Ferneuse je pa nadaljevala, ne da bi se zmenila za njegovo opazko:

— Odpotujete za vedno v Ameriko. Tam boste vodili svoja industrijska podjetja. Nikoli več ne sme stopiti vaša noga na evropska tla.

Oklevala je za hip, potem pa je pripomnila jasno in svetlo:

— Pozabite, da je Micheline vaša hči.

— A ona? — je vprašal z drhtečim glasom. — Mar bo pozabila, da sem njen oče?

Dr. Valentin Zarnik

soustanovitelj „Slov. Naroda“, Narodne tiskarne v Ljubljani in oče slovenskih taborov

Ljubljana, 24. septembra. Dr. Zarnik se je kmalu po izvolitvi za delničarstva poslance trebenjskega okraja prešel v Brežice k dr. Razlagu, a se nekaj tednov nato v Maribor, saj ga je tja vabil „Slovenski Narod“. Stal je listu ob strani že pri ustanovitvi in mu takoj postal sodelavec pod imenom L. 1868 se je izpolnila Zarniku vroča želja, ki jo je dolgo zastopal in se zanjo potegoval — v zvezi z vnetostjo: Slovenci so končno dobili svoj stalni politični list, pogumnejši in odločnejši kakor predvide in obzirne Bleiweisove „Novice“. Fr. Levce je poročal takrat svoji nevesti:

»Še to Ti moram povedati, da 1. febr. začne v Mariboru izhajati politični časopis trikrat na teden. Urednik mu bo jurist Tomšič, prvi pomočnik pa dr. Zarnik, besednik bo prevzel menda Jurčič. In tako se je res zgodilo. Dr. Zarnik je objavil v mladom mariborskem „Sloven. Narodu“ dolge in temeljite članke o napredovanju in zmagovanju narodnostnega načela, o političnem položaju ter o tekočih političnih dogodkih doma in v zamejstvu. Narodna misel, narodna enakopravnost in »Zedinjenje Slovenija« so bile Zarniku geslo, stara pravda: »iz nje nam bo ali življenje ali smrt.« Kakor neštetočkrat v »Novicah« je tudi v „Sloven. Narodu“ Gospodarju vedno znova naglašal ta svoj ceterum censeo:

Dr. Zarnik pa je mislil še dalje: na lastno, slovensko, neodvisno tiskarno. Že leta 1867 ob ustanovitvi „Sloven. Naroda“ na shodu v Celju je propagiral misel slovenske neodvisne tiskarne. In krepko je pomagal, da se je uresničila. Že l. 1871. se je tiskal list res v lastni tiskarni v Mariboru. Toda dr. Zarnik in tovariši v Mariboru so že začeli snovati duševno Narodna tiskarna, ki naj bi prevzela mariborsko in ustanovila novo tiskarno v Ljubljani ter tja preselila tudi „Sloven. Narod“. In res se je 19. novembra 1871 sešli v Ljubljani delničarji, ki so na dr. Vošnjakov predlog sklenili kupiti mariborsko in ustanoviti ljubljansko Narodno tiskarno. Da je podružnica v Mariboru nacionalno potrebna, je dokazoval zlasti dr. Zarnik. Na ustanovnem občnem zboru 14. septembra 1872 pa je dr. V. Zarnik predlagal, naj postane Slovenski Narod z novim letom 1873 dnevnik. Njegov predlog je bil sprejet. Tako se je končno uresničila vroča želja, ki jo je dolgo gojili in se zanjo trudili Davorin Trstenjak, dr. R. Razlag in dr. V. Zarnik.

»Slovenski Narod« je dne 6. oktobra 1872 prvi izšel v Ljubljani v lastni tiskarni, a s 1. jan. 1873 je začel izhajati kot dnevnik. Dr. Zarnik je bil upravni nadzornik Narodne tiskarne od l. 1878. od l. 1882 do svoje smrti predsednik Narodne tiskarne, hkratu pa eden najplodovitejših in najboljših sodelavcev lista.

Mir. Gorše pravi v svoji knjigi: »Zarnikove članke v Sloven. Narodu, ki so jih šteli sodobniki med najboljše, kar so jih

prinesli, slovenski časniki do takrat, moremo tudi še dandanes brati z zanimanjem, saj pričajo o velikem Zarnikovem znanju politične zgodovine, zlasti pa narodnega gibanja 19. stoletja, ki ga je z verno nasledoval ves čas. Njegovo izobraženost so cenili ne le njegovi rojaki, ampak so jo večkrat pripoznavali tudi nasprotniki; poleg tega je bil obdarjen z izbornim spominom.«

Dr. Zarnik se je septembra 1871 preselil iz Maribora v Ljubljano v pisarno originalnega odvetnika dr. Ahaciča, a l. 1877 je nasproti križevniški cerkvi odprl lastno pisarno.

A temperamentni »Mladolovence« Zarnik je bil že prej dolgo zapisan v črni bukvali »starih« Bleiweis in tovarišev. Ljubosumni so bili nanj, ker je bil preveč popularen zaradi svojega blestečega duhovitega govornišva, brezobzornega radikalnega narodnjaštva in svojeglavosti. Zarnik pa ni hotel biti v vsem kimavec in je bil čisto »nediscipliniran«. Zarnik je bil prvi, ki je po angleškem in češkem zgledu začel propagirati prirejanje taborov, t. j. velikanskih ljudskih shodov pod milim nebom. To misel je bil sprožil Fr. Levstik, oklenili so se je štajerski Slovenci in zavzel se je zanj z vso svojo strastjo dr. Zarnik. Kakor so štajerski rojaki začeli ustanovljati Slovenske Matice, prvega slovenskega političnega lista in prve slovenske tiskarne, tako so bili tudi začelniki taborov. Zaspala Ljubljana je posledno capljala za štajerski.

A. dr. Zarnik je bil prvi ljubljčan, ki je napisal za »Novice« že 29. julija 1868 vabilo na prvi slovenski tabor v Ljutomeru dne 9. avgusta 1868.

»Namen tabora je,« je pisal dr. Zarnik, »da se gola in suha teorija, skrita pod 19. držav. pravico, od vseh strani posveti na ta naš sloven. držav. poslanec zve, kako si naš narod misli dejansko izpeljavo narodne ravnopravnosti. Gotovo je to važen moment v življenju našega naroda, kajti on stoji s tem dejanjem iz čitalniškega radovanja in rajanja privrati samostalno na politično polje.«

In dr. Zarnik je v Ljutomeru dobro povedal, da zahtevajo Slovenci slovensčino ne le po javnih uradih in šolah, temveč tudi v župnih uradih in bogoslovnicah. Na drugem taboru v žalcu 6. sept. je klical k samozavezi: »Madžari so dosegli vse, kar so hoteli, ker so ponosen narod. Slovenci smo bili doslej preveč ponižni cestinarji pri vratih. Tudi mi moramo biti ponosni na to, da smo Slovenci. Ne smemo več nositi kloubka pod pazduho in se uklanjati vsakemu tuju.« Tretji tabor je bil 18. okt. v Sempasu pri Gorici.

Kranjski prvaki pa se niso udeležili nobenega teh treh prvih taborov. »Kaj pa temu poroče vladar?« so se spraševali. To strahopetnost je ožigal Levstik v „Sloven. Narodu“, a zaman. Prvakom so se tresle hlače pred vlado in besnim nemškutariji, ki

jih je Zarnik bčal s škorpioni; bili pa so tudi ljubosumni na Mladolovence, čijih imena so bila povsod spoštovana.

Dr. Zarnik pa se je pripeljal iz Maribora na Silvestrovo v ljubljansko čitalnico, pozdravil ljubljance v imenu štajerskih rojakov, jih pozival k pogumni delavnosti poudarjal važnost taborov in povedal, da pride v slovenski štajerski v novem letu še tri tabori...

Še le je izšlo, da so ljubljanski prvaki po dolgem obotavljanju sklenili, da eklicijo prvi tabor v ljubljanski okolici 17. maja 1869. Prehiteli pa so jih Brici, ki so imeli svoj tabor že 25. aprila v bližinski občini, in štajerci, ki so imeli tabor v Sevnici 2. maja.

Tu v Sevnici je zopet govoril dr. Zarnik za Zedinjenje Slovenije, a dr. Karel Bleiweis, sin dr. Janeza, je bil tu prvi očiidelni zastopnik ljubljanskih slovenskih politikov!

Prvi tabor na Kranjskem je bil končno 9. maja 1869 na Kalcu ob Pivki, kjer sta govorila tudi ljubljancina dr. Etbini Costa, in Josip Noll. Taborsko gibanje pa je doseglo svoj višek v Vižmarjih na binkoštni ponedeljek dne 17. maja. Tu je govoril končno vendarle tudi dr. Janez Bleiweis, ki je taboru tudi predsedoval, za »Zedinjenje Slovenije«. Ko je nato stopil na govorniški oder dr. Zarnik, ga je sprejel vihar navdušenja. Kajpak se je s tem hudo zameril.

Dr. Zarnik je govoril, da se mora slovensčina uvesti v vse šole. Gorše poroča: »Dr. Zarnik pri tem ni uporabljal izbranih besed, temveč se je izražal v preprosti govorici ter jo solil s humorjem in z zanimivimi primerami. Šibal je pomenečevalni pok in pripovedoval iz lastnih spominov, kako so morali šolarji včasih goniti: riba — fisch, miza — tisch itd. Zato naš narod ni mogel napredovati, ampak je zaostal in obešed v »oslovski klopi«, kamor so v Zarnikovi dobi posajali tiste šolarje, ki so se predzrli spregovoriti slovenski!

Tudi na taboru v Ormožu 8. avgusta, ki mu je predsedoval in v Cerknici 12. junija 1870 je s stajno govoril dr. Zarnik. Šel je tudi na Koroško in govoril 31. julija v Bistrici pri Pliberku in 18. sept. v Zoprah pri Vrhu, kjer je bil tudi predsednik tabora. Nemškutariji so nameravali ta shodi razbiti, a Zarnik jih je zlepa pregovoril, naj ga najprej mirno poslušajo. Govoril je nato tako prepričevalno, da so končno glasovali celo nahujskami kmetje za »Zedinjenje Slovenije...« Nato sta bila tabora le še v Kastvu (Istra) in v Bukovljah, potem so oblasti taborje prepovedale.

»Svobodno in zavedno glasovanje desetih desetstosecev Slovencev na 18 taborih za Zedinjenje Slovenije in obenem tudi za jugoslovensko misel lahko smatramo za prvi slovenski plebiscit. Največ zaslug si je zanj priporil dr. Zarnik. Zase je žel najnudenje in spoštovanje širokih množic ljudstva, pa zavist in mržnjo starih ljubljanskih prvakov.

van, ki je dobil v nožem več sunkov v hrčjet in v prsi. — Čevljarja Jožeta Kukovca iz Rožne doline so suroveži napadli na cesti v Šiški in mu prizadejali z nožem več ran po životu.

Iz Kranja

— SK Amater : SK Kranj 4:1 (3:1). Težko pričakovana tekma med vodilnima kluboma lige je izpadla z nepričakovano visokim rezultatom v korist gostov iz Trbovelj. Obe moštvi sta nastopili v stilu prvenstva. Zmago so odločili postrtovalnejši z naklonjenostjo domačega vratarja, ki nosi krivdo za visoki poraz. Tekma je potekala takoj v začetku v hitro se menjajočih situacijah, v katerih so prednjačili goste in že v 6. min. je padel iz prostega strela gol za Amaterja. Kmalu v naslednji minuti reši vratar gostov izredno nevarno potezo

Skavti so vedno pripravljeni

4. redna skupščina Zlatorogovega stega skavtov Ljubljana III

Ljubljana, 24. septembra. Ob navzočnosti svojih članov v kroju, in prijateljev skavtov ter zastopnikov naših oblasti je vodstvo Zlatorogovega stega skavtov Ljubljana III. v nedeljo dopoldne poročalo na 4. redni skupščini o uspešnem delu stega v preteklem poslovnem letu. Namesto očetnega starešine podpolkovnika Ferda Herzoga je skupščino vodil njegova namestnik direktor dr. Ivo Pirc. Z navdušenim odobravanjem je skupščina sprejela njegov predlog, da se odposle najvišjemu zaščitniku skavtov Nj. Vel. kralju Petru II. udanostna in poždravna brozavka. Banskou upravo je zastopal prof. Žitnik, ki ga je namestnik toplo pozdravil, kakor tudi druge zastopnike ter preizkušene skavtske vodnike, ki so prišli na skupščino iz raznih krajev. Med njimi je bil tudi častni član stega starešine litjskih skavtov Franc Pleničar.

Iz poročila uprave je razvidno, da steg številčno ni velik, ima nekaj nad 100 članov, a vsi skupaj so zorna skupina zavrednih skavtov, ki neumorno delujejo, izpolnjujoč skavtsko geslo »Vedno pripravljeno!« Na številnih izletih vodov, stegov in čet so si člani Zlatorogovega stega krepili telo v božji naravi in si oblikovali du-

ha, utrjevali voljo in se vzgajali v skavtskem duhu. Posebno je uspelo taborjenje stega ob Sori, katerega je vodil preizkušeni vodja taborov bivši načelnik Miroslav Zor. Po poročilih uprave je dr. Pirc naznanil, da je bil ustanovitelj stega in njegov bivši načelnik Miroslav Zor imenovan za častnega člana stega. Vodstvo stega mu je izročilo v znak priznanja in zahvale lepo diploma.

Stegov svet in nadzorni odbor sta pregledala poslovanje uprave in našla vse račune in posle v najlepšem redu, zaradi tega je uprava dobila razrešnico. Za starešino stega je bil ponovno izvoljen podpolkovnik Ferdo Herzog, ki je za svojega pomočnika imenoval direktorja dr. Ivo Pirc, za načelnika pa Marijana Trtnika. Izvoljeni so bili še ostali funkcionarji, nakar ta spregovorila zastopnika župne uprave Dolfi Kopecik in starešina litjskih skavtov Franc Pleničar, ki je omenjal posebno uspešno sodelovanje ljubljanskih in litjskih skavtov ter izrazil željo, da bi skavtska organizacija kot važna vzgojna organizacija bila deležna izdatnejše podpore javnosti.

Cankarjevo »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«

V odlični šestovi režiji izborna uprizaritev z debutantko Angelo Sancinovo

Ljubljana, 24. septembra. Cankarjeva fantastična farsa »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« je najpogumnejša satira na slovensko hinavstvo, ki se ponaša z vsemi čednostmi na zunaj, a je notranje vse grešno ter sovraži tiste, ki te narodne grešnosti razkrivajo in bčajo; obenem pa je satira na rojake, k' so videli včasih v vsaki svobodni umetnosti potuho in razširjanje grešnosti, nemorale in pohujšanja.

Dočim je Cankar žigosal v komedijah »Za narodov blagor« in »Hlapci« politične grehe naših kratkih strank, je »Pohujšanje« obračun s slovensko družbeno nepravnostjo in literarno reakcijo. Ko pa je dal političnima komedijama docela realistično obliko, je uporabil v »Pohujšanju« tudi fantastiko, postavil na oder živega, a neumnega hudiča, ki šepa z eno nogo s kopitom, smrdi po žveplu in končno osleparjen izgine med ognjem in dimom. Ta bedasti hudci v človeški podobi si je nadel priimek Konkordant in sklenil, kakor Mefisto s Faustom, s Kristofom Kobarijem pogodbo: Kobar naj hudiču pohuiša in zvabi v peklenске namene vso dolino šentflorjansko, za plačilo pa dobi bogastvo in najvišji ugled in vpliv.

Toda hudič je napravil pogodbo z napačno osebo, zakaj Kobar ni tisti nezakonski revež, pri čigar spočetju je pred 25 leti sodelovala vrsta mož v dolini, župan, dacear, notar, štacunar in cerkovnik Kobar je pač našel tistega nezakončeka, ga zaslužnil z obeti, a ga oplenil njegove usode in imena. Kobar je umetnik, literat, ki izkorišča nezakonstvo svoje žrtve, izsiljuje z grožnjami iz možkarjev, ki se boje škandala in hočejo za vsako ceno še dalje veljati za najbolj čednostne poštenjake. Ko doseže svoj namen, izgine s plenom in prepusti nezakonsko siroto usodi, nadaljnji bedi brezdomskega popotnika.

Z alegorijo, simboliko, ironijo in jedko satiro, ki ni povsod jasna in razumljiva, je Cankar v treh kratkih aktih ustvaril farsu, ki je duhovita, razkošno bogata blesteh izrekov, deloma čisto burkasta, deloma nežno lirčna, pa tudi odrsko efektna s celovito vrsto udarnih prizorov in imenitno označenih osebnosti.

Kar sem ob izidu te farse pred davnimi leti okorno napisal, je lepo in točno izrazil zdaj dramaturg Jos. Vidmar:

»V naravi alegorike in simbolizma je, da sta nedoločna in nejasna in da glede na podrobnosti nimata točne razlage v resničnosti. Očitno je tudi, da tako silovito iskren in strasten lirčen intermezzo, kakršen je začetek II. dej., ki je pravi izbruh Cankarjevega osebnega čustva, mora motiti in trgati tanko tkivo fantastične tenčice... Prav tako je Peter kot komedijska in odrska pojava nedvomno premalo plastična osebnost v duševnem in materialnem smislu in je z Jacinto vred, ki je kakor on preslabotno realizirana, preveč negibno zapleten y dogodke...« (Gled. list, 2).

Vzlic vsemu je ta farsa velezanimiva, polna potzije, pa tudi žgočega humora, briljantne satire in izklesanih tipov prav posebnega čara. Kar pa je glavno: igralcem daje obilje zahvalnih vlog in režiserju pikantne naloge. Res je: če naš dramski ansambel kaj zna, gotovo zna sijajno zaigrati in uprizoriti to duhovito in žarko toplo farsu. Naša publika to ve in zato je predstave »Pohujšanja« vselej nanovo vzljubila.

Seveda je večina gledalcev pač ne razume toliko kot literarno estetsko satiro, umetniško filipiko, kolikor kot nezabavno komedijo.

To pot je imela premiera še novo privlačnost: novo Jacinto. Z gospo Ang. Sancinovo so se tudi optično uresničile na našem odru besede blagega najvišjega učitelja Sviličija: »Saj ni prišlo pohujšanje, prišla je lepota in z njo veselo spoznanje«. Že to je mnogo in zelo dobrodošlo: stopila je na oder lepa mladost.

Ga Sancinova je škedenjka, ki je skočila

na šentjakovski oder brez priprave in vendar takoj zanimala. Treba ji je še izkivne olike in odrske rutine, ki se ne pridobijo preko noči. Njena Jacinta je polno ustrezala zunanje, dočim ji bo dala polagoma tudi notranjega sproščenja, ko se utrdi v novem okolju in izgubi naravno tremo pred novo publiko. V nastopanju in gestah ter mimiki je pokazala, da je nade v njen razvoj utemeljena. Zelo nam je potrebna in zato želimo, da se stalno pritegne ansamblu. Prejela je več šopkov.

Izvrsten, tudi eleganten Kobar je bil Jan, odlični župan Cerar, pa takisto prav dobri županja Pol. Juvanova, duhovito kostumirana ekspeditorica Rakarjeva, zelo pogojena dacearka Vida Juvanova, štacunarica Gabrijevčičeva, izborni so kar po vrsti dacear Plut, izvirno zaletiti učitelj Gregorin, notar Sever, pa gosta Brezgar in Raztresen.

Posebej treba podčrtati kreacijo Pečkovo, čigar zlodej je pravcata kabinetna figura. Njegov parodiistični monolog, ki tako zabavno spominja na Hamletov »Biti ali ne biti«, je velik uspeh. Pa Lipahov cerkovnik je odrska ustvaritev prve vrste.

Polno ustrežljivi so še Presestnik kot stražnik, Tiran kot nezakonček-popotnik in Kaukler, štacunar, ki pa še preveč pretirava, tudi po maski, in ima dokaj tujo, nejasno govorico.

Farsu je izrežiral prof. O. Šest po svojih utrjenih načelih okusno in efektno, scenograf inž. Franz pa je prispeval domačosten okvir in nad prizoriščem vidno našo lepo dolino šentflorjansko.

Dovršena uprizaritev je žela močan uspeh in mnoga priznanja. Ne dvomimo, da bo zopet privlačevala.

Fr. G.

France Fortuna 80 letnik

Ljubljana, 24. septembra. Kdo ne pozna čvrstega možaka, ki še vedno moško pokonci hodi po beli Ljubljani? Kdo bi mu prisočil 80 let, ko poseka še mladeniča? Brke črne, lepo zavhvana, gibčne hoje, vedno nasmejan in skrajno optimist.

Je gorenjska korenina iz Železnikov. Izučil se je kovaške obrti in zato je tudi v življenju tako odporen. Iz rodne vasi je prišel v Ljubljano, kjer je bil dvanaest let uslužben v tovarni Samassa, kasneje pa pri železnici, dokler se ni ponerečil in bil upokojen.

Bi je vedno vzor poštenosti, iskrenosti in narodne zavednosti. Poročen je bil s Francisko Petek, »Francos«, splošno znano babico v Ljubljani, ki je delovala nad 35 let in mu pred 18 leti umrla. Bi je vedno odločen narodnjak in stalen naročnik in čitatelj »Slovenskega Naroda«.

Slavlencu želimo iz dna srca še dolgo vrsto let, da bi nas poživil s svojo iskreno vednostjo!

Naj živi v zdravju in zadovoljstvu!

Mima.

Živahna koncertna sezona se nam obeta

Ujma pripravlja v Ljubljani in v vseh večjih krajih Slovenije vrsto koncertov

Ljubljana, 24. septembra. Kam pa kam, pa tako betežno, gospod Osterc?

— Sem pravkar dovršil nov zbor. Kar ne smorem vseh teh številnih naročil. Pa še ta butara, ki sem si jo naložil. Pa me prav za prav nič ne teži. Lepo stvar sem zamislil in jo bom z Ujmo (Združenje) skupaj s svojimi muzičnimi avtorji, sekcija Ljubljana, ki ji načelujem, to zimo izvedel. V načrtu so številni koncerti, tu v Ljubljani in po vseh večjih krajih Slovenije: v Kranju, na Jesenicah, v Celju, Novem mestu, Mariboru, Ptuj, Trbovljah in še kje drugje.

Hude skrbi, kaj?

— In še kakšne, pomislite: sestava programov, zbiranje koncertnih izvajalcev, dvorane, pa termini, oh, ti termini in te prebremenane kolizije. Na teh koncertih nastopijo deloma sami člani ljubljanske Ujme, predvsem pa bodo na sprednih tednih mnogolični koncertov same nove ali najnovejšje njihove skladbe. Tako hočemo nuditi javnosti prežez čez nam neposredno produkcijo. Pa skladatelj bo močno izpodbudil k močnemu ustvarjanju. Več tema in globlje kvalitete je treba v naše dele!

Kakšne koncerte nam torej obetate?

— Prvi bo oktobra. V Filharmoniji ali v Franciskanski. Izvajala ga bo pianistka Osterc-Vajlalo. Na sporedu bodo mladinske klavirske skladbe. Avtorji? Koporc, Osterc, Cvetko (s sonatino), Švara, Pirnik, Lipac (iz Kranja), šivic, Dolinar. — Da ne pozabim: vse naše koncerte bo prenašal naš radio. — Nadalje bodo na tem začetnem večeru še skladbe škerjanca (nekaj njegovih mlčnih diatoničnih za najmlajše), Tomca, Ščekove, Pahorja, Bravničarja, Mirka, Premra, Sancinove Mirce (izvrstne skladateljice) in Pregla.

Novembra bo koncert mladinskih solopcefov. Bala bo Kušejeva, zapet malone same nove skladbe. Spremljajo Osterc-Vajlalo. Program: Pirnik, Cvetko, šivic,

Lipar, Pregl, Mirk, Sancinova, Lipovšek, Tome, štritor, švara, Oster, Bravničar.

Decembra prvi komorni večer: klavirski trio Ornikove, Sedelbauerja in Lipovška. Predstavi bo Arniča, Škerjanca, švaro, Osterca. Same novosti, kajpak.

Sledil bo solistično klavirski. Prof. Lipovšek bo eksperimentalno svojo visoko virtuozno umetnost ob Savinu, Arniču, Leskovcu, Ostercu, Kogoju, Tomcu, Škerjancu in šivicu.

Januarja ali februarja (veste, tiste kolizije!) bo sinfonijni koncert. Program: Risto Savin, Lipovšek (Nočna pesem v Debussyjevem slogu), moja Sinfonija (pravkar dogotovljena), Tome (Visoki rej, suita), Zebre (Vizija), šivic (Moja Marženka). Dela zaupamo naši Filharmoniji. Dirigent ali množica? Najbrž, deloma avtorji sami. Mojo sinfonijo bo kratil Zebre.

Na orgelskem koncertu pridejo do izvedbe Lipovšek, šivic, Cvetko, Osterc, Premra, Lipar in drugi. Registre bo krtil prof. Tome.

Drugi komorni večer bo v znamenju godalnega kvarteta. Pahor, Pirnik, Tome, Lipovšek, Škerjanec (z najnovejšim kvartetom) bodo sestavljali program.

Mladinski zborški koncert pripravi Pirnik na Rakeku z ondnotimi mladimi grli (mladinski pevski zbor »Vilhar«). Pripevali so svoje najnovejše Cvetko, Pirnik, Tome, Osterc, Pahor, Maroit, Mirk, Pregl, Savin, Premra, Ščekova, Dolinar.

Solistični koncert na kraju te Ujmove sezone izvedeta Kogejeva in šivic. Na sporedu: domači višinski samospeli.

To pa bo resda obilna setev! Zdej razumem vašo butaro, g. Osterc. Se vam pa kar prilaga, bo nemara malce ugnala vašo nemirno delavnost.

Iz Zagorja

— Kisle hruske. K nam že leta in leta prihaja podjetna ženica, ki se jo je prijelo ime »zeljarica«. Oni dan je pripeljal nekli kmetič v Zagorje hruske in jih prodal po 3 din. On je zeljarica zvedela za to, je odrinila vse male kupce in kupila ves voz hrusku po 3 din. Sama jih je pa začela prodajati po 8 din. Rudarske žene so ovadile podjetno ženo in orožniki so zasegli hruske, ki so bile pozneje prodane po 3 din. S tem je bilo za prekupčevalko zgodbe konec. Spomin na kisle hruske naj ji bo olajšan z zavestjo, da je plačala nizko ceno. V ostalem pa smo pri nas glede cen na slabšem kakor v Ljubljani že zato, ker vada popolna neorientiranost glede upravičenosti cen, a ustanova, ki bi bila morala skrbeti za red, pa lagodno spi. V tako zvanem protidraginskem odboru so večinoma zastopani producenti in prodajalci, kar bi dalo smisel za šalo, če ne bi bili čisti tako reči. Pozivamo oblast, da napravi red in delegira v ta odbor večino konsumentov, ostali iz vrst prodajalcev pa naj bi bili zastopani po enem ali največ dveh ljudih, ki bi bili tu kot informatorji za svojo stroko, pa nič več. Večino bremen morajo vendar nositi kon-

sument in je samo po sebi razumljivo, da naj oni vodijo borbo za pravične cene.

— Težka nesreča v Rudniku. V Aleksandrovm rovu je bil zaposlen 19 let stari Mohar Adolf pri jasku za spuščanje lesa. Ko je kanil odstraniti neko bruno, ki se je zataknilo, je tako nesrečno manipuliral, da ga je drugo bruno z vso silo udarilo v želodec ter težko poškodovalo. Žili z njega mučenci se tovariš Bregar Anton mu je prisločil na pomoč ter so ga odnesli iz jame. Rudniški zdravnik dr. Kajzelj Mirko je odredil nujen prevoz v ljubljansko bolnico, kjer se sedaj ponesrečenec nahaja ter je že menda izven smrtno nevarnosti.

— Tudi mi imamo dobre harmonikarje, saj sta prejela o priliki tekmovanja na Ljubljanskem velesejmu g. Steban Franc srebrno kolajno in drugo mesto v kategoriji težjih diatoničnih harmonik ter bronasto kolajno za četrto mesto v lažji kategoriji in g. Bizjak Franc drugo mesto in srebrno kolajno v lažji kromatični skupini. Čestitamo!

— Spremembe pri železnici. Premesčen je prometnik g. Aleksander Brajnik v Gornjo Radgono. Tekom svojega nedolgega službovanja pri nas ga je vzbujal širok krog znancev in prijateljev. Bil je vester in požrtvovalen sokolski delavec ter ga bomo resnično težko pogrešali. Na novem službenem mestu mu uzelimo mnogo zadovoljstva. Zamenjal ga je prometnik g. Grajzar Anton, ki mu želimo, da bi se v naši sredi kar najbolj počutil.

— Na topiškoli šoli mora še vedno osmi oddelke zmizgovati v vlažni toledavnici, dočim ima meščanska šola na razpolago posebno sobo za petje in ročna dela. Posebnost je še v tem, da meščanska šola že več let gostuje v poslopju topliške šole ter si lahko dovoli takole neokusnost in to kljub posredovanju lokalnih čimteljev, ljudska šola pa se tiči v najslabšem kotu poskopa.

Žrtve nesreč in pretefov

Ljubljana, 23. septembra. Iz Smarij so včeraj prepeljali v bolnico 19letnega posestnikovega sina Jožeta Kramarja, ki je na cesti padel pod voz. Voz je šel čezeni in mu zlomil levo nogo. — 8letni posestnikov sinček France Stancvnik iz Horjula, je tekel za vozom in se obešal nanj, pri tem pa vtaknil levo nogo v kolo, ki mu jo je zlomilo. — Na 4letno posestnikovo hčerko Heleno Umek z Vrhnike je včeraj padla gramozna truka in jo pokopala pod seboj. Dekletce je obležalo nezavestno s težkimi notranjimi poškodbami in z zlomljeno levo nogo. — V Ribnici je padel pod voz 3letni posestnikov sinček Franc Arko. Povrh pa ga je pohlodila še zbežljana krava. Otroku je dobil hude notranje in zunanje poškodbe. — Včre je bil tudi dan gostilniških pretefov. Pred neko gostilno na Dolenjski cesti je bil napaden 30letni dimnikarski pomočnik Valentin Žagar. Napadalec so ga pobil na tla in mu prizadejali hude poškodbe po glavi in na hrstu. — V Gornjih Bitnjah so rjanci z nožem napadli 23letnega sina posestnika Matevža Jehovca in ga z nož osuvali v hrbet. — V St. Lambertu pri Zagorju so se zbrali v neki gostilni veseli fantje, ki so se pričeli kmalu prepirati. Iz prepira je nastal zaradi nekega dekleta pretefov in že so zaneli noži. Vse okrvavljen se je kmalu zgrudil 19letni rudar Ivan Ju-

Podprimo naše gledališče!

Procvit gledališča je in mora biti pri srcu vsem Mariborčanom

Maribor, 24. septembra

Večkrat se opozarja na pomembnost dejstva, da imamo v Mariboru slovensko gledališče. Kot vsi gledališči v slovenski državi, tako je to naše gledališče, ki ga posredno vrši v narodnostnem pogledu. Mariborsko gledališče se te svoje naloge zaveda v polni meri. Od prve predstave »Tugomera«, ko je z nekdanjega nemškega odra prvič zavela slovenska beseda, pa vsa poveljna leta do danes, je vodstvo gledališča dajalo krepkega poudarka vsem narodnostnim hoteljem obsejnega mesta. Tudi za slovensko kulturno tvornost je doprineslo gledališče svoj delež. Ne samo, da je bilo številno sedaj priznanih igralcev in pevcev, ki nastopajo uspešno po vseh večjih jugoslovanskih gledališčih, pričelo svojo pot prav v Mariboru; tudi glede naše dramske književnosti je prav mariborsko gledališče odprlo prenovljenim našim dramatikom in književnikom pot k uspehu. Sicer pa je bilo naše gledališče v umetniškem oziru vedno na zavidni višini, posebno so morali to priznati vsi oni, ki vedo za križe in težave, ki jih je bilo treba premagovati iz leta v leto.

Še nekaj dni in znova se bodo odprla vrata naše Talije. Mariborsko gledališče stopa v novo sezono v težkih dneh, ko bi človek utegnil misliti, da za kulturne zadeve skoraj ne bo dovolj zanimanja. Danes vso našo javnost zanimajo vse drugi problemi življenjske važnosti, o katerih se pod silo razmer piše in razpravlja na široko. In vendar se je prav v tem času strahoma zavzela vsa naša javnost, ko so se pojavile neosnovane govorice, da je v vprašanju obstoj mariborskega gledališča. Čeprav je v resnici šlo le za akcijo povišanja državnih podpore, so vendar te govorice pokazale nekaj pozitivnega: kako zelo pri srcu je vsem Mariborčanom usoda našega gledališča. Saj si skoraj ne moremo misliti kako bi bilo, če bi se nekdo res zaprl vrata gledališča. Slovensko gledališče v Mariboru si je pridobilo v dvajsetih letih delovno tradicijo, ki bi je meščanstvo ne moglo zlahka prebleti.

Medtem država podpora našemu gledališču ni bila zvišana. Kaj pomeni pričrti novo sezono z itak pitimi krediti v spremenjenih razmerah, ve le tisti, ki imajo dovolj vpošleha v vse gledališko snovanje in delovanje. Kljub temu je urava gledališča, ki je v preizkušnih rokah dr. Ra-

dovana Brenčiča, razveselila Mariborčane s pestrim repertoarnim načrtom, ki ga še poživljajo številna napovedana gostovanja. Za tako obširno delo pa je gledališču potrebna pomoč. Pravijo, da je gledališču najboljše, ki so mu dali s tem najlepše priznanje, da je res gledališče v pravem pomenu besede »narodno«. Zdej ko je pomoč še nujnejša, naj pristopijo k pomoči še oni, ki so vsa dolga leta stali ob strani. Pri tem mislimo naše pridobitnike sloje. O tem, kako mariborski pridobitniki skoraj da bojkotirajo obisk gledališča, se je že mnogo pisalo. Zato je res razveseljivo, če bo le res držalo, da so nekateri med njimi iz lastne pobude pokrenili akcijo za nabiranje gledaliških abonementov. Z vpeljavo novih abonementov bi bilo gledališču zelo pomagano. Zboljšal se bi vsaj v neki meri njegov gmetni položaj in bi se s tem dvignila njegova umetniška raven in zmogljivost. Če se še večkrat potrkamo v svojem lokalnem patriotizmu na prsa, češ, da imamo svoje gledališče, mu nudimo tudi pomoč, ki jo zasluži!

—ob—

Pekovski pomočniki in nove razmere

Ne zavedajo se dovolj resnosti svojega in položaja svojih delodajalcev

Maribor, 24. septembra

Mariborski pekovski pomočniki se morejo ponašati s trdno organizacijo, ki izhaja že iz predvojnne dobe in nima danes primere po svoji strnjivosti v vsej državi. Tako so si znali ravno mariborski pekovski pomočniki priboriti najugodnejše delovne pogoje in mezde v Jugoslaviji. Po uveljavljenju uredbe o enotni moki in kruhu pa postaja tudi za nje položaj težaven. Jasno je, da bo peka enotnega kruha poenostavila delo v pekovskih obratih, zlasti ko bo odpadla peka drobnega pečiva iz bele moke. Bati se je zategadelj, da bo ostalo več pomočnikov brez posla in zaslužka. S tem bi morali pekovski pomočniki računati. Vidimo pa, da se mariborski pomočniki ne zavedajo dovolj resnosti svojega položaja, pa tudi ne položaja svojih delodajalcev pekovskih mojstrov. Izvajanje uredbe o enotnem kruhu je v praksi pokazalo, kako je težko spraviti v promet kruh v ponedeljek, če se je ta moral izpeči že v soboto, ker je nedeljsko delo prepovedano.

Da se torej da prebivalstvo zdrav in dober kruh tudi ob ponedeljkih, so se pekovski mojstri odločili, da se prične v ponedeljek s pekovskim delom že opolnoči in s tem omogoči preskrba prebivalstva s svežim kruhom za ponedeljek zjutraj, popoldne pa se naj pripravljajo kruh za torek. To je edina možnost pravilne rešitve tega važnega problema. Pekovski mojstri so predlagali to rešitev banki upravi. Ta sicer ni smela preko uredbe o enotnem kruhu, vendar je tolerirala to izjemo uredbe za ponedeljek. Pekovski mojstri so v Ljubljani, v Celju in Ptuj in gotovo tudi na podeželju ob ponedeljkih opolnoči pričeli s peko kruha in ga tudi ta dan svežega prodajali. To pa je naletelo v Mariboru na težkočo zaradi odpora pekovskih pomočnikov, katerim

se je pridružil tudi tržni nadzornik inž. Večerjavič, češ, da se mora uredba stodstotno izvajati.

Pri nas je bilo izdanih že toliko uredb, ki ali se obče niso izvajale, ali pa se je moralo za nje izdati še toliko in toliko sprememb in popravkov. Tako je nujna potreba, da se tudi uredba o enotni moki in kruhu v marsičem izpremeni in prilagodi dejanskim potrebam in zahtevam. Pomočniki pa bi morali uvideti, da ta žrtve ni tako velika, če se enkrat v tednu od njih zahteva, da prično z delom opolnoči, če pomislimo, koliko strašnih žrtve mora doprinesati človeštvo v današnji dobi in se mora celo v Sovjetski zvezi delati vse tedno in se je moralo delavstvo tam odpraviti se nedeljskemu počitku. Pomočniki bi morali uvideti, da je njihov položaj tesno povezan s položajem njihovih delodajalcev pekovskih mojstrov, ki se jim obetajo še mnogo slabši časi, kakor so že danes. Prav mariborski pekovski mojstri so bili najuvedenejši za izboljšanje položaja svojih pomočnikov in jim nihče socialnega čuta odrekati ne more. Potrebe današnjega časa kategorično zahtevajo, da se interesi posameznih stanov in poklicev podredijo v dobro skupnosti. Tako mislimo, da bi tudi mariborski pomočniki prav lahko doprinesli to ne bogzna kako veliko žrtve, če bi pričeli z delom vsaj ob ponedeljkih opolnoči v pekovskih obratih. In zakaj bi moral biti ravno Maribor izjema in bi ne moglo dobiti mariborsko prebivalstvo svežega in zdravega kruha v ponedeljek, kakor je to v Ljubljani in drugod v dravski banovini. Razumemo popolnoma disciplino in stavno zavednost v delavskih vrstah, toda izjemni časi zahtevajo popuščanje tudi v še tako važnih načelnih vprašanjih, zlasti če je to samo prehodnega značaja.

Red pri prodaji klavne živine!

Kako si pomagajo prodajalci, da se teža živine poveča

Maribor, 24. septembra

Te dni smo prinesli po orožniški prijavi posneto poročilo o prodaji klavne živine iz oddaljene vasi mesarju v mesto. Pročani voli so bili skozi 19 ur brez krme in tudi brez napajanja. Pri tem je kupec utrpel znatno škodo (70 kg na težo volov).

S tem v zvezi nas z druge strani opozarjajo na staro navado tudi prodajalcev take živine. Zaradi večje teže slušajo prodajalci tako živino prenakrmili in prenapojili, kar se dogaja zlasti skozi vso zadnjo noč, preno se živina izroči mesarju v zakol. Ker gre tu za različno lahko tudi do in preko 100 kg, je umevno, da se mesarji zopet na svoj način branijo pred prevzemom take živine in je zgled v poročilu omenjenega mesarja žal že nekaj vsakdanjega. Zdej, ko marsikaj prihaja na dan, kar se je dozdaj molče trpelo kot staro

navado, je pač prilika, da se tudi v tem vprašanju od strani poklicane oblasti napravi vsakomur jaseh red in da se grešniki zoper ta red občutno kaznujejo. Nemo škodovati opravičenih interesov ne mesarjev in ne prodajalcev klavne živine, toda še manj pa sme kdo od nas zahtevati, da bomo zagovarjali tako občutno trpinčenje za dosedanjimi živali, kot se dogaja pri zakonitih praksah.

Pri tem je še nekaj važnega, kar moramo upoštevati tudi v splošnem interesu iz zdravstvenega vidika. Če žival tik pred zakolom tako trpi, zlasti zaradi žeje, ali to stanje ne vpliva tudi na kakovost mesa teke zaklane živine? Tu imajo besedo zadnji veščaki, katerih mnenje mora biti odločujoče tudi na zakon o zaščiti klavne živine tik pred zakolom.

Mariborske in okoliške novice

— Nočno lekarniško službo imata tekoči gospen Maverjva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici 12, tel. 20-12, ter va. p. o. v. lekarna pri Anselu varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22-13.

— Ljubavnega tekmeča je hotel spraviti s sveta. Bilo je dne 25. junija okoli p. n. o. v. v domačiji pose. tika Jakoba Kovačiča v Pristavi izbruhnil požar, ki se je v kratkem času razširil na vse posojbe. V hiši je spal najemnik Ivan Vidovič, ki se je zbudil šele takrat, ko so ognjeniki zublili zajeli spalnico. Vidovič je ves preplašen skočil iz postelje in se hotel rešiti skozi vrata na prosto. Toda ugotoviti je moral, da je nekdo hišna vrata od zunaj zadelal s kolom, tako da ni mogel iz hiše. V zadnjem trenutku pa se je Vidovič posrečilo, da se je rešil skozi majhno okence. Komaj se je spazil skozi okno, se je stavba zrušila in je v kratkem času vsa domačija zgorela. Orožniki so takrat pričeli s preiskavo ter aretirali 37letnega Franca Fakelskega iz Pristave, ki je bil osamljen, da je zanehtal požar. Po daljšem okle. anu je poizvil tudi priznati del. da se je na ta način hotel maščevati nad Vidovičem, ki mu je prevzel hišico. Zadeva je imela včeraj dopolne svoje odmeve pred vsakim kazenskim senatom mariborskega okrajnega sodišča, ki je Vidoviča obsodil na 2 leti robije ter na izgubo častnih državljanских pravic za dobo 3 let.

— Kaj se je zgodilo z zaplenjenim usnem? Ljudje mnogo ugaibajo, kaj se je zgodilo z zaplenjenim usnem tovarnarja Valterja Halbārtha. Kdo bo dobil to usnje, ali bo prodano na dražbi, ali pa bo

ostalo mestni aprovizaciji. Prav bi bilo, ako bi ga dobila mestna aprovizacija in ga potem prodajala po tisti ceni, po kateri je usnje kupil Halbārth pred štirinajstimi leti. Seveda bi usnje morali d. b. i. v prvi vrsti čevljarji, ki bi se morali zavezati, da ne bodo z usnjem spekulirali. Na ta način bi bilo naše mesto za najmanj ool leta preiskrbljeno s ceninim usnjem.

— Del stavbniških delavcev so je že vrnil na delo. Včeraj zjutraj so se številni stavbniški delavci vrnili na razne stavbe v mestu in na periferiji. Le na stavbi Hutterjevega stanovanjskega bloka delavci še stajkajo, vendar računajo, da bo to tudi na tej zgradbi kmalu pričeli delati, tako da bo kompleks pred nastopom zime pod streho. Ako se v par dneh delavci ne vrnejo na delo, bodo, kakor se čuje, d. b. o. na Hutterjevem stanovanjskem bloku za letos sploh ustavili.

— Meljski hrib se spet kruši. Nedeljski naliv je povzročil, da so se na Meljskem hribu spet odtrgale plasti laporja, ki so deloma zatrpale cesto proti Mariboru. Na tej cesti bo treba nujno izvesti nekaj varnostnih ukrepov, sicer bo ta del ceste lahko postal opozorilno usodnih nesreč.

— Pri gašenju ukradel 7000 din. Dne 14. julija t. l. je izbruhnil požar v domačiji posestnika Franca Potrca v Bratislavcih. Domačini so nosili iz gorče hiše razne predmete in so tudi brdno pomagali pri gašenju. Pri reševalnih delih je vneto do deloval tudi 17letni Ivan G., ki ga je gosposdar naprosil, da naj prinese iz omare denarnico, v kateri je bilo 7000 din. Ivan G. se je zares pogljal v gorečo hišo, toda

kmalu za tem se je vrnil ter dejal, da je omara vsa v plamenih in da je denarnica že zgorela. Čez nekaj dni pa je pričel Ivan G. popraviti in razpisovati denar. Posestnik Potrc je takoj sumil, da popiva Ivan z ukradenim denarjem. Ko so ga orožniki prebrali, je tatvino priznal. Ivan G. se je moral zaradi tega včeraj odločiti: zagovarjati pred malim kazenskim senatom mariborskega okrajnega sodišča. Pri razpravi je očitane mu grehe priznal. Obsodjen je bil na 10 mesecev strogega zapora.

— Več nemških : in sester nemškega Rdečega križa je te dni potestno skozi Maribor v Zagreb in Zemun, kjer pripravljajo sprejem za izseljene Nemce iz Bukovine in Besarabije, ki sta prišli pod Ruško. Včeraj je potevala skozi Maribor spet skupina 80 nemških samarincev v smeri proti Zagrebu.

— Sportne vesti. V nedeljo se je v šil 8. pohorski tek na 4700 m do gl. prog. Ruškega koča—Pohorski dom Zmagal je Stojšek (SK Maraton) v času 15:59. Prehodni pokal si je tudi letos priborila ek. pa SK Maratona. Na 12 km dolgi prvi Reka—Sv. Arah je bila v nedeljo prva kolearska dirka na našem Pohorju. Med 9 tekmovalci je zmagal Karel Sedec (Maraton) v času 32:57. V nedeljo so se pričele prvenstvene tekme Mariborskega nogometnega združenja. V Guštianju je pobredka Slavija premagala SK Slovana z rezultatom 4:2 (3:1). V Murski Soboti pa je SK Mura odpravila SK Lendavo z rezultatom 10:1 (4:1). — Prvenstveno tekmovalje Slovenske nogometne zveze se nadaljuje v nedeljo 29. t. m. s sledečimi tekmami: v Mariboru SK Zelezničar: ISSK Maribor, v Ljubljani SK Mars: SK Ljubljana, v Celju SK Olimp: SK Kranj, v Trbovljah SK Amater: SK Bratstvo.

— Tuje seno je prodajal na debelo. Veleposelnik Peter Mijović v Štrihovcu pri Sv. Ilju je dobil anonimno pismo z opozorilom, da mu Kopic Simon iz Pesnice in njegov brat Karol jemljeta na majeriji v Dobrujah seno in ga spravljata domov, od tam pa se seno (v balah) prevaja v Maribor. Imenovan se je s tem opozorilo obrnil na orožništvo v Sv. Ilju, ki je ugotovilo resničnost vsebine omenjenega pisma. Ugotovilo se je, da je Kopic pustil po Baumanu zapeljati velik voz takega seno v težji 1080 kg ter ga prodal neki vojaški edinki. Kopic se je izprva izgovarjal na viničarja Gornika, češ, da mu je ta prodal svoje seno; Gornik pa je izjavil, da se niti zase nima dovolj seno, kaj šele, da bi ga prodajal.

— Prekupovalci jabolk brez dovolila in s staro tehniko naj si vzamejo za svarilo Pergerja Petra, ki je nakupoval jabolka za neko židovsko trdiko v Varazdinu brez vsakega dovolila in pooblastila, a poleg tega je jabolka na mestu nakupovanja v Ihovi (pri Sv. Trojici v Slov. gor.) tehtal na stari, že več let neuporabni tehnici. To tehniko je orožništvo zaplenilo in do nadaljnjega ukinilo nadaljnje prekupčevanje sadja brez predpisane dovoljenja in legitimacije od Trgovskega združenja.

— Fanti, pa še slabotnega starca na poti. Stari, še slabotni Majal Ivan, posestnik iz Bojine pri Slov. Bistrici se je vračal od svoje viničarije iz Gabernika domov po občinski poti. V vasi Kalic mu pride nasproti 23letni Koko Stanko, in kar tako iz zlobe sune Majala v rebra, tako da se je zgrudil na tla. Komaj pa vstane in fanta vpraša, zakaj ga napada, ko vendar in nobenega vzroka, ga surovež zopet sune in ponovi svojo podvigovnost, za katero ga čaka zaslužena kazen.

— Konec tudi divjih tešarjev na deželi. Orožništvo v Čmureku je zalotilo pri Zavrošču Alojzu, posestniku v Velki, Matheura Antona s 4 pomočniki pri tesarskem delu za hlev. Vprašan, če ima obrtno pravico, se je skliceval na tesarskega mojstra Kavčiča iz Ivanjeve. Izkazalo pa se je, da Kavčič o tem sploh nič ne ve — torej se bo Matheura moral zagovarjati zaradi zlorabe obrtnega zakona.

— Zlata zapeljivka ji je ugajala. Lani ob vinskih trgatvi je dvoposestnica Schöper Ana na svojem posestvu na Krembergu (blizu meje) pozabila na zlato zapeljivko. Ko je pozneje poslala po njo, je že ni bilo več tam; odšla je v Marenberg z zapeljivko. Letos je bila neprevidna čovoj, da se je, vrnivši se na Marenberg, z zlato zapeljivko še bahala. Pa ne dolgo. Morala jo je vrniti svoji bivši gospodini. Slavica misli, da je še dobro delo storila, ko se je — usmiliila zapuščene zapeljivke bogatašnje.

— Nevaren podokencar. Noč od sobote na nedeljo po mestih prekrakajo, na deželi pa je to priljubljena noč — vasovanja. Te stare fantovske tradicije se je držal tudi Caf Matija, hlapec v četvi, ki je šel z dvema tovarišema v Sp. Voličino in tam pod oknom posestnice Angele Simonič pričel klicati njeno hči. A namesto nje se je oglasila njena — mati. In to je bilo — napadno, zelo zgrešeno, namreč za njo, za mater samo. Navadno v takih primerih pride kaj mckrote skozi okno naven in navdrol: to pa je bilo narobe. Ali ima Caf sploh posebno jezo na to mater svojega ideala ali pa je bil le za to jezen, da se mu ni hotelo odzvati neki osebo, to naj ostane Cafova tajna. Kratekmal, on je bil, ki je tisto staro navačo z mckrote skozi okno preobrnul, pa je on od spodaj

navzgor :lil škaf vode v sobo. Kaj vse je ta vodna kopel povzročila v deklini sobi, to le prepušamo najinjem razpletu te romantične noči tam v Slov. goricah. Caf je bil poleg tega še tako nepreviden, da se je spozabil k nevarni groznici za primer, če bi ga Simončičeva naznanila, kar pa je že storila s prijavo pri orožnikih pri Sv. Lenartu.

— Davčna uprava za mesto Maribor razglašala: Stari kovani denar, ki je prenehal biti plačilno sredstvo, se zamenja pri blagajnah davčnih uprav ob uračnih blagajniških urah, in sicer: a) stari drobci po 50 par in 2 din do 15. 1. 1941.; b) stari drobci po 1 din in stari srebrni kovanci po 20 din do 30. 10. 1940.; c) stari srebrni kovanci po 10 din do 28. II. 1941. Po teh skrajnih rokih za zamenjavo bodo stari kovanci brez vrednosti.

— Mariborčani ne zaostanite za Ljubljancem! Kljub zelo težkim gmetnim razmeram srednjega stanu, je Ljubljana letos napolnila 6. abonmajev! Maribor je pa daleč od tega rekorda, da bi napovedani repertoarni načrt kar najbolj pester in zanimiv ter se obeta zelo razgibana gledališka sezona. Toda ni še prepozno, še vedno se lahko abonirate! Pohitite s prijavi: kdor prej pride, prej melje in dobi boljši sedež.

— Iz gledališke pisarne. Vse sodelujoče (statiste in otroke) pri igri »Cyrano de Bergerac«, se obvešča, da je vaja v torek zvečer ob 20. uri.

— Stavka krojaških pomočnikov in pomočnic. Kakor smo že poročali, so se 17. t. m. vršila ponovna pogajanja med predstavnikom podružnice Osrednjega društva oblačilnih delavcev in sorodnih strok ter Združenjem krojaških mojstrov. Pomočniki so zahtevali 9 urni delovnik, moštiri pa 10 urni delovnik. Medze naj bi znašale po predlogu pomočnikov za najbolj izvirne 7 din, moštiri so nudili din 6.30. Moštirje pa so sploh odklonile sklepanje kolektivne pogodbe in predlagale, da bi znašale plače krojaških pomočnikov v prvih 6 mesecih po uveljavitvi moštirje, za delo v r. l. din 140 in do din 180 tedensko, za dobre delavke v prvem in drugem letu din 180 do din 200, za najboljše moči pa do din 200 do 250. Ker je oblast že posredovala, toda brez uspeha, so krojaški pomočniki in pomočnice v soboto stopili v stavko.

— Poroke. V zadnjem času so se Mariboru poročili: Alojz Vampel, elektro-montar MP, in Friderika Knedl, zasebnica. Počehova 4; Franc Kodrič, mesar, in Terzija Brumec, tovarniška delavka, Melj-

»Kupčije« z jabolki na debelo in drobno

Na mariborski trg prihaja mnogo nakradenih jabolk

Maribor, 24. septembra

Če bi Mariborčani vedeli, odkod vse prihaja na trg sadje, bi bolj kot to delajo, odbravali narobe, da se mora vsak prodajalec izkazati z uradnim potrdilom, odkod ima sadje — kar velja še prav posebej na leto, ko po večini primanjkuje sadja. Pred seboj imamo zelo zanimiv primer romanja jabolk od jabolne do kupca na drobno. Znani večji posestnik in trgovec s sadjem, Jos. Bauman iz Štrihovca pri Sv. Ilju, je že delj časa opazal, da mu jabolka iz njegovega sadovnjaka kar nekam ginevajo. V zadnjem času čedalje očitneje izginjanje jabolk ga je napotilo, da je postavil dva zanesljiva moža za nočno stražo. Pa se mu je takoj prvo noč izplačalo.

Tako proti 1. uri zjutraj sta opazila, kako so se na sadovnjaku pojavile tri osebe in se lotile nabiranja jabolk z drevesa. Ko sta imela dovolj »corpus delictov«, sta napravila presenečenje na trojico prijateljev tujih jabolk. Imeli so pri sebi kar pet kosar

ska cesta 58; Franc Gregori, sodni služitelj, in Marija Kušer, kmečka hči, 17. Slovenske Bistrice; Franc Bombek, posestniški sin, in Antonia Lah, posestnika hči, iz Cirkevcev; Vinko Struna, predniški predelavec, Jelačičeva ulica 6, in Kristina Hriberšek, predica, Zolgerjeva ulica 9; Ciril Medved, krojaški pomočnik, Pobrežje, in Marija Rep. čistilka, Radvanjeva Nova vas; Avgust Kukovec, trgovski pomočnik, Linhartova ulica 17, in Pavlina Koser, kuharica, Slomškova ulica 21; Maks Vidmar, tovarniški tizar, Tržaška cesta 82, in Alojzija Murin, tovarniška delavka, Linhartova ulica 12; Franc Arko, tovarniški delavec, Studenci, in Alojzija Prijatelj, tovarniška predelavka, Jerovškova ul. 77; Stefan Jarc, komožni delavec, in Ana Bedenik, pomožna delavka, Tezno, Obilo sreče!

— Kradejo kakor srake. Tekom včerajšnje dne so v Mariboru izkrali kar tri kolesa. Magistratnemu slugi Ivanu Puklu je izginilo izpred magistrata kolo znamke »Puch« z evid. št. 2-20.969, delavcu Ivanu Pečariju iz Ruperč je zmanjkalo izpred poslopja OUZD kolo znamke »Propeler« z evid. št. 2-23.763, usnjarskemu pomočniku Pavlu Omersu, pa je izginilo izpred glavnega kolodvora kolo znamke »Steyer« z evid. št. 2-80.763. — Iz stanovanja trgovskega potnika T. Farkuša, stanujočega v Miklošičevi ulici 2 je neznan tat ukradel 1200 din vredno preprogo. Posestnici Ani Korenovi iz Braunsvajga na Dravskem polju je žepar na Vodnikovem trgu izmaknil denarnico, v kateri je bilo 336 din gotovine. Na Koroski cesti je zasebnici Amaliji Adlbauer iz Selnice ob Dravi izginil zavoj, v katerem so bile razne otroške obleke in perilo v vrednosti 500 din. Delavcu Viktorju Rotu iz Hoč je neki tat ukradel s kolesa, ki ga je imel naslonjena pred neko trgovino v Gosposki ulici, zavoj, v katerem je bila nova obleka, vredno 800 din. Za tatinstkim zlikovcem poizveduje policija.

— Nešteča nikdar ne počiva. V Betnavski ulici sta trčila neki osebni avto in motorno kolo. Pri karambolu je dobil 26letni sofer Ludvik Bedeker tako hude poškodbe po vsem telesu, da so ga morali odpeljati v bolnico. V Radvanju je treščil s motornega kolesa 27letni tkalski mojster Franc Kos, ki si je pri padcu zlomil levoico. Pri trenutju na tezenskem dirkališču je padel z motornega kolesa 18letni Miran Toplak iz Celja, ki je obelzel z zlomljeno ključnico. Z voza je padla 47letna kuharica Marija Petek iz Hoč ter si pri padcu zlomila levo nogo. Z desnice je prišel pri delu v stiskalnici 41letni delavec Jožef Karel, stanujoč v Taborski ulici 6. Stroji mu je zdobil prste na desnici. Pri nakladanju sena je padel z voza 15letni delavec Jožef Skrbiš, ki je obelzel z zlomljeno desnico. Vsi poškodovanci se zdravijo v mariborski bolnici.

in koš ter že nabrali okrog 50 kg jabolk. To delo jim je straža pustila, da ima tem večji dokaz v rokah. Izkazalo se je, da so bili člani sosedja Menharta. Ker je ta — tudi sam posestnik — tajil, da bi bilo v njegovi hiši kaj takega mogoče, so orožniki poizvedovali še dalje. S presenetljivim uspehom. Dognalo se je namreč, da so vsi člani te rodbine (6 do 8 oseb) raznim trgovcem s sadjem prodajali jabolka kot svoja. Kupci in prekupčevalci so zagrešili le to napako, da ni nihče podvomil, če imajo Menhartovi letos sploh toliko sadja, da ga lahko kar tako razprodajajo. Zaslužili so dobro: razpečevali so jabolka po 2.50 do 3 din za kg. Šele pod težo dokazov je moral tudi gospodar (Menhart) priznati krivda svoje družine, ampak mož se je izgovoril na — svojo ženo, češ, da je ona otroke nagovarjala in napotila h kraji. Dozdaj se je dognalo, da so na ta način razpečali blizu 500 kg jabolk.

Gospodinja na božji poti — doma pa tatica

Posestnico Genovefo Gosak je okradla 11 letna deklica

Maribor, 24. septembra

Ljudstvo iz Slov. goric se danes s posebnim vnemo časti nekdanj t. v. in zmetov slovečo romarsko čedenje Marij posvečenju cerkve v Rušah. Kljub slabemu vremenu se je tudi letos na prvo nedeljo po Malem šmarnu napotilo mnogo romarjev iz daljnih Slov. goric v Ruše. Med romarji je bila tudi Genovefa Gosak, posestnica iz Frale pri Sv. Ani. Odšla je že v soboto 14. t. m. in doma vse zaklenila, ključ od sohe pa spravila. Ko pa se je čez dva dni vrnila, je obstala presenečena že pred hišo. Vrata so bila namreč odprta. Nič dobrega slutč gre naprej in dobi tudi vrata od sohe odprta, a po sobi vse razmetano in skopčeno prazne omare. Ko je odšla na bežjo pot, je pustila domo za ondote razmere pravečno zalogo blaga, ki jo radi posestnosti po vrsti navajamo: 16 m flanel, 2 m žameta, 5 m cajga, 2 m rdečega klota, 8 m glavnih rut (svilenih), 2 ženski jopi, 2 posteljni ruhi, 6 ženskih robcev. Vse to je med časom njenega romanja — izginilo. Poleg tega blaga tudi 200 din in dve stenski sliki, tako da znaša skupna vrednost 1352 din. Kdo naj bi bil tat?

Ves naveden tatvine je takoj kazal, da gre tu v prvi vrsti ne za tat, marveč za tatvino, in sicer še prav mlačo in najbrž zapeljano grešnico. In tako je tudi bilo. Pri Gosakovih je kot pastirica služila 11letna Jožica Štrukelj. Prišla je k hiši letos maja in odšla je 5. t. m. zaradi nekega posvarila svoje gospodinje. Zgleda se, je najprej pri sorodniku Perkotu, posestniku na Drvanju, kjer je prenočila in odkoder je bila napotena k Perkotovu tatsu Hrvatju Alojzu. Ščavnici. Tu so jo zopet vzele v službo. Manikala pa ji je obleka, ki jo je pustila pri Gosakovih 13. t. m. se je napotila tja, obleke pa ni dobila, ker je bila že noč. Pač pa je Gosakova to obleko, pripravila za izročitev po njeni vrstici iz Ruš. Deklici

pa to ni bilo všeč in je šla drugi dan v spremstvu 10letnega dečka Jožka Verliča po svojo obleko. Nasla je eno okno odprto. Tu skozi je splezala v večjo, tam našla ključ od sohe, v kateri je že zagledala n. j. o obleko, ki jo je vzela s seboj.

To sicer ni bilo prav ampak za takega otroka oprostitelj. Ampak kar je od to dalje sledilo, to je neodpušljivo in spominja na svetopisemsko svarilo, da bolje zanj, ki zapeljuje nedolžnost, da si oboje mlinski kamen na vrat. Hrvatviti že odrasli hčeri Alojziji je »imponiralo, kako je Jožica prišla do svoje obleke in njo samo je zapeljala, ko je dekletce pripovedovalo, kaj vse je tam v sobi videlo. Ne da bi komu kaj zaupala, je napravila svoj načrt kako priti do toliko lepega blaga. Za izvršitev tega načrta pa je potrebovala to nesrečno Jožico — nesrečno že zato, ker je nezakonski otrok, ki ga usoda preganja od hiše do hiše.

V nedeljo, mogoče ob času ko je Gosakova molila v ruški cerkvi, se je na njenem domu izvršila tatvina zgoraj navedene blaga in denarja. Šlo je zelo enostavno: Jožica je zopet splezala skozi okno in zopet kot prvič prišla v večjo le da je to pot odprla večna vrata, da je mogla tudi zapeljivka v sobo. Ta si je naložila blago in spravila tudi denar ter odšla z deklico skozi odprta večna vrata. Spotoma se je celo zgledala pri sorodnikih, ki so jo posvarili, da ni prav, kar je storila. Toda ona se za to ni nič brigala, kakor da bi bila taka tatvina nekaj vsakdanjega. K sreči je bilo še vse blago neuporabljeno in posestnici na razpolago.

In ves ta žalostni vaški roman iz od daleč tako idealno lepih Slov. goric je ugotovilo orožništvo pri Sv. Trojici, ki je ob tej priliki pri Hrvatviti izsledilo tudi žensko dvokolo, do zdaj še brez ev. brez prijave in izkazila plačane davščine.

SKRIVNOSTI AMAZONE Zanimiv pustolovski film iz življenja filmskih operaterjev na lovu za dnevnimi senzacijami. V glavni vlogi CLARC GABLE in MYRNA LOY. Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri. KINO SLOGA, tel. 27-30